

nyújtja a műtrágyázás terméstartó hatásának és eljuttatja, propagandát csinál a műtrágyáknak ama 1529 magyar községben is, amelyekben a terméstartó e jövedelmező eszközt még csak hírből ismerik.

A földművelésügyi miniszter rendelete, amely a 200 vagon ingyen műtrágyára vonatkozik, előírja, hogy a műtrágyához juttatott kizsáradék kötelesek a műtrágyázott földjük mellett $\frac{1}{2}$ -1 kat. hold műtrágyázatlan parcellát ugyanazzal a veteménnyel műtrágya nélkül elvetni és így egyidejűleg nagyszámú összehasonlító műtrágyakísérletet fognak nyújtani a műtrágyák jövedelmező alkalmazása tekintetében.

Az OMGE is már régebbi idő óta, közreműködik a kizsáradék terméshozamának növelésében és ebből a célból évente 10 vármegyei gazdasági egyesület után 150 q szuperfoszfát műtrágyát bocsát díjtalanul kizsáradék összehasonlító kísérletek végzésére rendelkezésre. A folyó évben is 10 vármegyei gazdasági egyesületnek bocsátott az OMGE rendelkezésre ingyen műtrágyát.

E tömegkísérleteknek annál nagyobb a jelentősége, mert a növényfajta és trágyázási kísérletek felől még most is sok gyakorlati gazdának az a meggyőződése, hogy az alkalmatlan, pepecselő munka, amire nincsen ideje. Ez a téves nézet még sok helyen gátolja a haladást, holott a megfelelő növényfajta és műtrágyák céltudatos kiválasztásával biztos alapon fokozhatjuk a termésünket.

Egyik rovatunkban rámutattunk arra, hogy ha az arra alkalmas növényfajtaival, de műtrágyával is, akár csak 1 q-val, megjavítjuk a buzaterméseinket, az már nagy többletet szolgáltat a gazdaság jövedelmi mérlegében. Amde céltudatos munkával ennél sokkal nagyobb eredményeket érhetünk el és arra, hogy melyik növényfajta, vagy milyen műtrágya szolgálthatja az adott viszonyok között a legjobb, egyúttal a legjövedelmezőbb terméstartókat, csak a hibátlanul végzett kísérletek szolgálhatják a kockázatmentes tájékoztatást.

Az ilyen kísérletek eredményei alapján a kizsáradék terméseit és ennek folytán az országos termésátlagokat is sikeresen fokozhatjuk. Az utóbbinak az ország külkereskedelmi mérlegének megjavítása és nemzetünk anyagi erejének megerősítése szempontjából általánosan ismert, nagy hordereje van. Ezért a kizsáradék terméseinek megjavítása elsődleges érdekünk és ha a nagyobb gazdaságok a kísérleti eredményeikkel feltárják a terméstartó legjobb módjait, azokat a kizsáradék területein is érvényre juttathatjuk. Ez azért is nagy jelentőséggel bír, mert a kizsáradék terméstartóinak fokozásával azok teherviselő képessége megerősödik és a súlyos közterhek így jobban megoszlanak, ami különösen gazdasági válság idején — amire a külföldi verseny miatt fel kell készülnünk — igen nagyfontosságú.

Erre is rámutattunk már a növénynevelő rovatban, de a feladat nagy horderejét és általános érdekű jelentőségét külön is kiemelni kívánjuk, hogy minél szélesebb körben érvényesüljön annak felismerése, hogy mennyire szükséges az ország összes gazdáinak együttes, vállalt munkája a terméstartó jövedelmező fokozása terén.

Homokterületeink terméstartósságának fokozása.

Ujabbán behatóan foglalkoztatja az illetékes tényezőket és szakembereinket homokterületeink megjavításának kérdése. Ez nagyon megokolt, mert ezeknek a nagyterjedésű területeknek sikeres terméstartósságával a magyar nemzetgazdaság hatalmas erőforrást és jövedelmi gyarapodást nyerhetne. A sikeres munka e téren elsősorban a homoki gazdák vagyoni megerősödését szolgálja.

Érdekes, bár szomorú jelenség az, hogy ismerjük a sovány homoktalajok terméstartósságának megjavítására biztos eredménnyel használható eljárásokat, de

azok széleskörű hasznosítása mégsem jut érvényre. A pillangósvirágú homoki takarmánynövények termelésével és a műtrágyák célszerű felhasználásával a sovány homoktalajokat is jó termőerőbe hozhatjuk, de ezek használata mégis csak kis területekre szorítkozik. Nagyterjedelmű homokterületeken a trágyahiány miatt egyáltalában nem trágyáznak, holott a műtrágyákkal kapcsolatosan vetett homoki takarmánynövényekkel állattenyésztésüket olyan arányúvá fejleszhetnék, hogy rendszeres állótrágyázást állíthatnának be. Ezzel a rossz homokok terméstartósságát is megjavíthatnák.

Igy a homok föjvedelmét szolgáló szőlő, gyümölcsös, valamint a kapásnövények is kellő trágyázásban részesülhetnének és ha a szőlő 10-15 hl bor helyett a jobb trágyázás folytán 25-30 hl-t teremne, a szőlőtermelés alacsony boráraknál is jövedelmező maradhatna.

Hogy a fejlődés e téren nem indul meg kellő arányokban, annak a töké- vagy pénzhány nem lehet az oka, mert kezdetben kisebb arányokban, akár csak kísérletekkel, nem sok pénzbe kerül ez a munka és ha az eredményes, akkor könnyen lehet továbbfejleszteni.

A homoki szőlőket sem máról-holnapra telepíthetjük. Ugyanígy kell megvalósítanunk a szántóföldi homokterületek terméstartósságának megjavítását, amivel a fokozott trágyatermelés folytán a szőlő terméstartósságát is megjavíthatjuk.

Amikor Cserháti 25-30 évvel ezelőtt a csillagfürtöt akarta a sovány homoktalajokon meghonosítani, az akkor sok helyen nem sikerült, de most már sok helyen hasznos talajgazdagító növénye a homoknak. Ez mutatja, hogy a talaj soványságából eredő akadályokkal sikeresen megküzdhetünk, csak céltudatosan és kitartóan kell dolgoznunk. Így a sovány homoktalajainkat olyan termőerőbe hozhatjuk, mint amilyenek azok a homokok, amelyek a tengerit is jól megtermik.

Szükséges azonban, hogy minél több homoki gazda csatlakozzék a homoktalajok terméstartósságának megjavítására irányuló munkálatokhoz és vegyenek részt az e tárgyú kísérletekben, amelyekre a „Köztelek” szakrovatai felhívják, mert így már alig néhány esztendő leforgása alatt nagy eredményeket érhetünk el.

A mezőgazdasági szakoktatás hatásköri kérdésének rendezése.

(Pálóczi Horváth István akciója a gazdasági népiskolák érdekében.)

Többször szözlünk már azokról a hatásköri vitákról, amelyek a mezőgazdasági szakoktatás területén a földművelésügyi és a kultuszminiszter között felmerültek. Tudvalevően az OMGE igazgatóválasztómánya is foglalkozott a kérdéssel s a mezőgazdasági szakoktatásnak — egész vonalon — a földművelésügyi miniszter hatáskörébe való utalását kívánta. Hosszas tárgyalások után az illetékes tényezők úgy döntöttek, hogy 15 éves korig az oktatás, tehát gazdasági tanítás is a kultuszminiszter hatáskörébe tartozik, a 15 éven felüliek gazdasági oktatása pedig a földművelésügyi kormány feladata. A két miniszter szűkebbkörű bizottságokat küldött ki arra a célra, hogy ennek az elvi jelentőségű döntésnek az alapján a részletkérdéseket tisztázzák. Minthogy a középfokú gazdasági szakoktatás kétségkívül a földművelésügyi kormány feladatához tartozik, a bizottságok javaslatot terjesztettek elő arra vonatkozóan, hogy a kultuszminiszter által létesített, ugynevezett felső mezőgazdasági iskolák nevét másra, esetleg gazdasági reálskolára változtassák át, hogy már az elnevezés is kifejezze, hogy itt nem gyakorlati gazdaképzésről van szó. Az eddigi felső mezőgazdasági iskoláknak nevezett iskolatípusokban tehát az oktatás kifejezetten általános művelődési irányzatú lesz, míg a szorosan vett szakoktatást a középfokon a földművelésügyi minisz-

ter fogja ellátni. Az első ilyen középfokú gazdasági tanintézet Szarvason már ez év őszén megnyílik.

A megállapodás értelmében a földművelésügyi miniszter a téli gazdasági iskolákat is fejleszteni fogja, mert ezek a 16-21 éves és még idősebb földműves ifjak tanításával foglalkoznak. Mindemellett természetesen nem válik feleslegessé az elemi iskolákkal kapcsolatos gazdasági oktatás sem, sőt az illetékes szakemberek egyhanguan megállapították, hogy a tömegtanításnak legalkalmasabb szervei az elemi népiskolák, illetve ezeknek ismételt tanfolyamaiból szervezett, külön szakintézet gazdasági iskolák. Ilyen önálló gazdasági népiskolák létesítésére kell törekedni mindenütt ott, ahol az előfeltételek megvannak.

A népies gazdasági iskolák fejlesztése érdekében igen értékes akciót fejtett ki Pálóczi Horváth István földbirtokos, a felsőház tagja, aki a „Köztelek”-ben megjelent közleményével és a felsőházban elmondott beszédével a szakkörökben feltűnő keletkezésű buzdó és önzellen fáradozásával nagyban hozzájárult ennek az iskolakérdésnek a közérdeknek megfelelő rendezéséhez. Fellépésének súlyát növeli az az ismert körülmény, hogy a vitétek számára Örkényben nagy áldozatkészséggel gazdasági iskolát alapított s ezzel tetteiben is ragyogó példát adott arra, hogyan kell a magyar urnak eszméjét lelkesedni.

A szakoktatás kérdésének rendezése kapcsán alább adjuk Pálóczi Horváth István parlamenti beszédének azt a részét, amely a gazdasági népiskolák fejlesztésére hatalmas impulzust adott a kormányban s amelynek hatása remélhetően maradandó lesz.

A gazdasági népoktatás történelmi előzményeinek ismertetése után Pálóczi Horváth István a következőket mondotta:

A nép széles rétegeinek gazdasági szaktudását csak az elemi iskolákkal kapcsolatos kötelező oktatással lehet megvalósítani, mert a gazdaközönség nincs abban a helyzetben, hogy vidéki központokra adja oda fiát hosszabb időre, mert a népek az ő gyermekeire a tankötelezettség ideje után már szüksége van. Nekem tehát az az előterjesztésem, melytől azonnal kiadott Apponyi-féle rendeletet alapul venni, amely 1918-ban részletesen körülírta, hogy az elemi iskolák 1. osztályától a VI. ig. jobban mondva a 6 éves kortól a 12 éves korig, azután pedig az ismételt iskolákban minő tanrend alapján legyenek az egyszerű földműves nép gyermekei fogékonyra téve a többletermelésre és okosabb gazdálkodásra.

Ugyancsak ebből kifolyólag következnek, hogy az ismételt iskolák helyett valószínűleg meg a törvény által előírt önálló gazdasági népiskolák. Nagy-Magyarország területén 180 ilyen iskola létesült és Csonka-Magyarország területén 46 ilyen iskola maradt, holott Csonka-Magyarországban 8 millió magyar él és az elszakított területen talán 4 millió magyar van. Látható tehát, hogy itt is a nemzetiségi vidékeken állították fel a törvény által kötelezett gazdasági népiskolákat. A Csonka-Magyarország területén levő 46 iskolából összesen alig van 20, amely teljes felszereléssel tudna működni. Egy iskolaterembe 200 tanköteles jár úgy, hogy csak felváltva lehet az oktatást teljesíteni. Csonka-Magyarország területén, hogy a törvénynek elég legyen leve, 180 ilyen iskolát kellene felállítani, hogy mindazokban a községekben meglegyenek a nép gazdasági szakképzésére szolgáló iskolák, ahol 120 tanköteles van, a 12-15 éves fiúk és lányok között.

Amint a kiszámított adatok mutatják, 80.000 pengőbe kerülne egy ilyen iskola létesítése három tanteremmel. Azt vagyok bátor kérdező, hogy olyan óriási összeg-e az, hogy Magyarország 15 millió áldozton az ország gerincét képező földműves nép iskoláztatására? Hiszen a művelhető föld 60%-a a kizsáradék kezén van, s az ország összterületének 60%-a törpebirtokos és az ország egész területén termel buza 70%-át a paraszti kizsáradék nép termeli és senki sem tanítja a népet arra, hogy miképpen kell gazdálkodnia. Meltőntassanak megmondolni azt, hogy amelyek gyermek iparospályára készül, azt a törvény kötelezi arra, hogy tanonciskolába járjon, hogy mester mellett inasodjék több esztendőig, szakvizsgát tegyen, s azután mint segéd köteles éveken keresztül mester mellett dolgozni, míg végre önálló iparos lehet. Pedig az államnak igazán kevés kára van abból, ha rosszul szabott cipőben vagy ruhában jár a polgárság, de mérhetetlen kára van abból, ha a föld tulajdonosai rosszul művelik a földet.

Még csak azt vagyok bátor felemlíteni, hogy Csonka-

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

Telefon: 107-84, 129-14, 129-15

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

Sürgönycim: „MEGALÉR” Budapest

Wien-i fiók: „Megalér” Viehverwertungs Gesellschaft m. b. H. Wien, St.-Marx. Sürgönycim: „Megalér” Wien

FOGLALKOZIK: Mindennemű haszon- és vágóállat adás-vételével, jármos- és beállítási ökrök szállításával, sovány sertések közvetítésével, hizott marha, sertés és juh bizományi értékesítésével. Bérhizlalások és hizlalási előlegek nyújtásával előnyös feltételek mellett.

ÁLLATSZÁLLITMÁNYOK CIMZENDŐK: Szarvasmarha, borjú és juhoknál: Budapest—Ferencváros, Marhavásártér — Wien, St.-Marx

Sertészeknél: Budapest—Ferencváros, Sertésvásártér — Wien, St.-Marx

Gazdatársadalmi intézmény: ~ Mindennemű állatkivittelt legelőnyösebben lebonyolítunk! ~ Meghívásra szakértőket a helyszínre kiküldjük!

ALFA SEPARATOROK mélyen leszállított árainról sürgősen kérjen ajánlatot.

ASTRA tejgazdasági gépek, szénsavas hűtő-berendezések.

ALFA SEPARATOR R.-T., BUDAPEST, I., Csurgói-ut 15/a Telefon: J. 368-89

Városi üzlet: IX., Ráday-utca 12. szám. Telefon: József 352-57

ku gazdasági
nyílik.
dművelésügyi
leszteni fogja,
bb földműves
mellett termé-
ni iskolákkal
az illetékes
ták, hogy a
rei az elemi
mfolyamaiból
iskolák. Ilyen
kell törekedni
vannak.

érdekében
orvóth István
Köztelek"-ben
zban elmon-
ést keltett s
n hozzájárult
ek megfelelő
az az ismert
nyben nagy
ított s ezzel
hogyan kell

apésán alább
i beszédének
olák fejleszt-
rmányának s
ő lesz.
őzményeinek
n a követ-

ását csakis az
sal lehet meg-
a helyzetben,
bb időre, mert
ég ideje után
esztésem, mel-
alapot venni,
elemi iskolák
es kortól a 12
minő tanrend
ép gyermekei
gazdálkodásra.
gy az ismételő
y által előrt
zág területén
zág területén
gyarországban
talán 4 millió
vezetési vidé-
gazdasági nép-
6 46 iskolából
el tudna mű-
ar úgy, hogy
onka-Magyar-
yen téve, 180
an a községek-
szolgáló isko-
ányok között.
000 pengőbe
eremmel. Azt
ge-e az, hogy
rincét képező
üvelhető föld
lakosságának
letén termelt
és senki sem
odnia. Meltőz-
rnek iparos-
hogy tanonc-
jék több esz-
ségéd köteles
végre önálló
ara van abból,
polgárság, de
onosai rosszul

gy Csonka-

STEN
udapest
t marha,
ellett.
t.-Marx
kiküldjük i

1874.

352-57

Magyarország területén 3000 olyan iskola van, ahol csak egy tanító működik. Ez tanítja a 6 éves kortól 12-ig terjedő koru fiukat és leányokat s törekszik arra, hogy legalább egynéhányat a növendékei közül felvihessen a IV., V., vagy VI. osztályba. Mennyi ideje maradhat ennek a tanítónak arra, hogy azokkal foglalkozhassék valamennyire rendszeresen, akik a középátlatot képezik, akik, hogy úgy fejezzem ki magamat, a 8 esztendő alatt csupán írni és olvasni tanulnak? És mennyi ideje maradhat ennek a tanítónak arra, hogy előírás szerint foglalkozék a gazdasági szakismeretek terjesztésével, amidőn az a tanító csak annyi gazdasági ismerettel bír, amennyit a vakációnban négy hét alatt elsajátít egy földművesiskolában. Ugy érzem, hogy a magyar nép művelésére elengedhetetlenül szükséges volna az, hogy a városi elemi iskolák különválasszassanak a falusi és tanyai elemi iskoláktól, mert a tanítóképzőkben egyformán képezik ki a tanítókat a városok és tanyák részére.

A városok lakossága a legmagasabb intelligencia az országban. Nemesak a tisztviselők, hanem az iparosok és a mesteremberek is mind magasabb iskolába is járatják gyermekeiket, de a városoknak még a legalsóbb rangú népe is törekszik arra, hogy az elemi iskola után valamely szakiskolába járassa gyermekeit, hiszen ott van minden utcában az alkalom rá, hogy taníttathassa gyermekeit. Egészen más követelmények állanak tehát elő a tanítóval és iskolával szemben is ezeknek a további iskolákat végző gyermekeknek művelésénél, mint az egyszerű falusi, tanyai népnel, amelynek újabbán már talán rendelkezésére fog állani a tanyák közötti elemi iskola, azonban nagyon kevés olyan tanyai ember van, akinek egy gazdasági iskola, vagy pedig egy szakiskola álljon rendelkezésére, tehát az egész műveltségét abban az elemi iskolában szerzi meg.

Ahhoz, hogy a falusi népnek kellő kintveléssel bíró tanítója lehessen, arra volna szükség, hogy a tanítóképzőkben a tanítókat, akik a falusi, tanyai iskolákban lesznek hivatottak tanítani, intenzív gazdasági szakképzésben részesítsék. Ez csak úgy volna lehetséges, ha minden ilyen tanítóképző mellett egy önálló gazdasági népiskola lenne felállítva, ahol 5 év alatt az a tanító fokozatosan magáévá tehetné azt, amire a népnek szüksége van. Akkor öntudatosan tudná vezetni az egyszerű földművesnép gyermekeit az elemi I. osztálytól fel az utolsó fokig. Azután pedig fölébe kellene építeni azokat az önálló gazdasági népiskolákat, amelyekből eddig, mint említtem, csupán 46 van és még 180-at kellene létesíteni, hogy a törvény kívánalmának elég legyen téve.

Javaslatom a következő: „Az ország gazdasági fejlődése és a többszörös érdekében a felsőház utasítja a kormányt, hogy gondoskodik s sürögösen az elemi iskolai tanítók gazdasági kiképzéséről és érvényesítse az 1918. évi 6607. számú kultuszminiszteri rendeletben kiadott tanterv és végrehajtási utasítás szerinti gazdasági szakoktatást, mindazokban az elemi iskolákban, amelyeknek tanulói legalább 50 százalékgig földműves szülőjök gyermekei. Mindamaz iskolák részére, ahol a földreform-eljárás során nem gondoskodtak földről, a községek volna kötelezendők 10—12 kataszteri hold szántóföldet esetleg bérlet útján biztosítani úgy, hogy a bérlet összegét a föld jövedelméből térítene meg az iskola.”

NÖVÉNYTERMESZTÉS

ÉS MÜTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Gyárfás József.

A műtrágyák gyakorlati jelentősége a rozstermések fokozása terén.

A rozst főképpen a gyenge minőségű, sovány talajokon termeljük, mert ahol jobb a talaj és annak trágyaereje, ott még a homokon is szivesebben vetik a búzát, mert annak magasabb egységára, megfelelő termés esetén nagyobb jövedelmet szolgáltat.

A különben is sovány talajokon a rozst távol áll az istállótrágyától és homoktalajaink tulnyomó részében olyan területeken is vetik, amelyeket csak a madarak trágyáztak, de istállótrágyát ezek a homokok sohasem láttak.

Ilyen viszonyok között nem csekély jelentősége van a műtrágyák használatának és különösen annak, hogy kipróbáljuk azt, hogy milyen műtrágyák használata lehet a rozsnál a legjövődelműbb.

Legelősböbnak látszik a műtrágyák olyan használata, hogy a rozst előtt termelt pillangós virágú növény (csillagfürt, szöszösbükköny, homoki borsó stb.) alá csupán csak foszforsav- vagy kálfoszfát-trágyázást adunk és a nitrogén pótlását a pillangós virágú növényre bizzuk. Így az utóbbit megtakaríthatjuk, de nagyon sovány talajokon a legtöbb pillangós virágú növény fejlődése is gyenge, amíg a talaj gazdagításával a tenyészfeltételeit meg nem teremtette. Ezért ilyen viszonyok között a nitrogén pótlásáról is gondoskodnunk kell.

Ez drágább, de sok esetben jövődelműbb eljárás, mert így nagyobb foku terméstöbbletet nyerhetünk, mint az esetben, ha a talaj nitrogénszegény. 150 kg szuperfoszfát, 80 kg 40%-os kálitrágya és 80 kg mézsnitrogén ára 50 pengőbe, vagyis 2 q rozst árába; 200 kg szuperfoszfát, 100 kg 40%-os kálitrágya és 100 kg mézsnitrogén ára 62 pengőbe kerül. Ezért érdemes ezzel a trágyázással kísérleteznünk, mert ha azokat a vetőszántással alászántva, megfelelően használjuk, akkor az így nyerhető rozsterméstöbblet nem 2 1/2 q, hanem ennél sokkal nagyobb lehet. Ezeknek a műtrágyáknak különben is kétvétes trágyahatásuk van.

A rozst műtrágyázásáról írva; elsősorban a sovány homoktalajainkra gondolok és e talajok gazdáinak legelőbbje kevés forgatóközével rendelkezik. Ezért a műtrágyák beszerzésére nagy összegeket nem áldozhat, de kísérleteket érdemes végeznie és ha az ilyen trágyázás jól beválik, akkor fokozatosan érdemes azt nagyobb arányokban alkalmaznia.

A rozsterméseink és egyúttal a sovány homoktalajaink termelőképességének jövődelműző fokozására az alábbi három eredményes eljárás áll rendelkezésünkre:

1. A rozst előtt termelt pillangós virágú takarmány, esetleg zöldtrágyanövény alá foszforsav-, illetve kálfoszfát-trágyázást adunk.

2. A rozst előtt termelt kapásnövény (burgonya) alá adunk foszforsav-nitrogén-, illetve foszforsav-nitrogén- és kálitrágyát.

3. Közvetlenül rozst alá adjuk az utóbbi trágyázást és az utána vetett kapásnövényvel, vagyis burgonyával használjuk ki e trágyázás utóhatását.

Mind a három eljárás eredményre vezet, ha a műtrágyákat hibátlanul alkalmazzuk¹⁾ és azoknak a gazdaságoknak, amelyek trágyahiányban szenvednek, nagyon ajánlható, hogy ebben az irányban kísérletezzenek.

Ilyen kísérletek végrehajtása 1/2—1 kat. holdas parcellákon nem okoz nagy költséget és általa a kísérletező gazdaság olyan tapasztalatok birtokába juthat, amelyeknek felhasználásával a terméseit nagyobb koekázat nélkül jövődelműzően fokozhatja.

Ha kat. holdankint akár csak 1—2 q rozsterméstöbblet mutatkozik e munka után tiszta jövődelműként, az már egymagában is megjavítja e gazdaságok anyagi helyzetét, de rendszeres és celludatos munkával ennél sokkal nagyobb terméstöbbleteknek kell érvényre jutniok, ha a talaj termőereje jut.

A fentiek alapján ez év nyarán a következő kísérletek beállítását ajánlom 1/2 vagy 1 kat. holdas parcellákon, az alábbi műtrágyamennyiségeket számítva 1 kat. holdra:

- 1. Szöszösbükköny, pannonbükköny, vagy biborhere alá vetőszántás előtt kiszórva: 1. parcella trágyázatlan; 2. parcella 200 kg szuperfoszfát; 3. parcella 200 kg szuperfoszfát és 100 kg 40%-os kálitrágya.²⁾

Ebben az esetben a nitrogénpótlás a pillangós virágú növény nitrogéngyűjtésére van alapítva. Nagyon sovány talajon azonban célszerű a növényt kezdett fejlődésében 25—30 kg mézsnitrogénnel, vagy kén-

¹⁾ A műtrágyák használatára legjobb útmutatást Gyárfás József: „A műtrágyázás gyakorlata” című könyve szolgáltatja.

²⁾ Kísérletek esetén célszerű az erősebb trágyaadagokat beállítani, ezért ezeket a tervezeteket ilyen műtrágyaadagolással ajánlom.

savas ammóniákkal megsegíteni, mert enélkül az csak gyenge fejlődésű lesz.

Ennek a trágyázásnak a pillangós virágú növény természetét is javítania kell, de a trágyázás tulajdonképpen az azután vetett rozst alá történik, tehát a trágyázás hatását főképpen azon kell megfigyelni.

II. Közvetlenül a rozst alá adott műtrágyázás:

- a) Nagyobb, vagyis 1/2—1 kat. hold nagyságu parcellákon:
- 1. parcella trágyázatlan; 2. parcella 200 kg szuperfoszfát + 100 kg mézsnitrogén + 100 kg 40%-os kálitrágya; 3. parcella 200 kg szuperfoszfát + 100 kg 40%-os kálitrágya; 4. parcella 200 kg szuperfoszfát + 100 kg mézsnitrogén.

E trágyázás utóhatását a rozst után vetett kapásnövényen is meg kell figyelni, mert annak jövődelműzősége csak így állapítható meg. Nagyon sovány talajokon nitrogéntrágya nélküli parcellákon a trágyahatás gyenge lesz. Ellenben ott, ahol az elővetemény, vagy nem régi istállótrágyázás folytán a talaj nem nitrogénszegény, azok lesznek fölényben.

b) A talaj trágyázási szükségletének megállapítására 200—400, vagy 600 négyzetméter nagyságu parcellákon a következő tervezet szerint célszerű kísérletet beállítani:

P. N.	K. N.	K. P.	K. P. N.	O.	P.	K.	N.
K. P. N.	O.	P. N.	K. P.	K. N.	K.	N.	P.

O = trágyázatlan, P = 25 kg. szuperfoszfát, K = 12.5 kg 40%-os kálitrágya, N = 12.5 kg mézsnitrogén, 200 öP-re számítva.

Ez a kísérlet a nagyobb parcellaszám miatt és azért, mert a nagyobb területen érvényesülő talajgyenlőtlenségek miatt csak kisebb parcellákon célszerű beállítani, a gyakorlati gazdák előtt első pillanatra talán körülményesnek látszik, de ha nem sajnálják a beállításánál szükséges pontos munkát és ez eredményeket is kellő pontossággal állapítják meg, akkor az a legjobb tájékoztatást szolgáltathatja afelől, hogy milyen műtrágyák, milyen csoportosításával lehet legjövődelműzőbb eredményeket elérniok.

Ha ezt a kísérletet 200—400 öles parcellákon állítjuk be, akkor ahhoz nem kell sok műtrágya és ilyen kisebb parcellákkal könnyebben találunk egyenletes minőségű talajt, amely tévedésektől mentesen ad választ arra, hogy melyik trágyázás a legmegfelelőbb.

A kis parcellák hibája a rozsnál csak az, hogy ilyen kis parcellákon a rozst természetét nagy géppel bajos pontosan kicsépelni. A perges stb. veszteség is sok zavart okozhat az eredmények megállapításánál, de ha reászánjuk magunkat, hogy a parcellák természetét közel csépeljük, vagy ha van, kis géppel, akkor pontos eredményt nyerhetünk. Burgonyánál ilyen parcellákkal könnyebben dolgozhatunk, ha vigyázunk arra, hogy azok vetésállománya hibátlan legyen.

Ha a fent ajánlott kísérleteket — különösen homokon — sok helyen pontosan beállítanák, akkor néhány esztendő folyamán a rozst jövődelműző termésközössége a műtrágyák használatával széles körben elterjedne és e termésközösség használatát elsősorban a kísérletező gazdaságok használhatnák ki.

Nagyon kívánatos azonban, hogy azok a gazdaságok, amelyek ilyen kísérletet végeznek, a tapasztalataikat ne tartsák véka alatt, hanem közöljék azt. Igazi eredményt e téren akkor érhetnek el, ha az ilyen kísérleteket végző gazdák központi feldolgozás céljából közölnék a fenti tervezetek alapján végzett kísérleteik eredményeit.

Ezért kérem, hogy akik ilyen kísérletet hajlandók végezni, sziveskedjenek velem a címüket és annak idején egyúttal kísérleteik eredményeit is az e célra rendelkezésükre bocsátandó kérdőíven közölni. Így ezeket az adatokat egységesen feldolgozhatnám és a

MAUTHNER ÖDÖN

magtermelő és magkereskedelmi r.-t.
kiviteli osztálya

BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-UTCA 33.

Alapítási év
1874.

Sürgőnycim:
Mauthnererté

Telefon:
J. 463-64, 463-65

legmagasabb áron vesz

biborheremagot, őszi borsót,
szöszösbükkönyt (Vicia villosa)
és egyéb gazdasági magvakat

Kérje uj őszi árjegyzékünket, mely e hó első felében jelenik meg!

szerzett tapasztalatok alapján jövő évben azokat közölve, e téren további fejlődést biztosíthatnánk.

Ha a kísérletek eredményeit ilyen feldolgozás céljából közölni sziveskednek, azat saját érdekükben cselekednek, mert így a többi ilyen irányú kísérletek összetített eredményeit is megismerik.

Ezenkívül, ha így általánosan érvényes tapasztalatokat állapíthatunk meg, akkor azt más gazdák is sikeresen felhasználhatják és ezeket a tapasztalatokat együtt a kisczardák körében is terjeszthetjük és az ország átlagos termését így sikeresen fokozhatjuk.

Grábner Emil.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grabaer Emil.

Ujabb irányelveket kérünk a nemesített magvak értékmeghatározásánál.

Legény Ödönnek a „Köztelek“ ezévi 58-59. számában a nemesített hatvani búzák terméseredményeiről szóló cikke kétségkívül sok tanulságos dolgot tartalmaz. Viszont azonban tagadhatatlan, hogy a gazdáknak nem ad utmutatást olyan irányban, hogy az ország mely részében, milyen nemesített búzát alkalmazzanak.

A táblázatból gyanús, amely a hatvani búzákhoz a gazdasági búzákkal szemben adott termésnövekedést tünteti fel, mindenre inkább lehet következtetni, mint az utóbbi fontos körülményre. Összehasonlítással, tehát értékmérőül csakis stabil és főleg egységes tárgy szolgálhat. Már pedig az ugynevezett gazdasági búzáról ezt elmondani nem lehet. A gazdasági búzák századok óta szelekcióban, vérfelújításban nem részesültek és így jó buza elvéve sem találkozik közöttük.

Van tehát rossz, nagyon rossz és csapnivaló rossz gazdasági buza. Eppen ezért természetösszehasonlítás esetén valószínű, hogy a termésnövekedés, vagy annak egy jelentékeny része, nem tulajdonítható a nemesített búzának, hanem annak a körülménynek, hogy a gazdasági buza terméshozama volt túl alacsony. A nemesített búzák hozamának a gazdasági búzákkal való összehasonlítása helyénvaló volt akkor, amikor szó volt róla, hogy az ország összes gazdasági régi búzákat cseréljék ki nemesített vetőmaggal.

Ma már azonban ugyancsak kevés az olyan gazdaság, amely ne használna nemesített vetőmagot.

Valamint ahogy egy autómobilgyár sem fogja megkísérelni gyártmányának jószágát egy a postakocsival párhuzamos versennyel bebizonyítani, éppen úgy elérkezett az idő, hogy növénynemesítőink is a nemesített vetőmagok hozamait, eredményeit összehasonlítsák egymással.

Sajnos, ma nem áll olyan szervezet rendelkezésünkre, amely a nemesített vetőmagok összehasonlító természetesen megállapítani képes volna, hogy az ország mely vidékén, melyik mag alkalmazása biztat a legnagyobb eredménnyel. Ez annál is inkább fontos, mert a legtöbb gazda nehézségéből, de meg leginkább pénztelenségéből kifolyólag, beéri az évekkel ezelőtt beszerzett nemesített mag továbbtermesztésével, amennyiben megállapította, hogy ez a nemesített vetőmag 200-300 kg-mal nagyobb hozamot ad, mint a gazdasági.

Elfelejteti emellett, hogy a föld van jobb is és hogyha az illető gazdaság helyi viszonyainak legmegfelelőbb nemesített vetőmag kerülne alkalmazásra, a hozamot ovábbi 20-50, esetleg 100 kg-mal lehetne növelni.

Hány gazdaságnál jelentené ma ez a kis termésnövekedés a jövőbeli termésnövekedést, esetleg a vagyoni egyensúlyt.

Tudvalevő, hogy az a nemesített vetőmag, amely az ország egyik részében a maximális hozamot adja, egy más helyen egyáltalában nem válik be. És éppen erre a fontos körülményre való tekintettel feleltet szükséges, hogy az ország különböző helyén kiterjedt és mérhető összehasonlító természetesen végeztessek; most már azonban nem a gazdasági termékekkel kapcsolatban, hanem a különféle nemesített magokkal.

Az ilyen természetesen összehasonlításokat csakis a földművelésügyi kormányzat fogantathatja. Az ország különböző részében fekvő állami birtokok, gazdasági tanintézetek volnának megbízandók azok keresztülvitelével, még pedig nem kísérleti parcellákon, hanem lehetőleg szántóföldi természetesen.

A természetesen díjazással volnának egybekötendő, amely díjak a kirendelendő bizottságok megállapításai alapján lennének szétosztandók.

A díjazás alapjául ne csak a termésnövekedés szolgáljon, hanem a nemesített növények egyéb előnyei is. Így pl. a szalmaszilárdaság, rozsdaelenállás, koraiérés stb., stb.

Csakis ezekből a kísérletekből tudná aztán megállapítani az ország különböző helyén létező gazdaság az ottani vidék számára legmegfelelőbb nemesített vetőmagot.

Mint hogy azonban az ilyen kísérletek beállítása legjobb esetben már csak az 1929. évre várható, az ügy fontosságára való tekintettel célszerű lenne, ha a gazdák ezen a téren már most nyernének némi irányítást. Ezt elérendő, a „Köztelek“ tethetne szolgáltatást a gazdaközönségnek, ha a termelők a lap hasábjain közölnék az egyes nemesített vetőmagok alkalmazása körüli észrevételeiket. Az összehasonlítás lehetővé tétele céljából szükséges lenne kérdésekkel kapcsolatos bizonyos rendszert követni. Így például: 1. Milyen nemesített vetőmagokat használt az illető gazdaság. 2. Hány éves utántermés került vétésre. 3. Észleletek a kelés gyorsasága, fejlődése körül. 4. Szalmaszilárdaság. 5. Rozsdaelen állás. 6. Pergési veszély. 7. Szalma- és szemhozam.

A nemesített vetőmagok állami összehasonlító természetesen kísérletei, valamint a gyakorlati gazdáknak a „Köztelek“ hasábjain e téren szerzett tapasztalatainak közlésével nemcsak azt a hatást fogja kiváltani, hogy ki-ki — a lehetőség szerint — a gazdasági viszonyainak legmegfelelőbb nemesített vetőmagot tudja majd kiválasztani, hanem alkalmat nyújt majd növénynemesítőink nemesítésére.

Mert tagadhatatlan, hogy nálunk a nemesítés egyes irányai még nagyon sok kívánivalót hagynak hátra. Németország legtöbb vidékén az idén a június-július hónap ugyszólván minden második napján esett és mindezek ellenére napokig utazhatott az ember anélkül, hogy fekvő, avagy rozsdás búzát látott volna.

A mi nemesített búzáinkról pedig ezt a legnagyobb jóakarattal sem mondhatjuk el. Már pedig ha valahol, úgy nálunk szükséges, hogy a nemesítést főleg ebbe az irányba terejljék. Nálunk a csapadékot május-június havában rendszeren zivatarok kapcsán nyerjük, tehát sebes esőkben nyilvánul, amelyek rendszerint lefektetik a gyenge szalmájú búzát. A fekvő búzából akár az eső okozta, akár a harmat hozta nedvesség nehezen szárad fel és a legtöbbször már a hozamot erősen redukáló rozsdát.

A nemesített magvak összehasonlításai kísérleteitől várhatjuk annak az anomáliának megszűnését is, hogy — különösen a szaporítótelepekről szállított — magvak tele vannak gazmaggal, ocsuval, szeméttel. A nemesítőtelepek jól tennék, hogyha csak olyan gazdaságokkal kötnek szaporítási szerződést, amelyek megbízható megtisztító és osztályozó berendezéssel vannak ellátva.

(Földsziget.)

Glaser Géza.

A fenti közlemény nagyon találóan utal arra, hogyha a nemesített búzafajtákkal holdankint csak 50-100 kg-mal fokozhatjuk az egyes gazdaságok átlagos búzatermését, ez az aránylag kis termésnövekedés sok gazdaság jövőbeli termésnövekedését, esetleg vagyoni egyensúlyát állítaná talpra. Jó fajtagválasztással azonban ennél sokkal nagyobb termésnövekedést is nyerhetők.

Az is nagyon helyes megállapítás, hogy csak rendszeresen végrehajtott országos, egyuttal hiteles fajtakísérletekkel állapíthatjuk meg, hogy mely nemesített búzafajták, mely vidékeinken és milyen viszonyok között a legmegfelelőbbek.

Csakis ez szolgálhat biztos alapot arra, hogy a rendelkezésre álló nemesített búzafajták közül mindenki kellő biztossággal kiválaszthassa azokat, amelyek az adott viszonyai között a legmegfelelőbbek és bár ezek közül is ki kell néhányat próbálni, így azt mégis biztos sikerrel tetheti.

A mostani súlyos gazdasági viszonyok eredménye, hogy erre a gyakorlati gazdák köréből történik felszólalás és ez mutatja, hogy ez a kérdés mennyire nagy horderejű. Ezt különösen akkor értékelhetjük, ha arra is gondolunk, hogyha a külföldi verseny, például a tengerentúli államok hajófuvarjának összbodása, vagy Oroszország mezőgazdaságának talpraállása és fejlődése esetén erős buzárcsökkentés áll be.

Ebben az előrelátható és előbb vagy utóbb bizonyosan bekövetkező válságban azok a gazdaságok, amelyeknek még akkor is csak 6-10 q holdankinti búzatermésük lesz, sajnos, bizonyosan elbuknak. Ellenben azok, akik a búzatermésüket kat. holdankint 15-20 q-ig képesek fokozni, sőt mint már vannak arra egyes példák, azon felül, azok ezzel a súlyos versennyel is bizonyára eredményesebben küzdhetnek meg, mert a termelési költségeik (adó, földbér, művelés stb.) ilyen termésknél jobban megoszlanak még akkor is, ha a jobb művelésre, vetőmagra, műtrágyázásra stb. nagyobb költséget kell fordítaniuk.

Ezért nagy hordereje van a búzafajta-kérdésnek és ugyanilyen a homokon a rozsfajta-kérdés, amely szintén csak széleskörű rendszeres fajtakísérletekkel oldható meg.

Ezeket olyan fokig kell fejleszteni, hogy ezek alapján a kisczardák részére biztos kézzel adhatassanak azokat a buza- és rozsfajtákat, amelyek ott emberi számítás szerint legjobban beválnak, mert csak így fejleszthetők eredményesen az országos termésnövekedés, ami nélkül hiába van egyes jobb gazdaságokban jó termés.

Az országos termésállagok fokozása nélkül a külföldi verseny folytán beálló gazdasági válságban a jobb gazdaságok is alig tarthatják magukat és összeroppannak, mert a gyengék nagy tömegének elbukása után a súlyos közterhek reájuk hárulnak és azt, ilyen válságos viszonyok között, nem bírják el.

A nagyobb és jól vezetett gazdaságoknak ez ekkor létező érdekük az, hogy a kisczardák termésének megjavítása terén eredményesen közreműködjenek.

Ebből a szempontból is országos érdek, hogy a nagyobb gazdaságok a saját terméseik fokozására alkalmas növényfajta, műtrágyázási, művelési stb. kísérletek végrehajtásában ne csak résztvegyenek, hanem az eredmények pontos megállapításával, azokat az illetékes intézetekkel közöljék feldolgozás és közreadás céljából, hogy ezek az eredmények közzéadásával járjanak.

Ha nem várjuk összetett kézzel a külföldi verseny folytán biztosan bekövetkező gazdasági válság súlyos kártételét, hanem a nagyobb gazdaságok a kísérleteik és azok tapasztalatainak közlésével segítenek abban, hogy a gyenge erejű kisczardák megerősödjék és teherbíróképességét is megerősíthessük, azaz az egész ország anyagi megerősítését segítjük fejlődéshez.

Nagyon igaza van tehát a cikkíróknak abban, hogy erre az életbevágó kérdésre a figyelmet felhívja, de közleményének egyes részei tévesek. Ezért azokat meg kell világitanom és több részletben helyre kell igazítanom.

A nitrogénmentő tőzeg

Győződjön meg személyesen a tőzegkorpával felitatott

hugylé óriási előnyeiről!

Trágyázzon egy I holdas parcellát 250 q szalmás istállótrágyával, mellette egy I holdas parcellát 60 q tőzeges hugylétrágyával, (amelyet legegyszerűbben úgy-óv meg a trágyahordás idejéig nitrogénvesztéstől, hogy a trágyatelep egyik sarkába deponálja a szalmás trágya közé, jól befedve.)

Az eredmény megfogja győzni a tőzegkorpa óriási előnyeiről!

Jelenlegi áraink vagontelepekben helyt Feketebészény állomás vagonba rakva 10.000 kg.-ként:
Tépetlen tőzeg, kockákban ——— P 180
Tépett tőzeg, ömlesztve ——— P 200
Tőzegkorpa, ömlesztve ——— P 220
Tépett, préselt és bálázott tőzeg ——— P 285
+ 2% forgalmi adó!

GRÓF ZICHY BÉLA FONYÓD-FEKETEBÉSZÉNYI
TŐZEGTELEPEINEK BÉRELETE
TELEP: FONYÓD.

Központi iroda: Budapest, V., Sas-utca 26.
Telefon: Torész 129-76

SCHREIER BÉLA
KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VII., ISABELLA-UTCA 34.
TELEFON: JÓZSEF 320-52 és JÓZSEF 483-49

Vesz és elad: Szénát, szalmát, lucernát, zabos-
és bükkönyt, lóherét és muhart
Préseléshez modern gőz-, ló- és kéziprésait bocsájta az eladók rendelkezésére.
7942

A nemesített buzaajták országos kísérletekkel végzett olyan kipróbálásának eredményeire, hogy azok nemcsak a régi „gazdasági” buzaajtákkal szemben, hanem egymás között versenyezzenek, nem kell az 1929. évig várunk, mert azok folyamatosan vannak és remélhetőleg ez év nyarán közölhetjük a kísérletek első eredményeit, ha a kísérletező gazdaságok azokat az Országos M. Kir. Növény-nemesítő Intézethez kellő időben beküldik.

E munkálat fentvázolt horderejét ugyanis már a háborús összeomlás után láttuk és már akkor kerestük a megoldást arra, hogy nemesített növényfajtáink országos kipróbálását beállíthassuk.

Ez azonban akkor nem sikerült és amikor az OMGE növény-nemesítő bizottságában erre annak idején javaslatot tettem, a költségkérdésen és nem csekély mértékben a termelő gazdák közönyén akadt fenn a végrehajtás. Akkor még „konjunktúra” volt!

Csak a múlt évben sikerült ezt a nagyhorderejű feladatot a körzeti mezőgazdasági kamarák útján olyan módon megoldanunk, hogy a kamarák felkérése alapján az alapár és a teljes vetőmag felár, valamint a vasúti szállítási költség megfizetésével vállalkozott kellő számu gazdaság arra, hogy az Országos M. Kir. Növény-nemesítő Intézet utmutatásai alapján, szántóföldi viszonyok között 1-1 holdas parcellákon, egy-egy gazdaság jellegű fajtakísérleteket végezzen a különböző növény-nemesítők 6-12 buza-, 3-4 rozs- és 1-2 ősziarparajtájával, egyuttal tengerivel is.

A körzeti mezőgazdasági kamarák érdeme, hogy a nagyhorderejű kérdés megoldását hosszú tespedés után előtérbe helyezték és ama gazdákat, akik nem sajnálták a költséget és a munkát attól, hogy a vetőmag felár és a vasúti szállítási költség megfizetésével ezt a kulturmunkát nemcsak saját érdekükben, hanem közérdekből is elvégezzék, mert nemcsak a kísérleti eredményeiket közlik önzetlenül, saját költségükön az illetékes mezőgazdasági kamarákkal és az Országos M. Kir. Növény-nemesítő Intézetrel, hanem a sikerműködés vizsgálatra szükséges magmintákat is készséggel küldik be.

Ez az áldozatkészség és a közérdek ilyen támogatása heradhatatlan érdeme azoknak a gazdáknak, akik ebben a munkálatban résztvettek, mert ezzel az elmúlt évek tespedése megszünt és ezt a kérdést az így szerzett tapasztalatok alapján teljes fejlődéshez juttathatjuk.

Nem hallgathatom el azonban, hogy nem mindegyik mezőgazdasági kamara körzetében találtunk a gyakorlati gazdák körében a kísérletek beállítása terén megértésre. Legtöbb visszhangot találtunk a győri és a miskolci mezőgazdasági kamara körzetében. A többi körzetben aránylag kevés, egyikben egyáltalában semmi érdeklődés nem mutatkozott e munkálat iránt, holott az illetékes mezőgazdasági kamarák anyagi hozzájárulással is törekedtek e munkálat sikerének előmozdítására.

Szükségesnek tartom, hogy ezeket elmondjam, mert régi tapasztalat az, hogy: a gyakorlati gazdák nagyobb része csak akkor veszi észre, hogy baj van, ha a körülményei rosszra fordulnak és csak kevesen vesznek részt abban a nagy kulturmunkában, amely a baj megelőzését előzta. Nagyobb arányban látjuk ezt a gyakorlati adatok mozgalmak terén és ugyanez érvényesül a szűkebb szakmakörben. Ezért azoknak a gazdáknak, akik az uttoró, másokat is segítő munkában áldozatok árán is résztvettek, hálás köszönettel és teljes elismeréssel kell adoznunk.

Enélkül valóban ott állanánk, ahogyan a cikkirő mondja, vagyis ott, hogy csak az 1929. évben tudnánk meg esetleg azt, hogy melyik nemesített buzaajták hová való.

Az eddigi buzaajták kísérletek alapján már kialakult az, hogy: az egyes buzanemesítők különböző fajtái milyen viszonyok közé valók. Ezek a kísérleti tapasztalatok igazolják azt, hogy az egyes nemesített buzaajták létesítése alkalmával 10-15 évvel ezelőtt kitűzött tenyészcéljaink beváltak. Egyelőre e tárgyban

nem tehetek részletes közlést, amíg az adatok a kísérletező gazdaságokból nem érkeznek be, de az első ilyen közleményt remélhetőleg még augusztus hónap adhatjuk közre, ha a kísérleti eredmények addig kellő számban beérkeznek.

Az már eddigiekből kitűnik, hogy: nemcsak a különböző vidékek természeti viszonyai, hanem a gazdaságok bellerjességének jóka is döntő módon befolyásolja azt, hogy milyen buzaajták a legmegfelelőbb. Erről már mult évben is adtam ki közlést.

Az ilyen kísérletek végzésére az idén már könnyebb a helyzetünk, mert a földművelésügyi miniszter az idén az e célra szükséges nemesített vetőmag felárát és vasúti szállítási költségeit fedezi és így a mezőgazdasági kamarák a buza piaci árán adhatják a vetőmagot az arra alkalmas kísérletező gazdaságoknak. Az előző években nemcsak erre, hanem a kísérletek adminisztratív költségeire (nyomtatvány, levelezés) sem volt fedezetünk, sőt a kísérletek vezetésére hivatalos állami intézet fenntartására sem és amíg a kísérletek saját költségükön vállalkozó gazdák és a mezőgazdasági kamarák ezt az ügyet fel nem karolták, a kísérleteket nem indíthattuk meg.

A fenti körülmény néhány más részletének helyesbítésére még az alábbiakat közölhetem.

Ma már valamennyi jobb gazdaságban nem a régi buzaajtákat termesztik „gazdasági” jelzéssel, hanem a régebben beszerzett nemesített buzákat. Ezekkel kell az újabb nemesített buzaajtáknak versenyezniük.

A mezőgazdasági kamarák útján 1926. év őszén megindított fajtakísérletek keretében valamennyi olyan buzanemesítő egy, vagy két fajtája felvételét, akiknek buzaajtái a gyakorlati termesztés körében beváltak. Így tehát a nemesítők egymás között versenyeznek.

A kísérletek körzetekenként és vidékenként, az egész ország területén 101 gazdaságban végeztek, tehát jóval több helyen és a nagyobb számuk folytán több biztossággal, mint az esethen, ha kisebb számban, csak az állami birtokokon állítottak volna be. Díjazást a kísérletek végzéséért nem adhatunk. A Köztelek eddig is mindig pontosan közölte a kísérletek eredményeit és ezt ezután is megtesszük.

A közleménynek arra a megjegyzésére, hogy: „nálunk a nemesítés egyes irányai még nagyon sok kívánivalót hagynak hátra”, szükséges megjegyezni, hogy őszinte köszönettel vesszük, ha a magyar növény-nemesítés hibáira, vagy hiányaira figyelmeztetnek. Kérjük azonban, hogy ilyen panaszt csak akkor tegyenek, ha előbb meggyőződtek arról, hogy valóban hiány, vagy hiba van a magyar nemesítők munkájában.

A buza szalmazilárdasága esetében a közlemény írójának panasza igazságtalan. Ha mult évben vállalkozott volna a kamarai buzakísérletek végrehajtására, meggyőződhetett volna arról, hogy nemcsak bőtermő és jómínőségű, hanem valóban szilárd szalmájú nemesített buzaajtáink is vannak. Hogy az 1926. évi esős május-juniusi időjárás nem tett nagy károkat a buzában, azt nagyrészt annak köszönhetjük, hogy szilárd szalmájú nemesített buzaajtáink vannak.

A magyar növény-nemesítők egyik legszebb és legnagyobbarányú munkája a magyar buza nemesítése. Külföldi szakértők nagy elismeréssel adóznak azért a nagy és céltudatos munkáért, amelyet a magyar buzanemesítők kifejtettek. Ha a magyar gazdák a kísérleti eredmények alapján át fogják tekinteni ezt a nagy munkát és annak eredményeit, nem kétlem, hogy szintén el fogják ismerni azt, hogy a magyar buzanemesítők jól dolgoztak és nem fognak felületes tájékozás alapján olyan panaszt tenni, amely nem helytálló.

A vetőmag tisztaságára vonatkozólag megemlítem, hogy most már valamennyi nagyobb növény-nemesítő gazdaságunk legújabb rendszerű vetőmagtisztító-művel van felszerelve. Nagyon helyes az a javaslat, hogy csak ott állítsanak be fajtaszaporítást, ahol legalább is „Selector” van. Ha mégis megtörténne, hogy hibás, vagy tisztátalan vetőmagot szállítanak, akkor „hite-

les” magminta és a budapesti M. Kir. Vetőmagvizsgáló Állomás magvizsgálata alapján a kártérítési igényt kell érvényesíteni, mert e téren, sajnos, tényleg volt a multban ok a panaszra és a lompossgót véglegesen ki kell irtani.

Sok részletre kellene még kiterjeszkednem, de ezt a szokásom ellenére hosszúra vált közlésemet egyelőre nem folytatom, mert a buzaajtákérdésről még ugys újabb közleményt kell az 1926/27. évi buzaajták-kísérletek eredményeinek ismertetésével kapcsolatosan kiadnom.

Rovatvezető.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Degen Árpád dr.

A rézgálicos csávázás és a csávázó rézgálic.

(Válasz Bittera Miklós dr.: „Adatok a csávázószerek értékének elbírálásához” című közleményére, megjelent a Köztelek 1927. évi 54-55. számában.)

Közel 15 év óta foglalkozom a vetőmagsávázás kérdésének tudományos és gyakorlati tanulmányozásával és több éven át folytatott laboratóriumi kutatások és szabadföldi kísérletezések vezettek a rézgálicot illetően arra az eredményre, hogy „a rézgálic káros és bizonytalan hatású csávázószerek”. Nemcsak alulírott, hanem számos hazai és külföldi igen jónévű hives szakember ért egyet a fentebbi véleménnyel, vagyis a rézgálicot szintén nem tartják jó csávázószereknek.) Ezzel szemben legújabb Bittera Miklós dr. gazdasági akadémiai tanár egy éven át (amennyiben azt publikációból megítélni lehetett) végzett csávázási kísérletei alapján jut arra az eredményre, hogy „a rézgálicot megfelelő csávázószereknek kell minősíteni”. Itt mindjárt szükségesnek tartom megjegyezni Bittera dr. cikkének „a rézgálic csávázásra nem az a veszedelmes anyag, aminek hirdetik” szavaival szemben, hogy én a rézgálicról mint veszedelmes anyagról sohasem írtam vagy beszéltem, hanem igenis hirdetem most is, hogy a rézgálic káros és bizonytalan hatású csávázószerek és helyette nedves csávázás céljaira ajánlom a bevált higanyos csávázószereket, legújabbban pedig a csávázó rézgálicot, amelyek jóval kevésbé vagy egyáltalában nem károsak és hatásukban nem bizonytalanok. Azt, hogy miért káros és bizonytalan hatású csávázószerek a rézgálic, a Köztelek és más szaklapok hasábjain több közleményben volt alkalmam eideig kifejtetni, ezekről azonban Bittera dr. egyáltalában nem látott tudomást szerezni, mert még csak említésre sem tartotta azokat érdemeseknek. Ezelőtt 15 évvel én is abban a meggyőződésben élttem, hogy a rézgálic megfelelő csávázószerek, csak amikor behatósabban kezdtem a kérdéssel foglalkozni, négy évi kísérletezés után jöttem rá arra, hogy a dolog nem egészen így áll. Vizsgálataim megkezdésének alapjául szolgáltak azok a jelentések (gyakorlati gazdáktól), amelyek szerint a rézgáliccal való csávázás dacára is fellépett kisebb-nagyobb mértékben (pl. 2%, 41%, 30%, sok üszögös kalász, 10%) az üszög a buzában és hogy a rézgálicos buza lassan és egyenlőtlenül kelt ki. Utánajárva a dolognak, megtudtam, hogy a baj oka nem abban rejlett, hogy talán rosszul csáváztak volna. Aztán tanulmányozva a külföldi irodalmat, több olyan kísérleti adatot találtam, amelyek a rézgáliccal való csávázás után igen jelentékeny üszögdarárról számolnak be: így pl. Volkart²⁾ kis kerti parcellák termésében rézgáliccal való csávázás után 37, 86, 42, 158, 114,

¹⁾ E helyen nem lehetséges az összes véleményeket és kísérleteket a rézgálicról felsorolni, néhányra később fogok hivatkozni.

²⁾ A. Volkart: Die Bekämpfung der Steinbrandes des Weizens u. des Korn. Landw. Jahrbuch der Schweiz. 1906.

Ősziborsót, Viktóriaborsót
balta címet
 és minden más
gazdasági magot
 a legelőnyösebb árak mellett
vásárolunk

MAGYAR MAGTENYÉSZTÉSI R.-T.
 BUDAPEST
 TELEFON: 1. 448-28 és 448-29 IV., SZÉP-UTCA 1. GRANARIUM és MONOR
 Sürgőncím:
 Mintát kérünk? • Őszi árjegyzékünk megjelent

Ne utazzék külföldre!

Vasuti jegy, utlevél, vizum stb. költségei fejében körülbelül 10 napig gyógykezelik

A SVÁBHEGYI SZANATÓRIUM-BAN

Csonka-Magyarország legmagasabbán fekvő (430 m.) klimatikus diétás gyógyintézetében. Gyomorbeteg, idegesek, vese-, cukor- és szívbetegek szakszerű kezelése. 7672

71, 76 üszögös kalászt talált; Hecke³⁾ kísérleteinél rézgáliccal csávázott moharban 22,4%, 11,6%, 7,2% volt az üszögkár. Ezek alapján kételyeim támadtak a rézgálicnak, mint csávázószereknek a csálhatatlanságában és 1914 óta széles alapokon lefolytatott laboratóriumi és szabadföldi kísérletekkel igyekeztem a rézgálicnak, mint csávázószereknek, a használhatósága felől meggyőződést szerezni. Három évi kísérletezés után ott tartottam, hogy a rézgálicot hajlandó voltam megfelelő csávázószerek minősíteni, a rákövetkező negyedik év kísérleti eredményei kezdtek azonban az ellenkezőjéről meggyőzni és tovább folytatva a vizsgálatokat, 1922-ben — tehát nyolc évi kísérletezés után — léptem először a nyilvánosság elé egy kis közleménnyel, amelyben egészen röviden igyekeztem magyarázatát adni annak, hogy miért nem védi meg bizonyos esetekben a rézgálicos csávázás a buzát az üszög ellen. Részletesebben ismerttettem aztán a kérdést a *Köztelek* 1924. évi 63-64. és 65-66. számában megjelent „A rézgálicos buza-csávázás boikémiaja” című közleményemben. Nem lehet itt céloim és helyszüke miatt nem is lehetséges, hogy 13 évi rézgálicos buza-csávázási kísérleteim részletes ismertetésbe bocsátkozzam, a kérdés tisztázására elegendő lesz, ha a végeredmények közlésére szorítkozom néhány jellemzőbb számomat kísérletben.

A gyakorlatban használt 1-2%-os rézgálicoldatnak a buza csirázóerélyére és csirázóképességére gyakorolt csökkentő hatása nemcsak a *vetőmag épségétől függ, mert kézzel kimorzolt — tehát teljesen sértetlen, mindenféle repedéstől mentes —* magnál számos esetben tapasztaltam a rézgálic káros hatását a csirázásra. Ez a káros hatás kísérleteim alapján (érve alatta több száz csirázási kísérletet) fajták szerint tág határok között ingadozhatik. Az ingadozások szélső értékei felől tájékozást nyújt az alábbi összeállítás:

	Csirázóerély %	Csirázóképesség %
Buzaminta jelzése ..	11 b 104	11 b 104
2%-os rézgáliccal csávázott (1 órán át) buza	82	12 99 82
Kontroll-buza	94	90 100 97

Ezek a kísérletek szűrőpapíron való csirázások eredményei. Hasonló eredményekhez vezettek a talajban végzett csirázási kísérletek is.

Tehát minden kísérletezőnek akadhat a kezébe olyan buza, amelynek a csirázására a rézgálic egyáltalában nincs káros hatással, avagy ez a hatás nem jöhet számításba. Arra vonatkozólag, hogy milyen fajták azok, amelyek a rézgáliccal szemben érzékenyebbek, általános szabályt felállítani nem lehet; nagy általánosságban annyit azonban lehet mondani, hogy a tarbuzák és a tavaszi buzák azok, amelyek a rézgálicos csávázást jobban meg szokták érezni. A rézgálic káros hatásának a foka aztán még sokféle egyéb tényezőtől is függhet, amelyek közül a legfontosabbak a következők: a) a buza beérése (kényszerérés); b) rézgálicoldat töménysége; c) rézgálicoldat hőfoka; d) rézgálic feloldásához használt víz összetétele; e) csávázási idő; f) csávázott buza kiszáritása; g) csávázott buza eltartása; h) talaj minősége és összetétele; i) időjárás. Mindezekre vonatkozólag csak néhány példával kívánok szolgálni: 1%-os rézgáliccal csávázott (1/2 óra) kényszerérésű buza csirázóképessége talajban 89% (kontroll 96%); 2%-os 8 C fokú rézgáliccal csávázott (1 óra) tavaszi buza csirázóképessége szűrőpapíron 96%, ugyanaz 22 C fokú rézgáliccal csávázva (1 óra) 90% (kontroll 97%); 2%-os rézgáliccal csávázott (1/2 óra) és gyorsan szárított 109. számú buza csirázóképessége kerti földben 94%, ugyanaz hosszú idei szárítás után 89% (kontroll 96%); 1%-os rézgáliccal csávázott (1 óra) buzából szűrőpapíron mindjárt csirázott 96%, 2 heti eltartás után 91% (kontroll 99%); 1,5%-os

³⁾ L. Hecke: Belversuche gegen Hirsebrand. Zeltschr. f. das Landwirtschaft. Versuchswesen in Oesterreich. 1903.
⁴⁾ Gazdasági Lapok. 37. sz. 1922.

rézgáliccal csávázott (1 óra) buza csirázóképessége kerti földben 94% (kontroll 97%), ugyanaz homokban 88% (kontroll 97%), egy másik fajtával végezve kísérletet kerti földben 97%, homokban 96% (kontroll 99%).

Bittera dr. a rézgálicnak a buza-fajtákra való különböző hatásáról többek között a következőket írja: „De ha még úgy is lenne, hogy a rézgálic „fajták szerint eltérő fokban”, tehát némely fajtánál erősebben hat a csirázásra, nem hiszem, hogy az néhány százaléknál több lenne.” Ezzel szemben a dolog úgy áll, hogy bizonyos esetekben lényeg nem több néhány százaléknál, sőt még annyi sem, vannak azonban esetek, amikor nem lehet felette napirendre térni, hanem komolyan számításba kell venni.

Az eddig ismertett kísérleti eredmények mind kézzel kimorzolt buzákra vonatkoztak, ami már mostan a rézgálicnak a cséplésnél többé-kevésbé megsérült szemekre való hatását illeti, úgy Bittera dr. is sulyt vet arra, amikor (habár zárójelben) a következőket mondja: „Inkább függ ez a káros hatás a cséplés végrehajtásától, a szemek sérülésétől.” Miután Bittera dr. nem közöl erre vonatkozólag adatokat, a kérdés megvilágítására álljon itt néhány kísérleti adatom (csávázási idő minden esetben 1 óra volt):

	Csirázóerély %	Csirázóképesség %
Rézgálicos (2%) buza	42, 26, 33*	89, 91, 82*
Kontroll-buza	90, 96, 93*	95, 98, 94*

II. Rézgálic hatása cséplésnél erősebben sérült buzákra:

	Csirázóerély %	Csirázóképesség %
Rézgálicos (2%) buza	32, 26*, 21	78, 88*, 80
Kontroll-buza	91, 89*, 87	94, 92*, 93

*) Talajban, a többi szűrőpapíron csirázattva.

A közölt kísérleti adatok szerint a rézgálicos csávázás a cséplésnél megsérült buzaszemek csirázóképességét a kontrollokhoz viszonyítva 4-16%-kal szállította le.

Érdekesnek tartom csak megemlíteni azokat az eseteket, amikor megsérült magvak csirázóképességére a rézgálicos csávázás alig érezte káros hatását.

Degen Árpád dr. megjegyzésként többek között a következőket fűzi Bittera dr. cikkéhez: „Nálunk — sajnos — nagyon gondatlanul történik a cséplés. Utána sok a zuzott, törött és a feltűnően sérült szem, olyan, amelynek terméshéjából csépléskor lerepesztettek egy darabot. Még több azonban az olyan, amelyen a gondatlan cséplés repedéseket, sokszor csak hajszál-fimom és alig észrevehető repedéseket idéz elő. Ha ilyen magot rézgáliccal csávázunk, a rézgálicoldatnak alkalmatlan lévén a mag belsejébe behatolni, csirázóképességét megtámadja.” Miután tehát nálunk a cséplés körül bajok vannak s miután nem igen lehet remélni, hogy a bajok rövidesen megszűnjenek, sőt még akkor is, ha megszüntethetők volna, azt hiszem helyesen állapítottam meg a rézgálicról, hogy káros hatású csávázószert.

Közelebbről megfigyelve a rézgálicot megtámadott buza csirázását, azt tapasztalhatjuk, hogy a rézgálic a buzaszira főgyökerét támadja meg, a főgyökér satnyán fejlődik, hegye megbarnul s teljesen el is halhat, hasonló sors érheti a főgyökér felett fekvő alsó oldalgyökérpárt s csakis a felső oldalgyökérpár jut kifejlődéshez.

Mindezek megmagyarázzák a rézgáliccal csávázott buzának a kezdeti fejlődésben való visszamaradását, ami rendszeren akkor szokott bekövetkezni, ha a rézgálic bármilyen oknál fogva károsan befolyásolja a buza csirázását, azonban voltak olyan eseteim is, hogy a rézgálic a csirázóképességet számbavehetően nem befolyásolta s a fejlődő buza a kontrollnál mégis gyengébben fejlődött. Ami a rézgálicos buzának a szántóföldön való kikelését és kezdeti fejlődését illeti, úgy ott is számos esetben volt alkalmam nem-

csak nekem, hanem másoknak is tapasztalni, hogy a rézgáliccal csávázott buza lassabban és ritkábban kelt ki, kezdeti fejlődése a kontrollokhoz, avagy más szerekkel csávázott buzákhoz viszonyítva, gyengébb volt, ezek a különbségek aztán a továbbfejlődés folyamán rendszerint kiegyenlítődtek. Tapasztalataim alapján különösen akkor jelentkeznek szembetűnően a különbségek, ha hűvös és száraz az időjárás. A gyakorlatban a rézgálic káros hatása nagyon sok esetben azért nem tűnhet fel, mert a rézgáliccal csávázók csakis rézgálicos buzát vetnek és így nincs mivel összehasonlítani. A rézgálic hatása a buza kikelésére és kezdeti fejlődésére úgy tűnhet szembe, ha a rézgálicos táblában 2-3 vetőgép-szélességben tisztá buzát vetünk. A gyakorlat halogatól már régen elismerte a rézgálic káros hatását a magcsirázásra azzal, hogy a rézgáliccal csávázott buzából holdankint néhány kilóval többet szoktak elvetni. Emellett, hogy a gyakorlatban 1%-os, a legtöbb esetben azonban 2%-os rézgálicoldatot, sőt tudok esetekről amikor 3-4%-osat is használnak a csávázáshoz. A 0,5%-os rézgálicoldat káros hatása a vetőmagra természetesen jóval kisebb, mint a töményebb 1 vagy 2%-os oldat; hogy ennek ellenére mégis miért nem használhatják a gyakorlatban, arról majd alább fogok szólni.

Összehasonlítva a rézgálicot a bevált higanyos csávázószerekkel, számos kísérlet útján jutottam el én is, valamint mások is, ahhoz az eredményhez, hogy ezek a szerek, szemben a rézgáliccal, kevésbé vannak, vagy egyáltalában nincsenek káros hatással a buza csirázására. A rendelkezéseimre álló nagy kísérleti anyag ismertetésétől el kell itt tekintenem s csupán csak egy olyan kísérlet sorozatnak a számadatait közlöm, amelyek összehasonlítól mutatják a rézgálicnak a néhány higanyos csávázószerek erősebben sérült buzaszemek csirázására való hatását. A higanyos csávázószereket a gyakorlatban alkalmazott töménységben használtuk, a csirázási kísérleteket kerti földben végeztük, csávázási idő fél óra volt.

Használt csávázószert	Csirázóképesség %
2%-os rézgálic	61
1/4%-os Agfa	82
1/8%-os Germisan	76
1/8%-os Higosan	70
1/4%-os Tillantin nedvespác	77
1/4%-os Uspulun	90
Nedves Kontroll	94
Száraz kontroll	91

Ezekből az adatokból kitűnik, hogy rézgálic — szemben a higanyos csávázószerekkel — jóval erősebben hatott károsan a sérült buzaszemek csirázóképességére.

Most pedig igyekeznék fogok megmagyarázni és okát adni, hogy miért bizonytalan hatású csávázószert a rézgálic. A nedves csávázószerektől megköveteljük (ez a követelés nemcsak az én álláspontom, hanem általános), hogy biztosan ölje el az üszögspórákat. A rézgálic nem felel meg ennek a követelménynek, mert a rézgálic nem öli meg véglegesen az üszögspórákat, hanem csak a kicsirázásukat hátráltatja, amiről mindenki nagyon könnyen meggyőződhetik, ha mikroszkóppal rendelkezik. A kísérlet kivételé igen egyszerű. Kevés üszögspórákat kémlelőcsőben rézgálicoldattal összerázunk, negyedórai, vagy ha úgy tetszik, több órai állás után szűrőpapíron leszűrjük, szétterítve, megszáritjuk és a megszáradt spórákból egy keveset sima felületű nedves talajrétegre szétterítjük; egyidejűleg csávázatlan spórákkal is állítunk be kísérletet (kontroll). Néhány nap múlva mikroszkóp alatt megfigyelhetjük, hogy a rézgáliccal csávázott spórák — egy-két nappal későbbben a kontroll-spóráknál — kezdenek kicsirázni, tehát a rézgálic nem ölte el a spórákat, hanem csak a csirázásukat hátráltatta; a spórák kicsiráztak, mert a csirázásu-

MINDEN VETŐMACOT PÁCOLJUNK

PORZÓL
PORPÁC VEZET

ÜSZÖGMENTESSEG
VETŐMACMECTAKARÍTÁS
TERMÉS TÖBBLÉT
CHINOIN-ÚJPEST.

**3000 magyar gazdaság
BUZÁNÁL kizárólag
PORZÓL-t
használ.**

Az előirt pácolási eljárás pontos **betartása** egyenletes, gyors kelést, **üszögmentességet**, terméstöbbletet biztosít.

**ROZS, ÁRPA, ZABNÁL
HIGOSAN-t
használnak.**

**!! Francia, holland, dán, svájci, osztrák, román, cseh
!! stb. hivatalos intézetek által is elismerve !!**

MINDEN VETŐMACOT PÁCOLJUNK

PORZÓL
PORPÁC VEZET

ÜSZÖGMENTESSEG
VETŐMACMECTAKARÍTÁS
TERMÉS TÖBBLÉT
CHINOIN-ÚJPEST.

kat hátráltató rezet (a spórák a csávázáskor a rézgálicból jelentékeny mennyiségű rezet adszorbeálóknak) a talajnedvesség kioldotta. Mindenesetre nagyon ajánlhatom *Bittera dr.*-nak, hogy végezze el ezt az egyszerű kísérletet s akkor nem lesz azon a véleményen: „Az sem áll, hogy a rézgálic az üszögspórákat nem öli el.” Ezek alapján egészen természetesen meg lehet magyarázni az üszögnek a rézgálic csávázás után való fellépését. A rézgálic csávázott spórák kicsirázásának a mértéke a kontrollhoz viszonyítva különböző lehet, bizonyos esetekben megegyezhetik a kontrollal, más esetekben pedig annál gyengébb. A rézgálic spórák kicsirázását szabályozó tényezők a következők: 1. a rézgálicoldat töménysége, így pl. a 0.5%-os rézgálicoldat hatása gyengébb, mint a 2%-osé. Itt van egyrészt magyarázata annak, hogy a gyakorlatban miért használnak legtöbbször 2%-os rézgálicoldatot a csávázáshoz; 2. a rézgálicoldat hőfoka (minél alacsonyabb, annál kevésbé hat); 3. a rézgálicoldat feloldásához használt víz keménysége (keményebb vízben oldott rézgálic hatása erősebb); 4. a talaj H-ion koncentrációja (minél savanyúbb a talaj, annál erőteljesebb a rézgálic spórák kicsirázása.) Ezek szerint tehát nagyon is megvan rá a lehetőség, hogy a rézgálic csávázás után a fiatal buzacsiránövényszöggel fertőződhessék. A fertőzés lehetősége szoros összefüggésben van az időjárással és pedig minél nedvesebb és hűvösebb az időjárás a vetéskor, avagy az azt követő napokban, annál biztosabban bekövetkezik a fertőzés a rézgálic csávázott búzában. A nedves talajban könnyebben kioldódik az adszorbeált rész a spórákból, tehát hamarabb nyerhetik vissza csirázó-, illetve fertőzőképességüket. A talajban a fertőzés bekövetkezésénél szerepe van még a csávázáskor a vetőmagra rátapadt és rászárított rézgálicnak is, ugyanis ha a spórákból a réz kioldódott, a szemekre tapadt rézgálic még bizonyos fokig hátráltathatja az üszögspórák kicsirázását. Itt is úgy áll tehát a dolog, hogy minél nedvesebb a talaj, annál gyorsabban oldódik le a magvakra tapadt rézgálic s így csökkenszik a fertőzés eshetősége. A csávázáskor a 2%-os rézgálicoldatból több rézgálic tapad a vetőmagra, mint a 0.5%-os, vagy 1%-osból, itt van tehát magyarázat is, hogy a gyakorlatban miért használ 2%-os rézgálicot a csávázáshoz.

Ami a hűvösebb időjárásnak az üszög fellépését elősegítő szerepét illeti, ugy azt a következőképpen lehet magyarázni: A csirázó üszögspóra csakis egy bizonyos kezdeti fejlődési fokozatban fertőzheti a csirázó búzát, fontos tehát, hogy a csirázó buza minél gyorsabban essék át ezen az üszögfertőzés szempontjából veszélyes kezdeti fejlődési fokozaton, tehát minél erőteljesebb a csirázás, annál kevésbé fenyegeti a csiránövénység az üszögfertőzés veszedelme. Ha hideg az időjárás, a buza lassan csirázik s különösen áll ez sok esetben, mint láttuk, a rézgálic csávázott búzára (közben bőven jut rá idő, hogy a réz a spórákból kioldódjék, valamint a magnak felületé-

ről is), tehát hosszabb ideig marad abban a bizonyos fertőzés szempontjából veszélyes fejlődési fokozatban s miután az üszögspórák hidegben is jól csirázhatnak, a fertőzés könnyen bekövetkezik. Innen van az, hogy leginkább a késő ősszel elvetett búzák szenvednek az üszögtől. Az elmondottak bizonyítására közlöm néhány régebbi kísérletemet és megfigyelésemet. (L. I. sz. táblázat.) Csávázási eljárás minden esetben kávécsávázás, csávázási idő 15-20 perc.

Az elmondottakból mindenki és nemcsak a sorok írója vonhatja le azt a következtetést, hogy a rézgálic bizonytalan hatású csávázószer, mert nem minden körülmények mellett (különösen ha az ismertett okoknál fogva károsan hat a vetőmag csirázására és ha a vetés idején esős és hűvös időjárás uralkodik) nyújt biztos védelmet az üszög ellen.

A bevált higanyos csávázószer a rézgálic szemben biztosan előlik az üszögspórákat, amiből következik, hogy biztos hatású csávázószer. A higanyos csávázószer használata különösen külföldön egyre jobban kezd elterjedni s igazán nem lehet az olyan magas nívón álló német mezőgazdaságról feltételezni, hogy csakis a gyárak kedvéért mondott volna buscut a rézgálicnak, mint csávázószernek, használják a higanyos csávázószerket, mert felismerték, hogy ezek minden tekintetben jobbak a rézgálicnál.

Azok a megjegyzések, amelyek *Bittera dr.* cikkében a csávázó rézgálic-ra vonatkoznak tévesek, a valószínűségnek nem felelnek meg és csak a gazdaközönség megrögzöttségét szolgálhatják. Bizonyára elkerülte *Bittera dr.* figyelmét a *Növénybiokémiai Intézet*-nek alulírott tollából a *Köztelek* 1926. évi 77. számában „A csávázó rézgálic” cím alatt megjelent közleménye; s így cikkirő ezáltal mulasztást követett el, mert a *Növénybiokémiai Intézet*nek a csávázó rézgálicról adott jó véleményével szemben a következő, a helyeigazítást egyenesen megkövetelő módon nyilatkozik: „Még értéket (t. i. a csávázó rézgálicot) az üszög ellen való védekezés szempontjából nem ismerem, de azt hiszem, ebben sem fog a rendes rézgálictól különbözni. Ezt természetesen is találok (?), mert vagy rézgálic — vagy nem az.” *Bittera dr.* „de azt hiszem”-jével szemben állanak a *Növénybiokémiai Intézet*nek három éven át folytatott laboratóriumi és két évi szabadföldi kísérletei, amelyek szerint a csávázó rézgálic hatásában jelelte áll a közönséges rézgálicnak és szemben ezzel, mint nem káros és biztos hatású csávázószerrel lehet ajánlani. A csávázó rézgálic vegyi összetételéről *Bittera dr.* a következőket írja: „Vegyi összetételének megállapításából (amelyet kérésre illetékes helyen végeztek) semmi olyan anyagra nem tudunk következtetni, amely a rézgálic kifogásolt káros hatását megszüntetni alkalmas volna...” Ez alapos tévedés, mert a csávázó rézgálic kis mennyiségben egy olyan higanyvegyületet tartalmaz (a csávázó rézgálic higanytartalma 1.4%), amely egymagában nem öli meg ugyan az üszögspórákat, ugyisintén a rézgálic sem, de a kettő

együtt (= csávázó rézgálic) olyan tulajdonsággal bír (aminek eddig még nem sikerült tudományos magyarázatát adni), hogy az üszögspórákat biztosan és véglegesen elpusztítja s ezen felül még annyira sem hat károsan a vetőmagra mint 0.5%-os közönséges rézgálic, mert a kis mennyiségű higanyvegyület ezt a káros hatást ellensúlyozza. Alkalmunk volt többször meggyőződni arról, hogy a forgalomba kerülő csávázó rézgálic minden esetben tartalmazta a garantált kis higany-mennyiséget. Ezek szerint, ha *Bittera dr.* illetve ama bizonyos „illetékes helyen” végzett kémiai analízis nem tudta a higanyt a csávázó rézgálicban kimutatni, akkor vagy nem csávázó rézgálicot adott át *Bittera dr.* elemzésre, vagy pedig nagyon is gyakorlatlan analitikusra bízta a vizsgálatot. Mindenesetre nagyon érdekes és kíváncsító volna, ha *Bittera dr.* saját kísérletei útján győződne meg arról, hogy milyen nagy különbség van a közönséges rézgálic és a csávázó rézgálic között az üszögspórákra való hatásukat illetően. Készséggel hajlandó vagyok a vizsgálatokat illetően mindenféle felvilágosítást megadni.

Említtük, hogy a közönséges rézgálic 1/2%-os oldatban már nem, vagy alig befolyásolja károsan a magcsirázást, fokozottabb mértékben áll ez a csávázó rézgálicra, melyet 1/2%-os oldatban 10-15 perces csávázási idővel kell használni a csávázáshoz. Amíg a közönséges rézgálic 1/2%-os oldatban nagyon is bizonytalan hatása folytán csávázáshoz nem használható, addig a 1/2%-os csávázó rézgálicoldat hatása biztos; mindez világosan kiténik az alábbi, különböző helyeken végzett szabadföldi kísérleteink eredményeiből.

II. sz. táblázat.

Kísérleti év	Sorszám	Használt csávázószer	Üszögtér %
1925-1926	1	Csávázó rézgálic	0.00
	2	Csávázó rézgálic	0.08
	3	Közönséges rézgálic	0.20
	4	Kontroll	52.90
	5	Csávázó rézgálic	0.00
	6	Kontroll	16.94
	7	Csávázó rézgálic	0.00
	8	Kontroll	19.76
1926-1927	9	Csávázó rézgálic	0.00
	10	Kontroll	52.38
	11	Csávázó rézgálic	0.00
	12	Kontroll	1.65
	13	Közönséges rézgálic	0.43
	14	Kontroll	1.34
	15	Közönséges rézgálic	0.48
	16	Csávázó rézgálic	0.00
	17	Kontroll	7.96
	18	Csávázó rézgálic	0.00
	19	Közönséges rézgálic	0.63
	20	Kontroll	4.27

*) A közönséges rézgálicot minden esetben 1/2%-os oldatban használtuk.

**) Kontroll alatt minden esetben nedves kontroll értendő.

A közölt adatokból megállapíthatjuk, hogy a csávázó rézgálic még olyan esetekben is igen jó és biztos eredménnyel használható, amikor a vetőmag erősen fertőzött és a csávázatlan vetőmag természetesen igen nagy (52-39%) az üszögtér, továbbá a csávázó rézgálic a közönséges rézgálic szemben tökéletesebb védelmet nyújt a közsög ellen.

Bittera dr. anélkül, hogy a csávázó rézgálicot kísérleteket végzett volna, kimondja, hogy „Csak egyetlenegy tekintetben találkoztam különbséget a közönséges és a csávázó rézgálic között — és ez az ára”. *Bittera dr.* itt is tévedésbe esett, mert a csávázószernek s így a csávázó rézgálic árát nem szabad úgy összehasonlítani, hogy mennyibe kerül ebből egy kiló és mennyibe a másikkól, hanem az összehasonlítás alapjául az kell, hogy szolgáljon, mennyibe kerül 100 liter csávázóoldathoz szükséges csávázó szer. A csávázó rézgálic kilója 2.40 P, tehát 100 liter csávázó-

I. sz. táblázat.

Sorszám	Rézgálic-oldat töménysége %	Üszögtér százalékban		Időjárás a vetéskor	Jegyzet
		rézgálic csávázott búzában	kontroll) búzában		
1	1.5	2.14	16.80	Meleg, kevés csapadék	Vetőmag 0.1% üszögspórával fertőzve
2	1	0.11	11.21	Igen kedvező, gyors fejlődés	Vetőmag eredetileg üszögös
3	1	0.08	8.16	" " " " " "	Egy gazdaságban tett megfigyelés
4	2	1.65	—	Hűvös, esős	" " " " " "
5	2	2.62	—	Hűvös	Vetőmag eredetileg mérsékeltén üszögös
6	2	7.15	32.41	Igen hideg és nedves, korai hóesés	" " " " " "
7	2	0.21, 0.00, 0.11	4.51, 9.61, 11.40	Elég kedvező	Vetőmag 0.2% üszögspórával fertőzve
8	1	0.72, 0.81	7.2, 8.6	Kedvező, kevés csapadék	Vetőmag eredetileg üszögös
9	2	2.36, 1.86	19.30, 30.17	Hűvös és száraz	Vetőmag 0.1% üszögspórával fertőzve
10	1	0.06, 0.04	21.42, 13.80	Kedvező	" " " " " "

*) Kontroll alatt nedves kontroll értendő.

ADÓMENTES traktor-benzin, traktor-petroléum és gázolaj, speciális traktorolajak

Kocsikenőcs- és gépszirkülönlegességek!

Adómentes mezőgazdasági ásványolajraktárak az ország minden részében!

„STEAU” kőolajkereskedelmi r.-t., Budapest, V., Nádor-utca 8. sz.

Telefon: T. 43-47, T. 133-43, L. 994-38, L. 994-39

7398

Sürgőnycim: Petrosteg

PÁCOLJUNK
OL
PÁC
ET
ENTESÉG
AKARITÁS
ÖBBLET
-UJPEST

oldathoz szükséges $\frac{1}{2}$ kg ára 1 pengő 20 fillér, ezzel szemben a közönséges rézgálic kilóját 80 fillérrel számítva, 100 liter csávázóoldathoz 2 kg rézgálic 1 pengő 60 fillér, tehát a csávázó rézgálic a közönséges rézgálicnál olcsóbb és ezenfelül még jobb is.⁹⁾

Végezetül *Bittera dr.* ama kitételére, hogy „Jó lenne az illetékes helyekről e szerek valódi értékéről tájékoztatni a „gazdaközönséget”, csak annyit kívánok felelni, hogy ez a *Növénybiokémiai Intézet* részéről teljes mértékben megtörténik. Nincs olyan forgalomban lévő csávázószer, amelyet a *Növénybiokémiai Intézet* meg ne vizsgált volna s a vizsgálat eredményéről szaklapokban a gazdaközönséget ne tájékoztatta volna. Ezek a közlemények különben különnyomatok alakjában is megjelentek s mint eddig, úgy a jövőben is pontosan fogja az intézet *Bittera dr.* tanszékének megküldeni.

Budapest.

Bodnár János dr.

TAKARMÁNYOZÁS ÉS ÁLLATÉLET TAN.

Rovatvezető: Weiser István dr.

Tisztázandó tehéntakarmányozási kérdések.

Alig van tárgy, amellyel mezőgazdasági szaklapjaink annyit foglalkoznának és amelyről annyi előadást tartanának, mint a fejőstehenek takarmányának kellő és gazdaságos összeállítására. E fontos tárgy kétségtelenül megérdemli, hogy vele gyakran és behatóan foglalkozzunk és pedig annál is inkább, mert e részben még sok olyan kérdés van, amely tisztázásra szorul. Ezek sorából többek között említést érdemel, vajjon szigorúan kell-e ragaszkodnunk mindenkor a takarmányozástani szakmunkákban előírt szabványokhoz, illetve mikor engedhető meg az azoktól való eltérés. Különbözők a felfogások, hogy tehén takarmányában milyen legkedvezőbb arányban alkalmazzuk a szálas-, gyökér- és gumós- s az abrak takarmányokat? Állandóan foglalkoztatja a gazdát, miképpen válogassa össze a legelőszőrűben a gazdasági és a vásárolt abrak takarmányokat, hogy a tejtermelés maximális jövedelmezőségét biztosítsa. Szeretnénk a nézetek arra vonatkozólag is, érdemes-e a fejőstehenek megfelelő takarmányozása által a tejhozamot fokozni olyan esetben is, ha a tej kellő értékesítése körül nehézségek mutatkoznak. Eme kérdések tisztázásához kíván jelen tanulmányom hozzájárulni, amelynek megírását már azért is időszzerűnek tartom, mert most foglalkoznak gazdáink a téli takarmányozási előírások összeállításával. A takarmányozás kiépítésével természetesen párhuzamban kell haladni a tehénállomány minőségijeljavításának, amely kérdéssel nem foglalkozva, kizárólag a takarmányozásnál irányadó szempontokat foglalom a következőkben 4 fejezetre felosztva röviden össze.

I. Fejőstehenek egyedi elbírálása.

Fejőstehenek takarmányának szabványszerű összeállítását megnehezíti, hogy az 1 kg tej termelésére szükséges emészthető fehérje tekintetében az egyes szerzők adatai között lényeges eltérések észlelhetők. Az előírt fehérjemennyiség ugyanis szerzők szerint 40-70 gr között változik. Nem hagyható azonban e részben figyelmen kívül, hogy 40-45 gr emészthető fehérje 1 liter teje oly minimum, amelyhez csak kivételesen — pl. ha az emészthető fehérje ára igen magas — ragaszkodunk. Tapasztalataink szerint különben is intenzíven dolgozó gazdáink e minimumnál

⁹⁾ Fontosnak tartom még rámutatni, hogy a csávázó rézgálic a közönséges rézgálicnál nem mérgeesebb.

tulnyomóan jóval több emészthető fehérjét etetnek s igen gyakori nálunk, hogy 1 liter tej termelésére 70-100 gr körüli emészthető fehérje adagoltatik.

A tehennel etetendő emészthető fehérje mennyiségének megállapításánál a tehén testsúlyán és tejhozamán kívül a tehén korát, fajtáját, kondícióját és a takarmány minőségét, vagyis mindama körülményeket kell mérlegelnünk, amelyek a tehén takarmányértékesítő képességét befolyásolják. Lássunk erre vonatkozólag néhány példát.

Előhasi teheneket, továbbá a kétborjas és az öreg teheneket — ugyanakkora tejhozam esetében — általában több takarmánnyal kell ellátni, mint a közbeeső koru, 3-7 éves teheneket. A fiatal teheneket azért látjuk el sok emészthető fehérjével, hogy a tőgy mirigyállománya kellően kifejlődhessék, idősebb tehénnél pedig a tejmirigyek csökkenő energiáját takarmánytöbblet segítségével tartjuk élénk működésben.

A kevés tejsirt tartalmazó tejet adó tehének hig teje többnyire kevesebb fehérjét is tartalmaz, mint a hegyifajták zsírdusteteje, miért is utóbbiak ugyanakkora tejhozam mellett több keményítőértéket és ebben több fehérjét igényelnek mint a hig tejet adó tehének.

Az elapadt teheneket annyi takarmánnyal látjuk el, hogy jó kondícióban maradjanak, de el ne hizzanak. Csupán 10-14 nappal leléllés előtt csökkentjük a takarmányt, nehogy az ébrény tulerős kifejlődése nehéz szüléshez vezessen. A takarmány ellés előtti csökkentése különösen előhasú üszöknél érdemel figyelmet, mert aránylag sok előhasú tehén pusztul el túl nagy borju által okozott nehéz szülés következtében. A friss fejősteheneket viszont a koloszáris napok elmúltával bő takarmányban kell részesíteni, hogy megismerjük a tőgy maximális teljesítő képességét, vagyis azt, mennyi táplálékanyagot tud a tehén tejjé átalakítani, amidőn áthasonító működése tetőpontra van. A koloszáris napok alatt a tőgyel elnevezés alatt egybefoglalt jelenségek elkerülése céljából alig etetünk többet, mint néhány nappal leléllés előtt.

Az emészthető fehérjeszükséglet megállapításánál tekintetbe vehető a tehén takarmányértékesítő képessége is oly értelemben, hogy a sok tejet adó tehén tulnyomóan jobb takarmányértékesítő, mint a gyenge tejelő. Utóbbiak tehát 1 kg tej termelésére az esetek tulnyomó részében több emészthető fehérjét használnak fel, mint a magas tejhozamu tehének. Ha tehát nem láthatjuk el valamennyi tehén bőségesen fehérjével, csökkentjük az 1 kg teje adagolt emészthető fehérjét abban az arányban, amelyben a tehén tejtermelő képessége emelkedik. Ily esetben pl. 3-9 kg tejhozamig 60, 10-18 kg-ig 50 és 19 kg-on felül 45 gr emészthető fehérje vehető 1 kg teje számításba.

A fehérjeszükséglet megállapításánál figyelemmel kísérjük azt is, hogy a jó szénát, a zöldtakarmányt, a sok takarmányrépát fogyasztó, ugyszintén az a tehén is, amelynek abrakja többféle takarmányból van összeállítva, csökkentett fehérjeadaggal is beérheti. Viszont azonban az amidokban gazdag zamatos szálastakarmányt nélkülözö tehén, a répa helyett iztelen egyéb vizenyős takarmányt fogyasztó vagy pedig az egyoldaluan összeállított abrakon, pl. tulnyomóan korpán tartott állat nem elégíthető ki az 1 kg teje előírt fehérjeminimummal.

Sovány tehéneknél a szabványszerinti keményítő-értéket naponként és fejenként elég fehérjét tartalmazó 0.5-1.5 kg keményítőértékkel megtoldjuk és ezt a feljavított adagot mindaddig etetjük, amíg a tehén jó kondícióba nem kerülnek.

A tehennel etetendő emészthető fehérje mennyisége tekintetében döntő szempont a takarmány piac helyzete is. Ha fehérjében gazdag takarmányokban 1 kg keményítőérték nem kerül sokkal többre, mint a szénhidrátban gazdag fehérjeszegény takarmányokban, a szabványszerinti maximális mennyiségű emészthető fehérje etetése ajánlatos.

Az elmondottak szerint az emészthető fehérje mennyiségének megállapításánál nem ragaszkodhatunk tehát szorosan a használatos szabványokhoz, hanem a tehének egyedenkénti elbírálását alkalmazzuk, ami legjobban az egyedi takarmányozás által oldható meg. Utóbbi eljárás kivitele nagyobb számú tehénnél nehézségekkel jár, miért is gazdáink hajlandók a nem oly tökéletes csoportos etetést alkalmazni, amelynél a tehének fentebbi egyedi elbírálása szintén keresztülvihető. Így pl. a fiatal, 1-2 borjas, a még jó tejelő öreg, ugyszintén a sovány friss fejősteheneket egy időre a legnagyobb tejhozamot adó tehének csoportjába helyezük a koloszáris napok elmúltával s e csoportban még akkor is meghagyjuk azokat, amidőn tejhozamuk alapján már a következő II. tejcsoportba lennének helyezendők.

II. Az egyes takarmánycsoportok jelentősége.

Az eddigiek szerint a jó szénával, nevezetesen pillangós szénával, legelővel vagy sok répával rendelkező tehénészet a fehérjeszükséglet kielégítésénél s így a gazdaságos tejtermelés tekintetében sokkal előnyösebb helyzetben van, mint az ezeket a takarmányokat nélkülözö vagy ezekben szűkölködö tehénészet. A vetésforgó megállapításánál kezdődik tehát a gazdaságos tejtermelés, amely abban folytatódik, hogy a behordott termésnek azt a részét, amely a tehének különösen természetszerű és tejfokozó hatású takarmánya, elsősorban a tehéneknek biztosítsuk. A tehén és általában a szarvasmarha igen jól értékesíti a szálas- és a zöldtakarmányt, a legelőt, a takarmányrépát és a vizdus gyári hulladékokat.

A széna hivatott szolgáltatni a tehéntakarmány gerincét, amelyet a vizdus takarmány egészít ki. Különösen jó fejősöknél nem érhető el teljes eredmény vizenyős takarmány nélkül, mert utóbbi fokozza a szálastakarmány izletességét, elősegíti annak alapos megrágását s ezáltal kellő emésztését. Már közepes répaadag is lehetővé teszi a széna részbeni helyettesítését szálmával s a feletett szálastakarmány mennyiségének csökkentését, ami szénahiány esetében használható fel. Törekedni kell azonban, hogy legalább 2-3 kg széna jusson fejenként és naponként a tehéneknek, mert a kevés széna is előnyösen hat a termelésre a közérzésre gyakorolt kedvező hatása folytán.

Kizárólagos istállózásnál legalább 5 kg szálas etessünk naponként és fejenként, míg maximális napi adagnak 15 kg széna tekintendő. E határokon belül kell a szénakészlettel függően a napi szálastakarmány mennyiségét olyképpen megállapítani, hogy répa, répaszelet, tök, zöldtakarmány, leveles répafej, savanyított takarmány stb. etetése esetében csökkenthető a szálastakarmány, de teljesen el nem hagyandó.

Takarmányrépából vagy az ehelyett etetett egyéb vizdus takarmányokból, beleértve a moslékot, burgonyarostot, törkölyöket is, naponként átlagban 40 kg az a maximális mennyiség, amely igen jó fejős tehénekkel darabonként etethető, feltéve, hogy e mennyiség nem okoz hasmenést. Ennek elkerülésére állítólag jól vált be különféle vizdus takarmányok együttes etetése. Átlagban az élősúly 8-10%-ánál többet ne etessünk vizdus takarmány alakjában, mindenkor a tejhozamhoz igazodva. Olyan tehén csoportokban tehát, amelyekbe a kevésbé jól tejelő, illetve a már elapadó vagy szárazonálló tehénket soroljuk, a vizdus takarmány napi és darabonkénti mennyisége ne haladja meg a 25-30 kg-ot.

Nálunk télen többnyire csak kevés répát, illetve más vizdus takarmányt kapnak a tehének ebből a takarmányokból rendelkezésre álló kis készletek folytán. Kivételt alkotnak e tekintetben a cukorrépa termelő, továbbá a cukorgyári gazdaságok, amelyek friss savanyított, illetve szárított répaszelettel rendelkeznek. Igyekezni kell, hogy az adag izletességének fokozása céljából legalább 5-10 kg vizdus takarmányt adhassunk a kevés és 20-35 kg-ot a sok tejet adó

HIGOSAN
HIGANYOS NEDVES CSAVÁZÁS.

ROZSOT, ÁRPÁT HIGOSANNAL CSAVÁZZUNK NAGY TERMÉSTÖBBLET BIZTOSIT

CHINOIN UJPEST

„HIGO“
eljárás
A rövidített nedves higanyos HIGOSAN csávázás.
Szárítás nélkül lehet vetni.
Kérjen ismertetőt!

HIGOSAN
HIGANYOS NEDVES CSAVÁZÓVAL KÜPACCSAVÁZÁST KONNYEN VEGEZHET

ROZSOT, ÁRPÁT HIGOSANNAL CSAVÁZZUNK NAGY TERMÉSTÖBBLET ÜZÖGMENTESSÉG CHINOIN UJPEST

OLYAM.

mető fehérje
ragaszkod-
bványokhoz,
alkalmazzuk,
által oldható
mu tehénél
ndók a nem
amelynél a
keresztül-
nég jó tejelő
eneket egy-
nek csoport-
multával s e
tel, amidőn
tejcsoportba

entősége.

nevezetesen
pával ren-
teljességénél
ben sokkal
et a takar-
kódó tehe-
dődik tehát
folytatódik,
t, amely a
közö hatásu
ztosítjuk. A
bl értékesíti
takarmány-

takarmány
egészt ki.
s eredmény
fokozza a
nak alapos
ár közepes
eni helyet-
takarmány
ányián eset-
nban, hogy
s naponként
ösen hat a
ező hatása

g szálasat
imális napi
okon belül
takarmány
nyo répa,
safa, sava-
ökkenhető
gyandó.
ettett egyéb
lékot, bur-
átlagban
en jó fejős
e, hogy e
lkerülésére
karmányok
-10%-ánál
alakjában,
héncsoport-
elő, illetve
t soroljuk,
mennyisége

át, illetve
k ebből a
készletek
cukorrépat
, amelyek
tel rendel-
tességének
akarmányt
tejet adó

teheneknek. Vizenyős takarmány teljes hiánya esetében áztatott szárított répaszelettel, melaszoldattal, megnedvesített abrakdarával és keverjük össze a szecskát, a szokásos módon készített pácolt takarmánnyal pótolva a vízű takarmányt.

A felhasználandó abraktakarmányok tekintetében irányadó, hogy elsősorban a gazdaságban termelt takarmányokat értékesítsük, csupán az ezek kiegészítésére szükséges abraktakarmányokat vásárolva. Magas tejhozamu teheneknél elkerülhetetlenül válik olajpogácsák vásárlása, de — mint ezt a 3. fejezetben közlendő példák mutatják — az alaptakarmány kellő összeállításával lényegesen csökkenthetjük a vásárlandó pogácsák mennyiségét. A téli időszakban lehetőleg 3—4 takarmányból álljon az abrakkeverék, mert a különböző abrakfélék fehérjei nem egyenértékűek és a biológiaiul kevésbé értékes fehérjéket magasabb értékűekkel kell kiegészíteni.

III. Alap- és abraktakarmány.

Fejőstehenek takarmányát lehetőleg a gazdaságban termelt szálal-, vizenyős és abraktakarmányokból kell összeállítanunk. Rendszerint úgy járunk el, hogy a tehen fenntartó takarmányát és a 3 kg tej termelésére szükséges takarmányt, az u. n. alaptakarmányt, kizárólag szálal- és vízű takarmányokból állítjuk össze. Olcsóbbá válik azonban a fejőstehenek takarmányozása, ha már alaptakarmányt összeállításában is különbséget teszünk a tehenek között tejhozamuk szerint. Elapadó és kevés tejet adó teheneknél elegendő, ha 3 liter tejet állítjuk össze az alaptakarmányt, jobb tejelőknél azonban a szálal- és vízű takarmányokból igyekeznünk kell annyit etetni, hogy e mennyiség 5—10 liter tejet legyen elegendő. Ha tehát a napi adagnak tulajdonképpen szálal- és vízű takarmányokból álló részét alaptakarmánynak nevezzük, 2—3-féle alaptakarmányhoz jutunk illy módon. Ahol a teheneket tejhozamuk szerint csoportosítják, ahol tehát a csoportos etetést alkalmazzák, nem okoz különösebb akadályokat 2—3-féle alaptakarmány adagolása. Utóbbi rendszer kétségtelenül munkatöbblettel jár s több helyet is igényel, mint az egyöntetű alaptakarmány, de igen lényeges az elérhető abrakmegtakarítás s ezáltal a takarmányozási költségek csökkentése. A következő példák néhány alaptakarmányt tüntetnek fel, amellyel 500 kg-os tehen takarmány-szükséglete különböző tejhozamok esetében kielégíthető:

1. 3 kg rétiszena, 2 kg baltacimszena, 2 kg árpaszalma, 2 kg buzapolyva és 20 kg takarmányrépa kereken 9.5 szárazanyagban 3.5 kg keményítőértéket és ebben 360 gr emészhető fehérjét tartalmaz, vagyis 2—3 liter tejet adó teheneknek elegendő.

2. 3 kg rétiszena, 3 kg lucernaszéna, 2 kg árpaszalma, 30 kg takarmányrépa, 9.6 kg szárazanyagban kereken 4.0 kg keményítőértéket és ebben 530 gr emészhető fehérjét tartalmazván, 5—6 liter tejet adó tehenek elegendő.

3. 6 kg lóhereszéna, 3 kg zabszalma, 30 kg takarmányrépa és 1 kg buzakorpa. 9 kg szárazanyagban kereken 4.6 kg keményítőértéket és ebben 600 gr emészhető fehérjét tartalmaz s így 7—8 liter tejet adó 500 kg-os tehenek elegendő.

4. 6 kg lucernaszéna, 3 kg zappelyva, 3 kg árpaszalma és 30 kg takarmányrépa, 13 kg szárazanyagban kereken 5.0 kg keményítőértéket és ebben 800 gr emészhető fehérjét tartalmaz úgy, hogy 9—10 liter tejet adó 500 kg-os tehenek elegendő.

Az 1—4. alatti példákban kiténik, hogy pillangós-szénák segítségével 10 kg tejhozamig abraktakarmány nélkül vagy igen kevés abrakkal (3. példa) állíthatjuk össze fejőstehenek takarmányát. Példáinkban takarmányrépa helyett az előzők értelmében megfelelő mennyiségben bármely más vízű takarmány etethető. Minthogy pedig a példaként bemutatott alaptakarmányban a feletett szárazanyag mennyisége 9 és 13 kg között változik, a tehenek napi adagját még

4—8 kg abraktakarmánnyal egészíthetjük ki anélkül, hogy a tehenek takarmányfelvevő-képességét túlságosan igénybe vennők. Az abraktakarmány változatos összeállítását a következő példák mutatják:

1. 1 kg repcepogácsa, 1 kg buza- vagy rozskorpa, 1 kg tengeri- vagy árpadara legalább is 7 liter tejet elegendő, vagyis a keverék 1 kg-ja 2¹/₂ kg tejet.

2. 1 kg kenderpogácsa, 1 kg jó árpakorpa, 1 kg tengeridara, 1 kg buzatakarmanyliszt és 1 kg jó minőségű napraforgópogácsa 14 kg tejet bőven elegendő, vagyis a keverék 1 kg-ja 2.8 kg-ra.

3. 1 kg extrahált repcemagliszt, 1 kg árpa, 1 kg szárított sörtörköly és 1 kg rozstakarmanyliszt kereken 10 kg tejet elegendő, vagyis a keverék 1 kg-ja 2.5 kg-ra.

4. 1 kg konkoly, 1 kg zab, 1 kg köles, 1 kg tengeri, 1 kg közepes minőségű napraforgópogácsa és 1 kg extrahált lenmagliszt 15 kg tejet teljesen elegendő, vagyis a keverék 1 kg-ja 2.5 kg-ra.

5. 2 kg szárított répaszelet, 1 kg szántóföldi bab, 1 kg konkoly, 1 kg tengeri és 1.5 kg extrahált repceliszt 15 kg tejet elegendő, vagyis a keverék 1 kg-ja 2.3 kg-ra.

6. 1 kg szárított szeszgyári vagy keményítőgyári tengerimoslék, 1 kg cirokmag, 1 kg pohánka és 1.75 kg lenmagpogácsa minimálisan 12 kg tejet elegendő, vagyis a keverék 1 kg-ja 2.5 kg-ra.

7. 2 kg tengeri, 1 kg árpa, 1 kg extrahált szójaliszt, 12 kg tejet nagyon elegendő, vagyis a keverék 1 kg-ja 3 kg-ra.

8. 2 kg tengeridara, 1 kg zabdara, 1 kg buzakorpa, 0.8 kg földidópogácsa, 0.7 kg extrahált szójaliszt és 0.5 kg kókuszpogácsaliszt 19—20 kg tejet elegendő, vagyis a keverék 1 kg-ja 2.7—2.9 kg-ra.

IV. Tehénlétszám és jövedelmezőség.

Gazdáink tudatában vannak annak, hogy az 1 kg tejet eső takarmányköltséget vásárolt abraktakarmányok, nevezetesen olajpogácsák etetése lényegesen olcsóbbá teszi. Ezt a helyesnek felismert elvet sok gazdaságban azért nem követik, mert a tejet nem tudják kellően értékesíteni s így nem vetnek nagy súlyt a tejhozam fokozására. A tejértékesítés többnyire csak azokban a gazdaságokban talál kielégítő megoldást, amelyek nagy városok közelében fekszenek vagy azokban, amelyek vaj- és sajttüzemre, továbbá hussértés tartására berendezkedtek. Könnyen érthető tehát, hogy a tejet csak alacsony áron értékesíteni tudó gazdaságokban nehezen határozzák el magukat abraktakarmányok vásárlására.

A tejértékesítés szempontjából kedvezőtlen helyzetben lévő gazdaságok, nem törekedvén a tejhozam fokozására, többnyire igen silány takarmányon tartják tehenüket. A tehenészet felozlatására mégsem határozzák el magukat, mert a trágyaszükséglet fedezése céljából szükségük van tehenekre. Ilyen nagyszámú, de elégtelen takarmányon tartott tehenészeteket látva, önkénytelenül felmerül a kérdés, nem volna-e sokkal gazdaságosabb kevés jól tejelő tehenet kielégítő takarmányozásban részesíteni, mint sok tehenet rosszul tartani.

E kérdés eldöntésénél figyelembe kell venni, hogy a kisebbszámu, jól tartott tehen sokkal kevesebb takarmány- és egyéb költséggel adja meg ugyanazt a tejmennyiséget, amelyet nagyszámu rosszul tartott tehen termel. Igen egyszerű számítással meggyőződhetünk, hogy viszonyaink között kizárólag a 6—7 liter fölötti tejhozamu tehenek után marad jövedelem, mert e tejhozamig a tej előállítás költsége felemészti a 6—7 liter tejet átlagban elérhető összeget. Olyan tehenészet tehát, amelyben az istállóátlag 7 literen aluli, a tejtermelés után számottevő jövedelemre nem számíthat úgy, hogy ilyen esetben a tehenészet fenntartása egyedül a trágyatermelésben találja jogosultságát. E részben figyelembe veendő azonban, hogy a jól abrakolt tehen trágyája értékesebb, borja pedig jóval fejlettebb, mint a főképen szalmaféleken és kevés korpán tengődő teheneké.

Kétségtelen tehát, hogy ott is, ahol a tej értékesítése még megszervezve nincs, előnyösebb kevés számu jó fejőstehenet okszerűen takarmányozni, mint sok tehenet szükösen tartani. A tejértékesítés megszervezése után könnyen nagyobbíthatja majd állományát az a tehenészet, amelynek kisszámu törzsalományája jó egyedekből áll. Ellenben a rossz egyedekből álló nagy tehenállomány csak hosszas selejtezési munka és alapos felújítás után éri el majd a termelés terén azt a színvonalat, amely jövedelmezőséget biztosít.

Bizonyításra nem szorul, hogy a legjobb tehenállomány tejelőképesége is leromlik, ha azt huzamosan elégtelen takarmányon tartják. A jó fejőstehen, ha magas tejelőképeségét elégtelen takarmányozás következtében elvesztette, ugyanazon tejelési időszakon belül a legtöbb esetben bő takarmányozással sem fogja azt újból visszakapni. E szempontból helytelenítendő a tehenek egyenetlen, hol kielégítő, hol szükös takarmányozása, aminek káros hatását a következő példa bizonyítja. Egy előkelő uradalomnál a háboru előtt szokásban volt, hogy ünnepek előtt vagy midőn két közeli városban sok tejet volt szükség, 8—10 napon át erősen etették az egyébként igen silányan tartott teheneket. A rövid konjunktura elmúltával a tehenektől az abrakot ismét elvonták, amely rendszertelen etetés következtében a tehenállomány teljesítőképesége évről-évre romlott.

Zaitsech Artur dr.
kísérletügyi igazgató.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferenc dr.

Hogyan küzdhető le a járványos elvetelés.

A „Köztelek“ folyó évi 45. számában ilyen cím alatt közölt kérdésünkkel kapcsolatban örömmel tudatom, hogy a vezetésem alatt lévő tehenészetben a fertőző elvetelés már teljesen megszűnt (a kérdés február hóban kelt). A bajt a Svájból importált hasas úszók hozták és 14 hónap alatt a 100 darab tehen közül 27 vett el, de ezekből 5 darab 8 hónapos koraszülött borjut sikerült felnevelni, illetve 4—5 hetes korban értékesíteni. Rendesen lelett 68 tehen; a borjukon semmi rendellenesség nem volt tapasztalható, szépek voltak s nem volt ritkaság az 55 kg születési súly. Ellenben a rendesen ellett tehenek is elmaradtak tejelésben az előző évektől, mert a járvány alatti évben hiteles adatok szerint az évi átlag csak 2457 kg tejet volt 99.1 kg tejszírral. A folyó évben a tehenek gyógyulása szerint a tej is állandóan emelkedik, jelenleg a napi fejesi átlag tehenenkint 12.50 kg, az istállóátlag 11.40 kg. Az elvetelés már megszűnt, az előző elvetéltek már *rendben leellettek* s igen jól tejelnek; hét tehen másodízben is elvetélt, ezeket a tenyészetből kizártam.

Az országos törzskönyvelés júniusban befejeződött és az éves ellenőrzött tehenek 75%-a bekerült az országos törzskönyvbe. A bizottságban jelen volt Molnár Elemér dr. főszolgabíró, hangai Szabó Barna dr. a győri mezőgazdasági kamara képviselőjében, Elekes Imre sopronvármegyei m. kir. gazd. főfelügyelő, Berzsényi György és Ujj János m. kir. gazd. felügyelők, továbbá Szilágyi János választott bizottsági tag Acsalagról. Hogy a járványos elvetelést ilyen gyorsan sikerült leküzdeni, ezt az állandó fertőtlenítésnek, a betegek elkülönítésének tulajdonítom, de lehetséges, hogy az ojtások is hozzájárultak a baj megszüntetéséhez. Ha tehát az elvetelésről a mérleget összeállítjuk, a „Tartozik“ oldalra jön a borjukban és tejen beállott veszteség, azonkívül az ojtásokra és fertőtlenítésekre fordított összeg; a „Követel“ oldalra az az értékötlet, amennyivel ilyen „átvészt“ tehenállomány értékesebb olyan állománynál, amely

VETŐMAGNEMESÍTŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTARSASÁG

Budapest, V. ker., Gróf Tisza István-utca 2. szám

Telefon: Teréz 128—35

Táviratcím: Nemesmag

Eredeti nemesített Székács-féle buza

”

”

”

”

őszi árpa

”

”

Fleischmann-féle rozs

vetőmagvak szállítását a közeljövőben megkezdjük. Minden talaj- és klimatikus viszonyok közé megfelelő típusok felett rendelkezünk és kérjük a gazdaközönséget, hogy a legmegfelelőbbek biztosíthatása céljából vetőmagelőjegyzéseit nálunk mielőbb eszközölje. Megbízhatatlan utántermések vásárlásától óvakodjunk!

7513

Szállítási feltételeinket ismertető őszi képes prospektusunkat kívánatra bérmentve azonnal küldjük!

a baj iránt még fogékony. Feltehető továbbá, hogy az „átvészelt” állomány mindkét nembeli utódai is sokkal ellenállóbbak lesznek a betegséggel szemben. Arról, hogy ez a feltevés helyes-e, kérem ama t. gazdáik véleményét, akiknek állománya a járványon már több éve átment.

Csatárimajor.

Bogdán Mátyás
gazdatiszt.

Az eddig rendelkezésre álló tapasztalatok szerint megelőző elvetelés folytán immunisokká lett tehének utódai nem ellenállóbbak a fertőzéssel szemben, mint olyan állatok, amelyek még el nem vetett teheneiktől származnak. Ezért a baj megszűnése után is ajánlatos annak újabb behurcolása ellen védekezni. A kérdésben érintett tapasztalatok közlése természetesen kívánatos volna.

Rovatvezető.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Sigmund Elek dr.

Mézsavak és a méz eltartása.

„A háboru alatti óhiány miatt szokássá vált, hogy az élelmicikkek csomagolására szolgáló bádogdobozokat cinkkel bevont (horganyozott) vaslemezekből készítik. Ezeknek a tartályoknak ilyen anyagból készítése az egészségre káros, mert a cinkréteg a vaslemezről igen könnyen leválik és a dobozban, vagy más edényben levő élelmiszerekkel összekeveredve mérgezést okozhat, amint az ismételt meg is történt.”

Ezeket mondja a Budapesti Közlöny (hivatalos lap) 1923. április 6-iki számában megjelent 16.612 sz. népjóléti miniszteri rendelet az élelmicikkek csomagolására szolgáló tartályok készítésénél ónozott lemezek használatának kötelezővételéről és a cink (horgany) használatának tiltásáról.

Noha az Országos Magyar Méhészeti Egyesület közlönyében (Magyar Méh) erre a rendeletre méhes gazdáinkat és mézkereskedőinket ismételt figyelmeltette, a figyelmeztetés — úgy látszik — fele dése ment.

Pedig ez a kérdés ma is igen időszerű. Mutatja az is, hogy a múlt év végén az Országos Chemiai Intézethez (Budapest, II., Keleti Károly-utca 24.) földművelésügyi miniszteri körirat érkezett és utóbbi felhívja az intézet figyelmét arra, hogy szokásos élelmiszer ellenőrző szemléi során a méz forgalomba hozatalával is foglalkozó méhészetekre, valamint a a méznek külföldi forgalomba hozatalával és belföldi árusításával foglalkozó kereskedésekre (vállalatokra) is figyelemmel legyen.

Mint hogy a cinkkel bevont (horganyozott), vagy cinkből készített eszközöket és edényeket méhészeink még mindig használják, az említett földművelésügyi miniszteri rendelet értelmében ez uton is figyelmeztetjük méhesgazdáinkat, a méhészetek kezelőit és mézkereskedőinket a cinkkel bevont (horganyozott), vagy cinkből készített eszközök és edények (tartályok) használatának káros és büntetendő következményeire. Magánuton nyert értesülésem alapján közölhetem, hogy Kecskeméten és a környékbeli tanyákon a cinkedények használata ma is divik. Kecskeméten például több üzletben cinkedényekben tartott mézet találtak, azután Cegléden, Nagykőrösön, Törtelen és Abonyban nem ritka a cinktartalmú méz.

A fenti népjóléti miniszteri rendelet a mézet ugyan nem említi olyan élelmi, illetőleg élvezeti cikként, amelynek csomagolására és készítésére (kezelésére) cinkkel bevont edényeket használni nem szabad, azonban természetes, hogy ez a tilalom a mézre is kiterjed.

A mézbe keletkezése és érése folyamán szerves savak kerülnek, mint tejsav, almasav, igen kevés sóska-, esetleg borkó-, borostyánkósav és hangya-

sav. Utóbbinak, amelyeket méhészeink hallásból ismernek, sokaig a valóságnál nagyobb jelentőséget tulajdonítottak. Kiderült azonban, hogy a méznek nem állandó alkotórésze és igen kicsiny és ingadozó mennyiségben fordulhat elő. Átlagban csupán századszázalékokról beszélhetünk. Számszerű adatokat nem is közölhetek, mert a magyar mézek szabad hangyasavtartalmát illetően megfelelő adataink nincsenek. Valószínű, hogy a mézben foglalt hangyasav inkább sók (hangyasavas sók) alakjában fordul elő, ugyancsak igen csekély mennyiségben. Vannak továbbá a mézben ugynevezett illó zsírsavak is, ilyenek a hangyasav, továbbá a vajsav, a caprin-, capryl-, baldriánsav. E savak keverékének csupán igen csekély mennyiségéről (nyomokról) lehet szó, amelyek ilyen nagy hígításban és átható szaguknál fogva valószínűleg befolyásolják, vagy szabályozzák a méz illatát (aromáját).

Kétségtelen, hogy a mézet cinkezett, vagy cinkedényekben tartva, az említett savak több-kevesebb cinket oldanak ki, amely azután mint tejsavas, almasavas, vagy hangyasavas cink stb. a mézet fertőzi. A meleg elősegíti a cink oldódását, a hideg késlelteti. Ha ugyanis a mézet ugyanabban az edényben hidegen tartjuk, kevesebb cink oldódhat ki, mintha a méz meleg helyiségbe kerül (pl. meleg konyhába, vagy a szállítás során nyáron forró raktárhelyiségekbe, esetleg jól átmelegedett vasuti kocsikba).

Természetesen az ikrás mézet sem szabad cinkezett vagy cinkedényben felolvasztani, vagy olvasztottan és melegen ilyen edényekbe tölteni, mert ilyen módon a mézbe sok cink juthat. Hasonló az eset az erjedésre hajlamos, vagy gyenge erjedésben lévő mézeknek is, amelyekben még a keletkező szénsav is serkentőleg hat az oldásra.

Lényeges azonban és méhészeinket ez érdekelheti legjobban, hogy a méz a cink iránt érzékeny. Már kis mennyiségű cink, talán a gramm ezredrésznyi mennyiségei is leronthatják a méz legfontosabb kiegészítőit, a zamatot. A cinktartalmú mézek rendszeres fanyarok, csipősek, vagy fémess mellékízűek és az érzékeny garabban karcolóak. Akinek azután gyakorlott, vagy finomodott az izlelése, az még a cink nyomait is megérezheti.

Világos, hogy a cinktartalmú méz élvezetre nem alkalmas és azt a forgalomból ki kell vonni. Mert a cinket a mézből eltávolítani nem lehet, arra pedig gondolni sem szabad, hogy a cinktartalmú mézet kifogástalan mézzel feljavítsuk abból a célból, hogy cinktől eredő mellékízét elföldjük. A cink az egészségre ártalmas lévén, az eljárás büntetendő cselekményként bíráltnak el.

Bár a mézből nem is fogyasztunk sokat, még akkor sem, amikor orvosi tanácsra „mézkurát” tartunk és így naponta rendszeresen mézen is élünk, mégis számolnunk kell azzal, hogy még kis cinkmennyiségek is veszedelmessé válhatnak, mert fogyasztás közben mérgező hatásuk azonnal nem jelentkezik és jelenlétük esetleg észre sem vehető, ellenben a gyomorba jutva, krónikus (tartós) mérgezést okozhatnak, amely azért veszedelmes, mert a mérgezés tünetei igen sokszor bizonytalanok és így a mérgezés okát nehéz kideríteni. Sok cinket tartalmazó méz kevésbé veszedelmes, mert kellemtelen hányást okozva, kitakarodik a szervezetből és egyszersmind figyelmezteti a fogyasztót arra, hogy az ilyen méznek élvezésétől tartózkodjék.

A cinknek éppen az egészségre káros volta miatt tartalmaz az említett népjóléti min. rendelet büntető rendelkezéseket is arra az esetre, ha valaki cinkezett edények ilyen célra való használatával visszaél.

A fehérbádogból (ónozott vaspléhből) készült tartályokról a következőket jegyezem meg. Ónoztványokat nem használnak, mert az ón nehéz és igen lágy fém. De mert igen jól nyújtható (gondoljunk a

papírvékonyaságu staniolra) és a levegőn nem változik (nem oxidálódik), használják a könnyen rozsdásodó, egyébként azonban rendkívül szívós és erős, vaslemezek bevonására (fehérbádog).

A vaspléh bevonására szolgáló ónnak tisztának, lehetőleg ólmentesnek kellene lennie, azonban számolva a gyakorlati élet követelményeivel, az idézett népj. min. rend. legfeljebb 1% ólomtartalmat még megenged, ami azt jelenti, hogy ennél több ólom már az egészségre aggályos lehet. Gyártási hibákkal is számolnunk kell. Ha a vaspléh bevonására szolgáló ólomtartalma óréteng nem az előírt vastagságu (átlagban 0,3 mm.), vagy nincs egyenletesen a plétre öntve, akkor a vékonyabb helyeken a tisztogatás és állandó használatból a kopás gyorsabb lehet, amihez hozzájárulhat felületi törés, vagy repedés is. A méz savai ezeken keresztül utat találva a vashoz, azt oldják, amihez hozzájárulnak még a mézben természetből fogva meglévő levegő és szénsav is, amelyek együttvéve elegendőek ahhoz, hogy a méz vassal szennyeződjék, vagy fertőződjék, ami rendszerint iz- vagy színbéli változással jár.

Svájc, amely számunkra jelentős mézpiac volt, használja ugyan még a fehérbádogedényeket, azonban már 1924-ben kísérleteket végeztetett abban az irányban, vajjon nem volna-e célszerűbb és gazdaságosabb az alumíniumedényekre áttérni. Amint kiderült, a gondolat jó volt. Az alumínium igen könnyű fém, elég kemény és szívós, emellett pompásan nyújtható és alakítható és főként a levegő, szénssalval, vízgőzzel és szerves savakkal szemben ellenálló, tetszetős külsejű is, mert fehér és jól fénylő.

Ellenálló tulajdonságánál és tartósságánál fogva méz eltartására is kitűnően bevált. Ennek igazolására egyik svájci szövetségi laboratórium kísérleteket állított be olyképpen, hogy a méz hosszabb ideig érintkezett tiszta alumíniumlemezzel. Valószínűleg célszerűség kedvéért és a kísérleti eredmények egyszerűbb és könnyebb megállapítása céljából nem alumíniumedényben tartották a mézet, hanem pontosan ismert súlyu alumíniumlemez mártották a mézbe és időnkint megállapították, vajjon esőkkenik-e a lemez súlya?

Egyidejűleg cinkkel és vassal is kísérleteztek. Három egyenlő nagyságu (körülbelül 1 dl.-es) edényt ugyanazon mennyiségű mézzel töltöttek meg és három egyforma méretű, pontosan ismert súlyu és kifogástalan tiszta vas-, cink- és alumínium-lemezt mártottak a mézbe úgy, hogy utóbbi a lemezeket egyformán és egészen eliepte. Az edényeket lezárva féltették.

Mint hogy a kísérleti feltételek mindhárom esetben egyformák voltak, megvolt a mód annak pontos megállapítására, hogy a méz a három fém közül melyiket oldja a legjobban, illetve leggyorsabban? Kiderült, hogy az alumíniumlemez súlya még 10 hónap múlva sem változott, ellenben a vas- és cinklemez már négy hónap múlva is lényeges súlycsökkenés mutatkozott.

Noha az alumínium drágább az eddig használatos fémeknél vagy ötvözeteknél — azonban tökéletesebb — alkalmazásán tartósságán és a levegőn való ellenálló tulajdonságán kívül azért is gazdaságos, mert a mézet is változás nélkül bírja és így kizárt annak lehetősége, hogy a mézbe alumínium jusson. Már pedig a mézbe jutó fémek lerontják a minőséget abban a mértékben, amint kevesebb, vagy több fém jutott a mézbe.

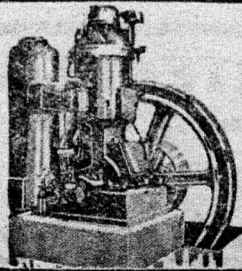
Mostanában sokat hallunk a divatos többtermelés és ujjában pedig propaganda jelszavakról.

A többtermelés a méz terén is kívánatos és a propaganda is szükséges főként abban az irányban, hogy a közönség széles rétegei a mézről is tudomást szerezzenek, annak rendszeres élvezetéhez hozzájáruljanak és megértsék, hogy a méz tápérték tekintetében nem

Wohanka és Társa utóda r.t.

Budapest,

V., Vilmos császár-ut 76. szám

A MODERN MOTORGYÁRTÁS SZENZÁCIÓI A

WOHANKA-LINZ és CLIMAX

nyersolajmotorok (Diesel-rendszer)

Szivógáz- és benzínmotorok feltűnő olcsó árban
Összes mezőgazdaság-szükségleti cikkek szállítói

Gondosabb munka!

Ha idejekorán
beszerzi a

Jobb termés!
Fordson-traktort!

Több haszon!

Ford személy- és teherautók, Fordson-traktorok autorizált képviselője:

MELIS és PINTÉR, Szombathely. Alapították: 1898.

Alkatrészraktár, motorüzemű szerelőtelep, mintaterem Szombathelyen

Képviseleteink: Vas, Zala, Sopron, Veszprém és Tolna megyékben

lekicsinylendő élelmi és élvezeti cikk és mint ilyen, jelentőségében nem áll mögötte a tejnek sem.

Az érdekelt körök jól tudják, hogy a méz termelése és értékesítése körül bajok vannak és ezeknek egyike az is, amellyel ez a közlemény foglalkozik.

A termelés fokozására piacra van szükségünk úgy itt, mint a határon túl, elvesztett piacainkat pedig akkor nyerhetjük vissza, hogyha elsősorban a méz minőségének (qualitásának) megjavítására és tökéletesítésére törekszünk és ezzel régi jó hírnevét visszaállítjuk. Kifogástalan minőség, elfogadható árak igen jó propaganda lehetnek mézünknek úgy itthon, mint különösen a külföldön.

A minőség javulásával mézünknek nagyobb kelen-dőséget biztosíthatnánk, aminek természetes következménye lehetne a fokozottabb termelés.

Bernard Ernő dr.

A cerkospóra s a nitrogénes trágya.

A „Köztelek“ folyó évi 40. száma a 796. oldalon hozott *Hatvani* Endre báró tollából egy összefoglaló ismertetést, amely közölte mindazt, amit ezidőszent a répát, a cukor-, takarmány- és céklarepát egyaránt bántó cerkospóráról tudunk. Ennek a közleménynek befejező részében megemlíti azt is, hogy az én véleményem szerint a répá cerkospórájára befolyással van a nitrogénes trágya.

Ez a kis megjegyzés okul szolgált két levélbeli és hozzáim intézett megkeresésnek, amelyek egyike kéri, hogy hol foglalkoztam ezzel a kérdéssel, hogy megjelenti-e az közlemény már valahol nyomtatásban, a másika meg — többi között — azt kéri, hogy én hogyan *gondolom* a dolgot, ugy-e, hogy a nitrogénes trágya fokozza a termést és így cerkospóra előfordulása esetén a kárt is enyhíti, vagy ugy-e, hogy az egyáltalában védi-e a répát ez ellen a penész ellen?

E két levélre csak röviden válaszolok. A répá-cerkospóráról nyomtatásban nem jelent meg tölem semmi. Amint *Hatvani* Endre báró említi, az egy kis írásbeli körözüvényre vonatkozik, amelyet a *Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete* tagjai és repatermesztők részére kiadott és amelyet összefoglaltam azt, amit ma erről a penésztől tudunk és hozzácsatoltam aztán azt a többször megfigyelt körülményt, hogy némely nitrogéntrágyás földben termő cukorrépa olykor senmit, vagy később is csak kevesebbet szenved ettől a penésztől, mint a vele talán barázda szomszédos és ugyanolyan vetésű cukorrépa. Ezt már legalább 3 éve látom és így jutottam arra a véleményre, hogy a cerkospóra ellen való védekező küzdelemben meg kellene próbálnunk ezt a segédeszközt is.

Ettől a nitrogénes trágyától én termésközlést természetesen nem várok, hanem olyan hatást, amellyel a répalevélbe jutó eletergő folytan a répalevél jobban dacolhat az elősködő gombával. Bevalás esetén azt sem várom, hogy az életfolyásában ilyen trágyával támogatott répának levele teljesen mentes legyen a cerkospórától, hanem csak azt, hogy az így megsegített répá olyan gyökertermést adjon, hogy azzal mennyiségileg a gazda, minőségileg pedig a cukorgyáros legyen megelégedve.

A nitrogénes trágya adására pedig a következőket javaslom.

Ez a nitrogénes trágya egyelőre a nitrogénes mészen (mész-nitrogénes) kívül lehet bármilyen, de jobb az olyan, amelyet a növény gyorsabban felvesz és felhasznál. Ezt a trágyát kat. holdankint a szokásos mértékben, tehát a jobb elosztás végett pl. kat. holdankint 45 kg-ot lehetne adni fejtárgyának. A kijáró összes trágyát nem egyszerre, nem egy adagban és nem vetéskor, hanem későbbben és három részre osztva kellene adni. Az egyik harmadot — 15 kg-ot — azonnal az egyelés (ritkítás) után következő kapaláskor, a második harmadot két-három héttel későbbben és a har-

dik harmadot akkor, hogy az éppen a cerkospóra első jelentkezésének ideje előtt jusson a földbe.

Melyik idő az?

Az utóbbi években látom, hogy a cerkospóra július elején és inkább a derekán jelentkezik. Eszerint a nitrogénes trágya utolsó, harmadik harmadát legkésőbbben július elején, első, második hetében kellene adni. Minthogy azonban ugyanakkor már benne vagyunk ugyancsak az aratásban, azért ezt a harmadik trágyaharmadot talán egy héttel korábban, június végén is lehetne adni. Mindenestre még akkor, amikor a repának cerkospóra okozta foltosodása megkezdődött.

A szétosztott és kiszórt első és második trágyahányadot *rendesen* be kell kapálni, mfg a harmadikat, amikor az egyéb oknál fogva is kívánatos, sőt igen szükséges is, hogy a kapálás mélyebb és az összes szabad bakhát megbolygatásával, lazításával járjon-mélyen kapáljuk be.

A nitrogénes trágyának ilyen adagolásával hiszem, hogy a répá későbbi idejében való érésben nem fog kár esni és másrészt reményem (mert biztosan ezt még nem látom), hogy a répá még olyan cerkospórájárás esetén is, mint amilyen nálunk az utolsó két év, de kivált az 1925. esztendő volt, nem ölt olyan pusztító mértéket, hanem kevesebbet, mondjuk, csak a gazdasági haszon jelentőségének határában belül fog szenvedni.

A cerkospórára vonatkozó egyéb sok tudnivalót a „Cukorrépa védelme“ről készülő nagyobb munkámban közlöm majd.

Nagyon hálás volnék, hogyha azok a t. gazdák, akik a répáegyetelssel (ritkítással) csak most végeznek, a fenti kísérletet megtennék és az elért eredményről szeptember elején-végén engemet értesítenének!

Jablonski József.

Új rendeletek

(A legfontosabb élelmickek mentesítése a forgalmi adó alól. — Építési engedélyek kiadása. — Új törvények.)

A legfontosabb élelmickek mentesítése a forgalmi adó alól.

A hivatalos lap folyó hó 7-én közölte a 103.930. számú pénzügyminiszteri rendeletet, amelynek értelmében folyó hó 8-tól kezdődőleg további rendelkezésig a nyera tojás, a tej, tejszín, tejföl, vaj, turo, sajt, lencse, borsó, árpakása, köleskása, sárgarépa, petrezselyem, zeller, répá, káposzta, cékla, kelkáposzta, kelbimbó, mindenféle zöld saláta, torma, burgonya, retek, gomba, agurka, zöldpaprika, tök, paradicsom, zöldborsó, esemegező, dió, mogyoró, mandula, gyümölcsíz, citrom, narancs, datolya, mazsolaszó, füge és banán eladásából származó bevételek mentesek az általános forgalmi adó alól. Az adómentesség azonban nem terjed ki az olyan bevételekre, amelyek a felsorolt élelmickeknek ételek és italok nyilvános helyiségben való kiszolgálásával foglalkozó üzletekben fogyasztó vendégek részére való eladásából származnak. Nem érinti továbbá az adómentesség a fényűzési forgalmi adóra vonatkozó rendelkezéseket sem.

A pénzügyminiszter e rendeletének célja, mint tudjuk az, hogy a székesfőváros lakossága által annyiszor felpanaszolt drágaságon enyhítsen. Félő azonban, legalább az eddigi tapasztalatok nyomán, hogy a forgalmi adó megszüntetése nem fogja éreztetni a hatását, hanem megint a közvetítő hasznót gyarapítja. Ezt mindenáron meg kellene akadályozni, nem lehet belenyugodni abba, hogy az állam lemondjon jelentős bevételekről anélkül, hogy e lemondásnak a köz látna a hasznát.

Építési engedélyek kiadása.

A 158.163 sz. belügyminiszteri rendelet értelmében a hatóságoknak egyik legfontosabb feladata az, hogy az állam-polgárok személyi és vagyonbiztonságát lehetőleg megelőző intézkedések foganatosításával is megóvják. Eppen ezért utasítja a belügyminiszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy az építési engedélyek kiadása iránt előterjesztett kérelmek elbírálásánál az általános építészeti, közegészségügyi és tűzrendészeti szempontokon kívül

legyenek figyelemmel egyéb rendészeti szempontokra is, így különösen ügyelniük kell arra, vajjon az az ingatlan, amelynek területére az építési engedélyt kérelmezik, terepviszonyainál fogva alkalmas-e építkezésre, nincs-e valamely veszélyes üzem szomszédságában, nincs-e hegyesuzamlásnak, vagy árvíz-veszélynek kitéve stb.

Új törvények.

Folyó hó 10-én hirdettetett ki az 1927. évi Országos Törvénytarban, mint idei XIX. t.-c. a fabusi kislakásépítést elősegítő építési hitelek szabályozó törvény. E törvény kimondja, hogy a földreform végrehajtása során kiosztott házhelyeken az építkezést megkönnyítő állami tevékenység lebonyolításával megbízott, vagy megbízandó szervnek az általa nyújtott építkezési hitelből származó követelése telekkönyvi bejegyzés nélkül is dologi teherként terheli a felépítésményekkel együtt a házhelyként juttatott ingatlan, ha a hitel engedélyezésekor a tulajdonjog még nincs a házhelyhez juttatott nevére átvirva. Ez a dologi teher az ingatlanra a törvény életbelépte után, vagyis folyó hó 10-e után bejegyzett minden más terhet megelőző, kivéve a törvényes elsőbbséggel bíró követeléseket, továbbá a megváltást szenvedő megilletélt ellenértéket, haszonbért, vagy évi járadékot, végül pedig azokat a követeléseket, amelyekkel szemben a lebonyolítással megbízott, vagy megbízandó szerv az elsőbbségről lemond. A házhely tulajdonjogának a házhelyhez juttatott javára való telekkönyvi bejegyzésével egyidejűleg a lebonyolító szervnek az építkezési hitelből származó követelése biztosítására jelzálogjogot kell bejegyeztetnie. Ezeket a követeléseket közadók módjára kell beszedni és behajtani s a hátralékos követeléstől kiállított tartozási kimutatás olyan közokirat, amelynek alapján közvetlen végrehajtásnak van helye. Az ilyen építési hitel csak a földreform utján szerzett házhelyeken létesítendő házak felépítésére szabad felhasználni.

A folyó évi XXI. t.-c. a betegség és baleset esetére való kötelező biztosításról szól. A törvény első része felsorolja mindazokat az üzemeket, hivatalokat, vállalatokat és foglalkozásokat, amelyeknek alkalmazottai betegségi biztosítás kötelezettsége alá esnek. Kimondja egyúttal, hogy a törvény hatálya nem terjed ki a mezőgazdaságra és az erdei termelésre, az állattenyésztésre, a halászatra, a kert- és szőlőművelésre, a selymeszetre és a méhészetre. Betegségi bizto-ításra kötelezettek továbbá a háztartási alkalmazottak, ugyszintén a házmesterek és a segédházmesterek is. Ellenben nem terjed ki ez a kötelezettség a gazdasági cselédekre. A törvény második fejezete az önkéntes biztosításról és az önkéntes továbbfizetéssel való biztosításról rendelkezik, a harmadik fejezet megállapítja, hogy minő alapon történik a IV. fejezetben meghatározott biztosítási járuléki kiszámítása, míg az V. fejezet a betegségi biztosítás alapján követelhető segélyeket sorolja fel.

A törvény második része a baleseti biztosításra vonatkozó szabályokat tartalmazza. Megállapítja elsősorban a biztosítási kötelezettséget, továbbá az esedékes járulékokat és díjakat, valamint a biztosítottaknak fizetendő kártalanításokat. A törvény harmadik része a különféle önálló és az állam által elismert betegségi biztosító intézeteket sorolja fel, ezek szervezeti állapítja meg. Majd a következő fejezetek a biztosításoknál követendő eljárást s a különböző egészségvédő és balesetelhárító rendszabályokat tartalmazza. A törvény negyedik része az állami felügyeletre, vonatkozó, az általános és az átmeneti életbeléptető rendelkezéseket tartalmazza.

A f. é. XXIII. t.-c. módosítja a szeszadóra és az ásványolaj-adóra vonatkozó törvényes rendelkezéseket, amennyiben felhatalmazást ad a pénzügyminiszternek, hogy az 1921. évi XLI. t.-c. tartamára a motorok hajtására szánt benzinnel legalább 99.5% alkoholtartalmu szesszel való kötelező keverést elrendelhesse. Ennélfogva a pénzügyminiszter a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértően kötelezőleg elrendelheti, hogy a motorok hajtására szánt benzin bizonyos arányban legalább 99.5% alkoholtartalmu szesszel keverendő s csak ilyen módon hozható forgalomba. A keverés arányát a pénzügyminiszter állapítja meg az Orsz. Szeszértékesítő R.-T. meghallgatása után s ugyanaz köteles a keveréshez szükséges mennyiségű és minőségű szesz rendelkezésre bocsátására, amelyet egyes szeszminomító vállalatok külön engedély alapján állítanak elő. Felhatalmazást kap e törvényben a pénzügyminiszter arra is, hogy a benzinnel keverendő vízmentesített szesz, valamint az annak felhasználásával előállított keverék árát a mindenkori benzinárakhoz képest, a fűtőérték figyelembevételével megállapíthassa, annak szem előtt tartásával, hogy a motorok hajtására szánt motalko a szesz hozzákeverése révén semmiesetre sem drágulhat meg.

Végül a f. é. XXV. t.-c. az apaállatok kötelező vizsgálatáról intézkedik és kimondja, hogy a köztenyésztésre szánt apaállatok egészségügyi és tenyésztési szempontból évenként ható

HATVANI

NÖVÉNYNEMESÍTŐ R.-T.

HATVAN

Ajánlja bevált eredeti nemesített

HATVANI

Előjegyzést és megrendelést a Magyar Magtenyésztési R.-T. is elfogad. Budapest, IV., Szép-utca I. szám

Prospektust kérjen!

7898

buza-, roze- és pannonbükknöyvetőmagvait

Retorta-bükkszenet import tüzifát

a legkiválóbb minőségben, vagontételekben azonnal szállíthatunk. Kérjen árajánlatot!

Gáspár Fülöp

tüzifa-, faszén- és kőszéntelepei

Budapest, VI., Hungária-körut 72.

Telefon: Teréz 204-68, Teréz 239-60, Teréz 260-21

Sürgöncim: „Gáspárfa Budapest“

ságilag meg kell vizsgálni. Ott, ahol a züggedtetés nagyon el van terjedve, a földművelésügyi miniszter a nem köztenyészésre szánt him állatok megvizsgálását is elrendelheti. A vizsgálatokat közszégenként, vagy körzetenként a mezőgazdasági érdekképviselet bevonásával szervezett hatósági vizsgálóbizottságok végzik, amelyek egybeállítást és működését a földművelésügyi miniszter rendeletekkel szabályozza. Az apaállatok évenkénti rendszeres megvizsgálása díjmentes, ellenben a tenyésztési igazolvány kiadása díjköteles. Az igazolvány a megállapított tenyésztési irányban a tenyésztési időnyire, de legfeljebb egy évre és rendszerint csak az illető járás, város, község területére érvényes.

KÖNYVISMERTETÉS.

„Aktuelle Düngungsfragen“ címen most jelent meg *Bittera* Miklós dr. gazd. akad. r. és egyet. m. tanárnak kis füzeté, Julius Springer Wien-Berlin cég kiadásában, amely a neves wieni „Fortschritte der Landwirtschaft“ című folyóiratban megjelent négy cikkének és pedig „Düngungsversuche zu Mais“, „Über die stimulierende Wirkung einiger Beizmittel“, „Kopfdüngungsversuche mit Kalkstickstoff“ és „Erfahrungen mit neueren Phosphatdüngern in Ungarn“ különnyomatát foglalja magában. Tekintettel arra, hogy a nagytudású és közkezdelt kiváló magyar szakíró nevezett cikkei külföldön igen nagy érdeklődésre találtak, nagyon kívánatos, hogy a magyar gazdaközön-ség is megismerje azokat.

A „Düngungsversuche zu Mais“ című közlemény a szerzőnek különösen szuperfoszfát használatára nézve kedvező eredményű tengeri sortrágyázási kísérleteit ismerteti. Ez a munka folytatása az Országos m. kir. Növénytermelési Kísérleti Állomásnak a háboru kitörésével megakadt ezirányú kísérleteinek.

„Über die stimulierende Wirkung einiger Beizmittel“ című cikkében a szerző a buza kőszékének leküzdésére ajánlott újabb szerek „stimuláló“ hatására vonatkozó kísérleteiről számol be és leszögezi azt, hogy ezektől a szerektől jó vagy kevésbé jó üszögölő hatást várhatunk, de „stimuláló“ hatást nem.

A „Kopfdüngungsversuche mit Kalkstickstoff“ című cikk a méznitrogénnel végzett nagyon kedvező eredményű fejtrágyázási kísérletekkel foglalkozik.

A szerzőnek „Erfahrungen mit neueren Phosphatdüngern in Ungarn“ című cikke összefoglalva tárgyalja az újabb foszforsavtrágyák kérdését, amely a „Köztelek“ olvasói előtt főként *Bittera* dr. közleményeiből már ismert.

Hogyan építsünk? Most hagyta el a sajtót *Acsay* László fenti című füzeté, amelyet a Faluszövetség *Bodor* Antal dr. által szerkesztett Falu Könyvtára 40. számaként adott ki. A füzet nagyon megszív-

lelendő tanácsokat és hasznos gyakorlati utmutatásokat ad a falusi építkezés összes kérdéseiben. Elsősorban is az egészségügyi követelményekre hívja fel a figyelmet, amely téren a multban sok hibát követtek el: a nedves falu, levegőtlen, dohos falusi lakások főszékai voltak a gümőkórnak és egyéb népbetegségeknek. A házhely-juttatással kapcsolatban indult nagyarányú kislakásépítkezéseknél a legjobb alkalom nyílik a jövőre nézve ezeknek a hibáknak a kiküszöbölésére. A másik főszempont, amely a füzet vezetögondolata, hogy az építkezésnél okszerű takarékossgal járjunk el, hogy a klszisztenciákra nézve az építkezés ne jelentsen túlságos anyagi terhet. Könnyen érthetően, tömören adja elő mindazt, amit a kislakásépítőknek az építkezésnél figyelembe kell venni. Tárgyalja az építendő lakóház és istálló helyének megválasztását, a különböző építő-és tető-fedő anyagokat, a padozatot és födémét, a szellőzést és a trágyalé-kut építését. Rövidsége mellett a szerző mindezekre a fontos kérdésekre kiterjeszti figyelmét, az egyes praktikus elrendezéseket képekkel magyarázza. A Faluszövetség dicséretre méltó szolgálatot tesz a falvak ügyének, ha minél nagyobb számban terjeszti el e hasznos kis füzetet az érdekelt kisemberek körében, akik közül, reméljük sokan meg is fogják szívelelni a benne foglalt gyakorlati hasznú jó tanácsokat.

A gazdaközön-ség köréből.

A mezőgazdasági cselédek adója.

Bemutatom a vezetésem alatt álló uradalom szolgálatában levő cselédek egyes szolgálati alkalmazásuk szerinti kereseti és utóbb a rokkantadó kimutatását 4 évről, amely mutatja az évről-évről előforduló emelkedést.

Az összes napilapokban többször olvastuk, hogy adóleszállítás, jobban mondva adókönyvités lesz és van. Ezt olvassák cselédeink is és ehelyett a cselédekre évről-évre több általános kereseti adót vetnek ki, ami, ha figyelembe vesszük az általános kereseti és rokkantadókat együttesen, amit figyelembe kell is venni, mert a cselédnek mindegy, hogy miú cimen vonják le, csak az számít, hogy adóba kell fizetnie; azt látjuk, hogy 1924. évtől 1927. évre az emelkedés 500-600%! Holott az adóalap ugyanannyi, az adóosztály ugyanannyi, ellenben a termények értéke lényegesen csökkent, mert a buza 1925. január-márciusban elérte az 500-600 000 papirkoronát, tehát 40-48 pengőt, míg 1927. évben eddig a legmasabb ár is legfeljebb 35 pengőre tehető.

Összehasonlító kimutatás

a gazdaságban alkalmazott cselédek általános kereseti és rokkantadójáról 1924-1927.

	1924.					1925.					1926.					1927.									
	A d ó		Kereseti adó			A d ó		Kereseti adó			A d ó		Kereseti	Rokkanti	Összesen		A d ó		Kereseti	Rokkanti	Összesen				
	alap buza q	osztály	papir-korona	P	f	alap buza q	osztály	papir-korona	P	f	alap buza q	osztály			a d ó	papir-korona	P	f			alap buza kg	osztály	P	f	P
Gazda	20	III.	14,400	1	16	20	III.	72,000	5	26	24	III.	72,000	4400	76,400	6	41	2416	III.	6	72	—	93	7	65
Béres	16	II.	9,800	—	27	16	I.	36,000	2	88	16	II.	48,000	4400	52,400	4	19	1660	II.	4	48	—	93	5	41
Kerülő	15	I.	5,760	—	51	15	V.	48,000	3	84	16	II.	48,000	4400	52,400	4	19	1690	II.	4	48	—	93	5	41
II. béres	—	—	—	—	—	—	—	—	—	144	I.	36,000	4400	40,400	3	23	1438	I.	—	96	—	13	1	09	
Dohányos	4 hold	III.	14,400	1	16	4 hold	III.	72,000	5	76	4 hold	III.	72,000	4400	76,400	6	41	4 hold	III.	6	72	—	93	7	65

Jegyzet: III. o. 765 P 95,625 f. l.
 II. o. 541 „ 67,625 „
 I. o. 109 „ 13,625 „

TRAKTOR

EKÉK TÁRCSÁS BORONÁK KULTIVÁTOROK HENGEREK

BACHER—MELICHARNÁL, Budapest, V., Vilmos császár-ut 60. szám

WEISS MANFRED ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI R.-T.

csepeli gyárában készült páncélaacél kormánylemez es egytetemes acélekéket, boronákat, sima- és rügtörőhengereket. Agrár-Drill vetőgépeket, kapáló- és töltőgéteket, szecsa- és répvágókat, morzsolókat, továbbá

magasnyomású „Universal“ háti permetezőket

szőlő- és gyümölcsfák és cukorrépa permetezésére

a legjobb kivitelben ajánl:

a Weisz Manfred Acél- és Fémművei R.-T. mezőgazdasági gépeket előadál központja:

„AGRARGLOBUS“

MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI R.-T.

Budapest, VI., Vilmos császár-ut 3. szám.
 Távirati cím: AGRARGLOBUS BUDAPEST
 Telefon: Lipót 984-15
 Kisrendű mennyiség! Olcsó árak!
 Kérjen ajánlatot!

OLYAM.

ami azt, hogy
egyenlő, adó-
adómérséklés
lik!

emelkedett az
évet 1926-ban
mére is, 1927.
ó, a rokkani-
ve emelkedett.

gy az 1. adó-
béresek 1927.
adót, ettől az
ettől, már adó-
kedvezmény
k, a többinek
összeg is, mert
tán 15,286.400
lér volt az ál-
évben ugyan-
állalános
ez ugyan szép

d figyelembe
bírtokos fizeti,
snak jogában
sba hozni.

Hédey Lajos
gárd. tanácsos,
százigazgató.

esebb munka-
résztett ben-
zünk be, mert
a nagy hőség

zett részvény-
re tenni) egyik
am jövőtelem
amerikai cso-
és bátor vol-
mazottnak nem
rt összerakni?
zt szakember,
relőt, mert —
pillanatig sem
ni kell az ara-
lépét meg nem
ak összerakása
nagy gyakorlata
után megkap

	Összesen
f	pengő
93	7 65
93	5 41
93	5 41
13	1 09
93	7 65
95,625	P.-t.
67,625	"
13,625	"

tam a szerelőt, aki biztosított arról, hogy másnap már aratni is lehet vele. Tehát felültem teherautónkra és kétórai ut után már délután fél hatkor a csomagolást bontottuk.

Az első pillanatban láttam, hogy emberünk nem sokat érhet a szereléshez, mert olyan bizonytalanul nyult egy-egy részhez, mintha sohasem látott volna olyant. Este 9 óra felé még mindig ott tartott, ahol elkezdte. Másnap sem tudott sokra menni, bár a már összerakott gép nagyrészt két iparosunk szerelte fel. Végül kisütötte, hogy a csomagolásból egyes részek hiányoznak. Felmegy Pestre. Harmadnap meghozza a hiányzó részeket, nagy önérettel mondja: „Kérem, holnap már aratunk”. Megkapja az előző napi segítséget, hozzáfognak. Egy-két darabot felrak, megáll a tudomány. Földre szegezi órákhozát fejét, mintha onnan várna segítséget. Látván ezt iparosaink, előveszik a rajzot és újult erővel, most már ők kezdik összerakni. Sikerül is a gép egyes részeit megfelelő helyére helyezni, de mert gyakorlatuk nincs, kénytelenek a szerelőhöz felvilágosításért fordulni, aki elképesztően avatatlan magyarázatot ad. Elmult a harmadnap, a gép fele van összerakva. Negyednap délelőtt sikerült annyira haladni embereinknek — nem a szerelőnek —, hogy délelőtt kibuzathattuk a szérubé, próbajárás végett. Déután aratni próbáltunk vele, nem tudtunk semmire sem haladni, a gép megakadt. Hiába telefonáltunk a pesti központba, nem tudtak más szerelőt küldeni, mind vidéken volt. Tehát negyednap is tétlenségre voltunk kárhoztatva.

Ötödik napon végre annyi eredményt értünk el, hogy egyszer a táblát megkerülhettük vele, de folytonosan meg kellett állni. Megtalálva a hibát, délután már működött.

Másnap jött egy szerelő, aki felrakta a még fel nem rakott részeket, utbaigazítással látott el bennünket és a gép zavartalanul vágta a búzát.

Kérdem most már, nem lelkiismeretlenség kell-e ahhoz, hogy kiküldenek egy szerelőt, akinek halvány sejtelve sincs arról, hogy hogyan is kell egy aratógépet összerakni? Nem vétek-e ebben a nagy munkaidőben, amikor minden percet fel kell használni, a gazdát abba a helyzetbe juttatni, hogy az napokon keresztül tétlenül nézze a gép vergődését? Belátjuk, ilyenkor az ország minden részében kinn vannak a szerelők, de ha tudták, hogy nincs olyan emberük, aki össze tudja rakni, miért adták el a gépet és miért nem mondták meg őszintén, hogy mi is tudtuk volna magunkat mihez tartani és nem történt volna ameg az, hogy négy napot ellopjunk az aratási idő alatt! Ugy látszik a nevezett cégnek nem az a fontos ha elad egy gépet, hogy azzal a vevő dolgozni is tudjon, hanem az, hogy rakatárát elhagyja és az érte járó pénz kasszájába folyjon be. Te pedig szegény gazda izzadj, küzdj, hogy a kereskedő zsebe megteljen.

Most pedig itt a gép és várja a jövő aratást. 120 hold helyett 30 holdat vágtunk le, a többi kocsisainkkal és béreseinkkel voltunk kénytelenek levágni, hogy a kipergést megelőzzük — így természetesen a tarlóbuktatás napokon keresztül állt —, benne fekszik egy csomó pénzünk, a gép végre jó, de már nincs mit aratni.

Mindez egy ügyetlen ember és egy figyelmetlen részvénytársaság vezetőjének köszönhető. Szíves okulásul közli

Bicske-Tükrősmajor. Feigl Károly.

A tröszt sem mindig jó üzlet.

Glaser Géza a „Köztelek” július 31-i számában panaszolja a mezőgazdasági termények rossz értékesítését és különféle módszereket ajánl, hogy végre ebből a nyomorult állapotból kijuthassunk.

A kiutak keresésében a cikkíró a búzatrösztöt találja egyedül célhozvezetőnek.

Már multkor volt alkalmam a nagy trösztökről véleményt kockáztatni és most is óva intem gazdálársaimat a világ gabonatrösztől és az országot ehhez a trösztöz való csatlakozástól.

Néhány héttel ezelőtt olvastam az amerikai buzakarcell egy évi működésének eredményét. Ki volt mutatva, hogy milyen buzaarat tudott a kartell résztvevőinek átlagként kifizetni. Eszerint a csikágói tőzsde és az átlagos buzaár 6 centtel nagyobb volt, mint a tröszt tagjainak kifizetett átlagár. Tehát a trösztön kívül maradtak átlag 6 centtel többet kaptak a búzájukért, mint a hatalmas tröszt tagjai.

Sok oldalról suttogták akkor, hogy a tröszt a nagy veszteséget talán ki sem fogja bírni.

Hát amíg a trösztök csak más országban kerülnek porondra, attól nem fáj az én magyar fejem, de ha egyszer mi is bent volnánk a társaságban, akkor másképpen állna a dolog, mert mi egy ilyen csapat nem bírnánk kiheverni.

Azért tisztelt gazdálársaim ne is gondoljunk arra, hogy a világ gabonatrösztjébe beleházasodjunk. Csunya dolog sokszor a tröszt és nagy erőszakkal jár, ha sikeres is, de ha nem sikerül, akkor az egyes társak úgy néznek egymásra, mint a sárba bukott és kirabolt emberek.

Nincs nekünk ilyen üzlethez sem elég vagyonunk hála Istennek sem képességünk. Az ilyen üzletek eszembe juttatják azt a hamis kártyást, aki dacára minden ügyességének, végre letörik.

Azt hiszem az idén nem kell olyan nagyon félnünk a rossz árártól. Magyarország az idén búzára és árpára is, mint értékesítési hely, jól fekszik. Mindkettő, a buza és sörörpa is elsőrendű minőségű. Nem kell félni, hogy ilyen árunak az idén ne jöjjön meg az igazi vevője.

Tolmács.

Herzfeld Frigyes.

Sopronvármegye állattenyésztése és állategészségügye.*)

Sopron vármegye állattenyésztése sok évtizedes multú és vonatkozásban gazdag, szervezett állategészségügye ellenben újabb keletű, alig valamivel több, mint negyedszázados.

Vármegyénkben a körülmények szerencsés összetalálkozása eredményezte, hogy neves uradalmaink mindenkor termékenyítőleg hatottak tanulóknak és szorgalmas kiskisgazdáinkra. Ez nem is lehetett másképpen. Itt működött egy Seligmann Kelemen, az európai hírű nagy gazda, Schreiner Jenő, a tejgazdasági kérdések jeles ismerője, Jormási Bauer Ottó, a fardatlatlan lótenyésztő és lóismerő. A mezőgazdaságot és az állattenyésztést kiskisgazdák megtanulták az Esterházy hercegi hitbizománytól, Soós Gézától, az állataival sok díjat nyert Mesterházy Ernő dr.-tól, Rupprecht Olivértől; a szántást-vetést és az állathizlálást a Nagyecski Cukorgyárak R.-T. mintagazdaságától. Berg báró kapuvári gazdasága végeztette az országban az első lépfene-oltásokat; a Hanságot, a tőzegtelepeket az ékének felfedezi Kovácsits Károly és viruló állattenyésztést varázsol e területekre; e díszes sorba tartozik Bub Gyula, a hercegi uradalmi lótenyésztő és a csapodi tehén-észet megteremtője; a bükki telivér szimmentáli tenyésztés életbehívója, Sedlmayer tanár; a Solymossy báró-uradalom hussertényesztője, Strobl Imre. Akiket fel nem soroltam, nem kisebbek, ugyanolyan értékesek.

Ez a nagy garda találkozik a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület irányító életében. Az Egyesület kincses Kolozsvárról titkárául választja Éber Ernő dr.-t; a M. Kir. Állattenyésztési Felügyelőség élére Studinka Elemér dr. kerül. Végül kegyelettel emlékezem meg a kiskisgazdák önzetlen és utólrérhetetlen oktatójáról, néhai Gyulai Károlyról.

És még valamit. Ha valahol, úgy Sopron megyében megvalósult a kívánság: a közigazgatási hatóság az állattenyésztés és utóbbi a hatóság szolgálatában. Kiemelkedő példa erre a kismartoni járás németajku kiskisgazdái állattenyésztésének magas színvonalára Géza Wolff Lajos akkori főszolgabíró közigazgatási nagy eredményei sorozatában.

De nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület „Gazda” lapjával, magyar és németnyelvű kiadásban, szoros, állandó kapcsolatot tartott fenn megyénk gazdáival. A népies gazdasági előadások száma 3 év alatt (1910—1912) 60-ról 130-ra, majd 1913-ban 160-ra emelkedett. 1911-ben Nagy-Magyarországon — a nagy Bács-

* Kővári Károly m. kir. állategészségügyi tanácsosnak az 1927 június 19-i soproni állattenyésztési vándorgyűlésen tartott tanulságos előadása.

Bodrog vármegye kivételével — a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesületnek volt legtöbb tagja.

Az állatállomány létszámának alakulása.

A békebeli egész Sopron vármegye marhaállománya kerek számokban 106—134,500, loállománya 16,700—21,100, sertésállománya 74,700—98,000 és juhállománya 30—45,000 között váltakozott. Vármegyénk állattenyésztésének hatalmas fejlődésében kitört a háború. Az állattenyésztéstől elvonták a gazdák ereit, az abrakakarmányban hiány lett, majd az eladásra csábító nagy állatárak megállították a fejlődést.

A háború kitörését követő második évben — 1916-ban — a marhákból már 5-02, a lovakból 33,9, a sertésekben 9,05 és a juho kb. 14-97 %-os apadás állott elő az utolsó békeév számadataihoz viszonyítva.

Folytatólag 1918-at összehasonlítva 1917 évvel, marhákból 9-28, lovakból 8-35, sertésekben 5-73 %-os az apadás 1918-ban.

A 3 éven aluli üszök és hasas tehének levágásának és vasúti szállításának tilalma, illetve korlátozása miatt marhákból a nőivarúak szaporodtak, de a marhaigazda apadása 24-36 %-os. Külön ki kell emelni, hogy az ökrök 24-36 és a lovak 33-90 %-os apadása együttesen 58-26 %-os igaerőapadásnak felel meg.

1919-ben — a kommun alatt — vörös katonák végezték az állatszámálást a megek módja szerint és érdekében s ugy-látszik, inkább csak élelmezési nézőpontból. A marhákat tenyész- és vágónak, a sertéseket sovány- és hizottaknak minősítették. Így feljegyztek — akkor még egész Sopron vármegyében — 142,606 marhát, 17,665 lovat, 101,930 sertést és 26,286 juhot, marhát és sertést tehát többet, mint a békeévekben bármikor.

Sopron vármegye megésonkítása következtében 103 község, 2 rendezett tanácsú város, 125,379 lakos, 52,413 szarvasmarha, 5223 ló, 36,290 sertés és 2987 juh szertést el. Ettől fogva csonka Sopron vármegye 4 járása 127 községének 147,018 lakosára és 84,000 marhával, 13,600 lóval és 74,000 sertéssel kell számolnunk.

Az 1921. év 84,000 marhája 1922-re 74,500-ra, a 74,000 sertés 58,800-ra apadt. Az apadás még 1923-ra is átterjedt úgy, hogy a békebeli létszámmal összehasonlítva, az apadás marhában kerek számban 16,500, lóban 1200 és sertésben 12,400.

Számbeli emelkedés csak 1924-től állapítható meg a csonka vármegye harmadik évétől és pedig 3500 marhával, 2000 lóval, 9000 sertéssel és közel 3000 juhval. A további emelkedés átterjed 1925-re, kerek számban 2000 marhával és 1000 sertéssel. 1926-ban, amely évben az állatlétszám országosan csökkenést mutat, Sopron megyében — 1925-höz viszonyítva — marháknál 3-0, juho kb. 8-3 %-os az emelkedés, de lovaknál 0-3 és sertéseknél 3-6 %-os az apadás.

A folyó évben — az utolsó békeévhez viszonyítva — 9709-cel kevesebb a marhánk, 6349-cel kevesebb a sertésünk, 16,654-gyel kevesebb a juhunk, de 827-tel több a lovunk. A löszaporulat egyik oka, hogy a megyétől elcsatolt nyugat-magyarországi területen lótenyésztéssel békeben is alig foglalkoztak.

Szarvasmarhatenyésztés.

Sopron vármegye állatállományának, nevezetesen marhatenyésztésének jelentősége — szerény véleményem szerint — minőségében van, az uradalmakban csakugy, mint a népies tenyésztésben. Szimmentáli jellegű pirostarka sopronmegyei tájfajta marhánk bonyhádi tehén és üszök, valamint hazai szimmentáli tenyészetekből vett és import szimmentáli bikákon át jutott mai színvonaláig. Három irányban hasznosított marhánk legjobb nemesítője a szimmentáli marha volt, de tejlékenységét kétségen kívül sokban fokozták a megyébe már régóta és most is időközönként importált lapály- és borzderesfajtájú marhák.

Huszonöt évvel ezelőtt Berg Gusztáv báró Wilstermarsch marhákat importált. 1889-ban alapított Mesterházy Ernő dr. nagyeredű és mesterházi szimmentáli tenyésztete. 1902-ben sopronmegyei tájfajtaival, valamint jobb tenyészetekből vásárolt és importált szimmentáli anyaggal létesült a veszkényi telivér és félvér szimmentáli tenyésztet. A süttői tehénészet berni anyaggal szintén 1902-ben alakult. 1910-ben az Esterházy hercegi hitbizomány fekete és pirostarka keletfriz lap-marhák importálásával a tőzeggyári tehénésztet létesítette. 1911-ben Soós Géza rábapordányi tehénésztete indul meg hazai pirostarka anyag keresztezése szimmentáli és rajnavideki bikákkal. 1911-ben a nagyecski cukorgyár megyesi tehénésztete számára 40 és 1912-ben újból 40 montafoni tehenet importált. Közben Berg báró, Rupprecht Olivér, Soós Géza és Schreiner Jenő alsórajnai marhákat importáltak, amelyek legkiválóbb képviselője Magyarország akkori legjobb tejló tehene, Mirza volt, 1913—14-ben 9395 kg tejjel.

A m. kir. állattenyésztési felügyelőség működésének meg-

Szabadítsuk meg lovakunkat a legyek kinzásától!

Többnyire a legyek okozzák a lovak türelmetlenségét és izgalmosságát.

Flitöljék leállatunkat és magát az állatot is, mert a FLIT távol tartja, illetőleg megöli a legyet pótlával együtt.

FLIT permetezése nagymértékben járul hozzá a gazdaság összes helyiségeinek egészségügyi szempontból kifogástalan állapotához, mert az összes rovarokat elpusztítja és így fertőző betegségek terjedését is megakadályozza.

Az egész földkerekség legkiválóbb állatorvosai igazolták, hogy nemcsak a rovarok, hanem tojásaik is elpusztulnak FLIT hatására, így az állati és növényi létvek is, amelyek az állatok nyugalmát és gyorsodását, valamint gyümölcs-fáink, rózsafáink stb. fejlődését gátolják.

Embernek és állatnak tökéletesen ártalmatlan. Okvatlenül a rondkivül gazdaságos prakti segítségével flitöljünk. Kapható: 1/4 literes próbakanna, 1/2 literes kanna, 1 literes kanna, FLIT-permetező.

Első rendeléshez legalkalmasabb a kombinált FLIT, amely egy kartonban egy 1/2 literes kannát és egy permetezőt tartalmaz.

Óvakodjunk az utáztatástól!

Csak FLIT jelszót eredeti sárga kannát fogadjunk el!

Mindenütt kapható!

Gyártja:

STANDARD OIL Company

New-York, U. S. A.

(New-Jersey) 26. Broadway,

Magyarországi központ:

PANACEA

Gyógyszervezetői R.-T.

BUDAPEST

IV., Deák Főre-utca 15. szám.

Elpusztulnak a legyek, szunyogok, molyok, bolhák, darazsak, hangyák, poloskák, svábbogarak!

7775/a

kezdesét követő évben — 1910-ben — 60 szimmentáli bika zerezett be; az 1912-ben importált 77 tenyésztésű és üsző, majd az 1913. évi 282 darabból álló nagy svájci import nagymértékben hozzájárult marhatenyésztésünk fejlesztéséhez. Ekkor összesen már 460 svájci telivér szimmentáli marha volt megyénkben. 1911-ben a Sopronvármegyei Gazdasági Egyesület marhabeszerzési akciója során 413 bonyhádi jellegű vemhes tehén és üsző vásároltatott, azonfelül 78 tehén és üsző az ausztriai Katzenbergből és a németországi badeni nagyhercegségből.

1912-ben sorra követik egymást a csornai prépostsági és Glaser A. és Fiai csatárímajori hazai pirostarka és szimmentáli keresztezésű tenyésztetel, majd 1915-ben Ráth Ferenc csornai bérghasznosító egyesülettel egyenlően anyagilag és Széchenyi Dénes gróf sopronhorpácsi tenyésztete hazai pirostarka anyaga jó bikákkal nemesítve.

Magyar gulya van a hercegi hitbizomány mexikói pusztáján és a földsziget gazdaságban.

A háboru előtt, 1912 körül, a szarvasmarhatenyésztés olyan hatalmas iramban emelkedik, hogy ezt az időszakot Sopron vármegye e tenyésztési ága fénykorának lehet nevezni.

Ujabb alapítású tenyésztetek: 1921-ben a báró Solymossy-féle nagylózi Moson megyéből vásárolt szimmentáli alapanyaggal. 1922-ben a nagyeceni pirostarka tájfajta anyagból kiindulva, gazdáktól összevásárolt pirostarka tájfajta anyagból kiindulva, 1925 óta svájci bikákkal nemesítve; a nagyeceni hitbizományi tenyésztet sopronmegyei tájfajta anyaggal és ugyanilyen anyaggal a peresztegi, a pinnyi és a sopronkövesdi tenyésztetek.

1924 őszén a büki cukorgyár telivér szimmentáli tenyésztet létesített Svájcából importált anyaggal; a tehén átlagos test-súlya 773 kg, az elülső lábak szármérete 21—22 cm, a többi méret jóval tuhaladja a jól fejlett szimmentáltól megkívánt méreteket; a tehénkénti évi tejtermelés 4243, illetőleg 4393 kg tej.

Rajnai-szimmentáli tenyésztet van Ivánban, berni-szimmentáli Pusztacsáladon. Az uradalmi tenyésztetek jelenlegi száma — adataim szerint — 46 és pedig: Vica, Jobaháza, Győr, Csorna (2), Csatárímajor, Rábapordány, Ujkér, Vesz-kény, Mesterháza, Nagygeresd (2), Tormápusztá, Tözeggyár, Földvárpusztá, Öntépusztá, Fertődendréd-Ujmajor, Csapod, Rábászóvát, Szany, Jánosmajor, Salamonfa, Sopronhorpács, Nagyecen (2), Pereszte, Pinnye, Nagyloz, Sopronkövesd, Csepreg, Dasztifalu, Kincsépusztá, Gyertyámospusztá, Pecsénye, Bük (3), Iván, Csérímajor, Sajtoskál (2), Pusztacsálad, Felsőház, Keresztény, Meggyespusztá és Csermajor.

Ez a tervszerű munka figyelemmel volt arra, hogy vármegyénkben a marhaállomány negyötöd része kiszáradt birtokában van és kiszáradt állattenyésztési ráteremtésük révén ezt meghálálták. Rábacsanak község már 1887 óta telivér szimmentáli bikákat használt pirostarka marhaállományának javítására és fejlesztésére. Rábacsanakból 1912-ben 15 bika lett vásárolva és a vármegyében szétosztva. Ugyanakkor a németajkú Haracsony község szinte rohamosan fejlesztette importált marhaállományát. A vármegyei kiszáradt marhahollektiója 1909-ben a budapesti országos állattürelítéson 4 második és 2 harmadik díjat nyert. De nem maradt el a többi község sem: Ágfalva, Babot, Beled, Bogyszló, Bó, Bük, Csepreg, Farád, Felsőház, Kistata, Lócs, Lővő, Magyar-keresztúr, Mesterháza, Nagyecen, Szakony, Süttör, Szil, Vág és Veszkeny állattenyésztési eredményeikkel jól megérdemelték, hogy róluk külön is megemlékezzünk. És a név szerint fel nem sorolt községek sem maradtak tétlenek.

A sopronvármegyei tájfajta tehén minőségbeli értékét bizonyítja többek között az a feljegyzés, hogy megállapítás, hogy a Sopronvármegyei Tejelésellenőrző Egyesület 1911/1912. évi működése az első évi jelentése szerint az ellenőrzött tehén átlagos tejhozama 3042 kg volt 3-63% zsírral, a reakövetkező évben pedig 3285 kg tej, 3-77% zsírral.

Igy állottunk a háboru kitörésekor. És a háboru után? Gazdánk töretlen kedvvel ott és úgy folytatták, ahol és ahogyan abbahagyták 1914 második felében. Ezt bizonyítja a háboru után az első 1925/1926. évben a tejelésellenőrző egyesületünk által közzétett adat, amely szerint az ellenőrzött tehén átlagos évi tejhozama 3189 kg-ot tett ki 3-89% zsírral, a háboru előtti 3042—3285 kg tejjel és a 3-63—3-77% zsírral szemben. Rábacsanakon 1925-ben az egy évi tejelés ellenőrzése után 37 tehén lett törzkönyvezve és 1927-ben a Sopronvármegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület megkezdte az éves tejelésellenőrzési eredménnyel rendelkező tehénállományok felvételét és törzkönyvi bírálatát 26 állományban 5000 tehénnel.

A bemutatott telivér szimmentáli és szimmentáli vérből tenyésztett vármegyei pirostarka tájfajtánk, nemkülönben

a telivér rajnai marhák, bizonyítékai az eddigi jó alapnak és zálogai az eredményes haladásnak.

A külsőt és a termelést, e két tenyésztési irányítást egyesítő eljárásal kell cenzul marhatenyésztésünkben előrehaladni, amelyhez Wellmann tanár új bírálati módszere, szerencsés vezérfontál. A jelszó kétségen kívül az: tiszta vérből jó minőséget tenyészteni.

Lótenyésztés.

Sopron vármegye nyugati részén a hidegvérű pinkafői (nóri, alpesi) ló változatát találhatjuk. Ezt a lótipust kisigényűsége és nagy szívóssága miatt szívesen vették az egykoron híres soproni vásárokon külföldre, a régi Csehországba, Alsó-Ausztriába, Morva- és Stájerországba.

Ez a hidegvérű ló újabb inkább a belga jelleg felé halad. A Nonius-tenyésztés a csornai és a kapuvári járásokra szorították és e tekintetben régi és kiérdemelt jó híruk van Barbaes és Szil községeknek.

De megyénkben a lótenyésztés terén az érdeklődés a melegvérű ló területének rovására a hidegvérű ló tenyésztése, de inkább nevelése iránt egyre fokozódott. Lótenyésztéssel majdnem kizárólag a magyar nyelvű lakosság, a csornai, kapuvári és a csepregi járások lakosai foglalkoztak, míg a soproni, felsőpulyai, nagymartoni és a kismartoni járások lakói inkább csak lónevelők és lókereskedők.

Az Esterházy hercegi hitbizomány lótenyésztésének alapanyaga Nonius, North-Star angol telivér ménekkel fedeztetve. A háboru kitörésekor ez a lóállomány sokat szenvedett, mert az akkori, már igen jó tenyészanyagunk javarészt elvittek. A háboru után részben vétellel, Gyérel ózari ménésből származó 20 anyakancával lett az állomány szaporítva. Mostanában a szürke lóanyag fenntartására lipicai mént is használnak.

Egyedi Artur egyedi gazdaságában angol telivér és félvér lovakat nevelt verseny céljaira; halála óta kocsilovakat nevelnek. A csornai prépostsági gazdaság 1912-től Noniusokat nevel. Soós Géza muraközietel keresztezett korábban Noniusal, legutóbb lipicai ménnel Glaser A. és Fiai muraközietel és arabs félvéreket. Muraközietel és ardenieket keresztezett Ráth Ferenc Csornán és a szanyi püspöki gazdaság. 1912-ben a Sopronvármegyei Lótenyésztési Bizottság a brüsszeli Fioruzzi cég útján 10 belga kancacsikót és 4 belga mént importált. Angol félvér van Szapáry Gyula grófnál és Ujhelyi Józsefnél. Angol-arabs félvér Solymossy László bárónál; arabs-angol-amerikai Rudics Jánosnál; angol telivér-amerikai Losonczy Eleménnél. Pinzgauit keresztezés folyik a Nagyeceni Cukorgyárak R.-T. 5 gazdaságában. Percheron, majd belga mén felhasználásával hidegvérű lótenyésztés van a sopronhorpácsi uradalomban. A nagylózi uradalom egy részét arabs-magyar félvér keresztezést folytat, később lipicai ménnel, másrészt a félnehéz igás állományában Percheron mént használnak.

Jó hidegvérű lóanyag található népies tenyésztetben: Csepreg, Bük, Szakony, Salamonfa, Zsira, Kisgógánfa, Dasztifalu, Keresztény és Bó községekben.

Mint már említettem, vármegyénkben a hidegvérű ló tulajdonsága észlelhető. Kívánatos, hogy gazdánk erősebb csontozatu, félvér jellegű méneket és kancákat kapjanak. Ezt egyébként Plósz államtitkár, a lótenyésztési főosztály vezetője hangsúlyozta azzal, „ha csontosabb, tömegesebb melegvérű lovakat fogunk tenyészteni, akkor a hidegvérű lovak terjedése meg fog állani.”

A lóállomány apadását és a lótenyésztés hanyatlását megakadályozhatjuk, a lovak árának csökkenését megállíthatjuk az értékesítés megszervezésével.

A háboru óta a zugménekkel és zugfedeztetésekkel tapasztalt visszaélések véget érnek, ha a földmivélségi minisztérium által beígért erre vonatkozó törvényjavaslat törvény erőre emelkedik és megfelelően szigoruan lesz végrehajtva.

Sertésenyésztés.

Sopron vármegyében az állattenyésztési ágak közül a sertésenyésztés a második helyen áll. A sertés régóta szerepel a vármegye állattenyésztésében, sőt a XIX. században már iparszerű sertésüzemelés is folyt, mert keresett kiviteli cikk volt főleg a bécsi piacra.

Sertésanyagunk felett szemlélt tartva azt látjuk, hogy a sertésenyésztésben a kísérletezések és keresztezések ideje végnapjait éli és két sertésfajtát a jövő, a mangalicáé és hus-sertésé, megyénkben a yorkshirei-é. Természetesen szükséges lesz úgy az egyiket, mint a másikat egységes irányelvek szerint megszervezni és fejleszteni.

A vármegyében a husstertések száma növekszik, a zsír-sertéséke fogy. Az eltulodás főleg kiszáradt sertésinél észlelhető, mert szerintük a husstertés nagyobb és gyorsabb fejlődést biztosít. A kapuvári hercegi huszfeldolgozó gyár alapítása évtől — 1925-től — fokozott lendületet ad a husstertés-tenyésztés térhódításának. Az 1923. évi 14.065 husstertés létszáma 1924-ben kerekén 25 ezerre és 1925-ben már 38.539-re emelkedett, vagyis a sertésállomány 59-8%-a husstertés.

Sertésenyésztésünk fejlődéséből kiemelendő Mesterházy Ernő dr. sertésenyésztő munkája. Nagygeresdi yorkshirei tenyésztete 1901-ben sárvári bajor királyi uradalomanyaggal indult. A vérfrissítésről a Németországból és Hollandiából importált anyaggal történt gondoskodás. A tenyésztet ismételt díjazva lett.

Az Esterházy hercegsöftöri yorkshirei tenyésztetének kiindulási éve 1903. A tenyészanyag eladásra kerül, a sonkamalacokat az uradalom huszfeldolgozó gyárában értékesítik. Az anyag 1922-ben, majd 1924-ben lett díjazva.

A kapuvári Berg báró uradalom már jókorán berkshirei sertéseket importált és tenyészett.

1911-ben a Vármegyei Gazdasági Egyesület állatbeszerzési akciója során 88 yorkshirei sertés lett beszerezve. 1912-ben a Rábaköz nagyobb községei sertéseik javítására Báboimáról és Merán gróf ikrényi tenyésztetéből mangalicákat vásároltak, a tejszövetkezetekkel bíró községek angol husstertéseket.

Rövid idő alatt szembetűnő eredményeket ért el a nagylózi husstertésenyésztés. Yorkshirei tenyésztés folyik továbbá: Tormápusztán fehérmegyei Esterházy gróf-féle alapanyaggal; Solymossy László bárónál; Ruppereit Olivérnél; a cukorgyár salamonfai gazdaságában; az endréd ujmajori és a tözeggyári hercegi gazdaságokban; Baditz Lajosnál Jobaházán; a szanyi püspöki gazdaságban és a Rábapordányi gazdaságban; a cornwall-tenyésztést folytatják Flandorffer-tenyésztés Gyertyámospusztán; mangalica-cornwall keresztezés van a csérímajor bérghasznosításban; mangalica-yorkshirei keresztezés található Szapáry Gyula grófnál, az iváni bérghasznosításban, Losonczy Eleménnél és a nagyeceni cukorgyárak r.-t. több gazdaságában.

A sertésenyésztés vármegyénkben rendszert két bajjal küzdött, egyrészt nagy volt a kanhiány, másrészt sok volt a sertésbetegség. Az előbbin segíteni állattenyésztési, az utóbbin állategészségügyi feladat.

Juhtenyésztés.

Sopron vármegyében a juhtenyésztés uradalmi tenyésztésben fordul elő, a köztenyésztésben nem szerepel. A juhtenyésztés már a háboru előtt — 1912 óta — mindinkább letűnőfélben van. A gazdaságok juhlegelői eke alá kerülnek; 1922—23-ban az apadás egyik főoka a nagyobb birtokok egy részének a földreform folytán történt átvétele; a gyapju értékének ingadozása és a mindinkább intenzívebb gazdáikodásra való áttérés.

Megekben a juhállomány számszerűleg nem játszik fontosabb szerepet, bár a minőség javításán uradalmiaink egyre buzgolkodtak, így az Esterházy hercegi uradalom, a nagyeceni cukorgyár r.-t., Soós Géza, néhai Otoska Géza, a kiscsenki Széchenyi hitbizomány.

Az Esterházy-hitbizomány juhanyaga eredetileg electoral-negretti Németországból importált Rambouillette-kosokkal keresztezve, ma merino-precoce kosokat használnak; a süttői juhanyag 1901-től Hampshiredown keresztezés, ma merino-precoce-kosokkal; husmerino az anyag: a veszkényi gazdaságban, a Citáky grófi uradalomban, Ráth csornai bérghasznosításban, a csornai prépostsági gazdaságban, a Glaser-féle csatárímajori és földsziget, nemkülönben a egyedi bérghasznosításban és a sopronhorpácsi uradalomban. Friz-juh van a csérímajori kiszáradt kékpusztán. Rambouillette-tenyésztés van újabb Pfeiffer Ferencnél Kincsépusztán és néhai Tormási Bauer Ottó örökösei tormápusztán; rambouillette-merino-precoce keresztezés folyik az endrédújmajori hercegi gazdaságban.

Állategészségügy.

Ennyi gazda munka, eredmény és állattérték természetesen nagy követelményekkel állott elő az állategészségüggyel szemben. A fő követelmény: az állattenyésztésben fekvő nagy közkinéslet védeni, fenntartani és kamatoztatni. Az állategészségügy feladata az állattenyésztés szolgálatában kettős irányú: az állatorvosok közreműködése az állattenyésztésben és az állatállományt a betegségektől megvédeni preventív intézkedésekkel, továbbá a már beteg állatokat orvosolni. Az előbbeni a fontosabb. A preventív munkához a védőoltások propagálása és kivitele tartozik, a gyógyító munkához a kuratív ojtások és az orvoslás.

17 ÉV ÓTA **Ford** KÉPVISELŐI
Hahn Arthur és Társai
 Sürögöyök: Hano Budapest
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. Telefon: T. 101-43, T. 101-44, T. 124-45
 Ez a legjobb biztosíték a pontos és jó kiszolgálással!

Traktor- és motortulajdonosok
 keverjenek petróleumhoz, benzínhez stb. literenként
1 gramm MOTORFLUID-ot!
 Eredmény: 20—30%-os üzemanyagmegtakarítás, tökéletes elégés, korom nélkül, tökéletes kompresszió, tiszta gyertyák, üzemzavar nincs!

Kap ható:
 50 liter üzemanyaghoz... P 2-80
 100 " " " " " 5-
 500 " " " " " 20-
 1000 " " " " " 35-
 Eladási iroda:
Molnár Gábor
 Budapest, IV., Régi posta-utca 5.
 Telefon: T. 119-30 7919

A preventív munkát vármegyénkben az ojtások terjedése igazolja. A szarvasmarha lépfene-ellenes védőoltások az utolsó 6 év alatt (1921-1926) 9000-ról 13,000-re, a sertésorvosi ojtások 6-8000-ról 13,344-re emelkedtek. A sercegő üszök-ellenes ojtás évi 1000-7700, a sertéspestis ellen való évi 2-6000 között váltakozott.

A beteg állatok gyógyítása az állatorvosok területi elosztásán múlik, azon, hogy minden állatorvos minden községében minél gyakrabban megforduljon és minden községében hivatalos ügyeinek ellátása mellett orvosi gyakorlatával megnyerje a gazdák bizalmát, azaz, hogy kellő összhangba hozza az állam érdekeit a magánérdekekkel. Ezt célozta vármegyénkben az állatorvosi állások fokozatos szaporítása. Míg 1914-ben — mindig ugyanazt a területet véve számításba — 13 állatorvos működött, addig 1925-ben 16 és 1927-ben 20.

Az állategészségügy eredményes bekapcsolódását az állattenyésztéshez és ennek védelmére többek között úgy képzelem, hogy az állatorvosok minden községükben minél gyakrabban megfordulva, vizsgálatukat a község bikaállományánál kezdik az apaállatoknál. Vármegyénk új állategészségügyi szabályrendeletét ezt providálja és kisebb részben a munka ebben az irányban már megkezdődött.

Az apaállati-táblában feltehetően hágatási napló adatain elindulva, az apaállatok orvosi vizsgálatát után sorra kerülhetnek az anyaállatok. Így fogunk leg hamarabb nyomára jutni az állattenyésztés mai két legnagyobb bajának, az elvetélnék és a vele összefüggő bajoknak egyrészt, másrészt a fertőző sertésbetegségeknek. Utóbbiak közül elég utalnom a sertéspestisre és a nyomában járó másodlagos, következő ményes bajokra.

A Sopron vármegyében még 1906-1908-ban gyűjtött adataim szerint az elvetélnék és meddőségi együttes százalék uradalmakban marháknál 9-82-80,0, községekben 14-77% között váltakozott. A helyzet azóta nem javult, csak változott, itt-ott súlyosbodott és pedig inkább a kiscsúszkák állatai kárára. A szarvasmarhameddőség egymaga kiscsúszkánál 18, uradalmakban 24%-os. Pedig *Albrechtsen-Hetzel* módszere szerint a meddő beteg tehenek 80-84%-a gyógyítható. Ennél a pontnál kell azt a talán szokatlannak tetsző kijelentést tennem, hogy az állatorvostanban a járványtan mellett a jövő a szülészeté. Oda kell fejlődünk, hogy az ellő és leellett állatra több gondot fordítsunk. Az ivarszervek és főleg a méh betegségei utáni kár — pontos adatok hiányában — felbecsülhetetlen. Az ivarszervi betegségek és a tenyésztési zavarok a mézárások dolgoznak. Röviden, csak névleg említsem a méhgyógyítást, a visszahúzókat, a nemfogamzást, a koraelést, a magzatburkok visszamaradását és a mindezzel okozati kapcsolatban levő újszülött- és növendékállatok betegségeit. Ezek a betegségek az állattenyésztés fáját gyökereiben támadják meg.

Az elvetélnék egyre terjed, mert bejelentési kötelezettség híján a legtöbb eset a hatóságok és az állatorvosok nem jut tudomására; sokszor olyan lefolyású, hogy az állat birtokosa maga sem tudja.

A marhaelvetélnék pedig a sertésállományt is veszélyezteti. A sertéselvetélnék községekben nehéz megbízható adatokat kapni. Elfogadhatóknak talált adataim szerint 5-65%-os a sertéselvetélnék a vármegyében.

Az újszülött borjúk uradalmi elhullási és kényszervágási együttes százaléka 5 évre (1922-1926) terjedő adataim szerint évi 11-37,7%. Egyik gazdaság egy-egy éllési periódusában a borjúk 50-88-100%-a hullott el vérhasban és egy másik gazdaságban fertőző tüdőmelhártyagyulladás címén a borjúk 16-81%-a.

Hogy vérhasban elhullott soproemgyei borjúk szerveiből éppen mostanában kitenyésztett anaerob ragály (bac. zoodysenteriae hungaricus) mennyivel hozta közelebb a kérdést a megoldáshoz, ma még nem tudni, de örömmünkre szolgál, hogy a kérdés tisztázásához hozzájárulhattunk.

Állattenyésztő ország vagyunk, mégis még mindig nélkülözük az állatorvosi főiskolán a szülészet klinikát. Elodázhatatlan szükség *Hetzel* tanár utmutatásai szerint szülészet klinikát létesíteni és tanszékét fejleszteni.

A sertéspestisről általánosságban tudva van, hogy nagy része van abban, hogy az évi sertészaportalat 30-40%-a évről-évre elpusztul. Itt a hivatalos statisztikai adatok hézagok és kérdőjelek a valóságot. A valóság az, hogy miként uradalmakban majdnem évről-évre jelentkezik, azonképpen valószínűleg a községekben is. A betegség Sopron megyében terjedőben van. Míg egész Sopron vármegyében 1909-1917-ben a községek 10,7%-a volt sertéspestissel fertőzöttnek bejelentve, addig eszaka vármegyénkben 1922-1926-ban azok 19,6%-a. Adataim szerint 1923-1925-ben a sertéselhullási és beteglelési együttes százalék 56,9-81,7% között váltakozott. Pedig ugyancsak soproemgyei gazdaságokban végzett sertéspestis-ellenes ojtások után csak átlagosan 4,4%-os volt

a sertéselhullás. 1924-ben a sertéspestisbe esett beteg sertések 75%-át sikerült gyógyító ojtással megmenteni.

A mostanában gyakorlati kipróbálás alatt álló szimultán eljárás révén talán sikerülni fog a sertéspestis megelőzése

A sertéspestis a községekben indul romboló útjára. Községekben tehát — egyelőre miniszteriális felhatalmazás alapján — az először fertőzöttnek talált udvar, vagy udvarok kényszer gyógyító ojtása volna indokolt. Ha a tulajdonos viselheti a költségeket, ő viseli azokat, ha hatóságilag beigazoltan nem viselheti, úgy valamely alpból fedezendő. Ezáltal a sertéspestis egy, vagy csak néhány udvarra korlátozottan jelentkezik, nem fog elterjedni, vagy legalább is nem lényegesen és megrövidül a zárlati idő.

A sertéspestis járványtani fontossága abban is áll, hogy a pestises elsődleges fertőzés nyomán másodlagos, társuló fertőzések is támadnak, mint a paratyphus; az újszülött és szopós malacoknál pestis kapcsán található vérhas; hevenyészű fertőző fertőzések kényszerülnek, ami ragályhordozásra utal; suipestifer fertőzés nyomán elhalásos bélgyulladás stb.

A sertésbetegségek veszteségét növeli a sertésorvosi. Vármegyénkben — miként a sertéspestis — ez is terjedőben van. Egész Sopron vármegyében (1909-1917) a községek 8,18%-a volt orvóráncal fertőzöttnek bejelentve, csonka Sopron vármegyében 14,1%. Az orvóráncokzatra veszteség nagyrészt elkerülhető volna, ha az ojtás — legalább a rendszerint fertőzött területeken — kötelező lenne.

A sercegő üszök megyénkben a háború kezdete — 1915 óta — ad gondot és terjedőben van. Eseteink szerint szopós borjúknál is előfordult; 1920-ban juhoknál is meg lett állapítva, azonfelül növendék marháknál, igazságtörőknél és 8-11 éves teheneknél egyaránt találtak. *Manning* tanár virulens tenyésztetnek szüretével végzett preventív ojtások jó eredményt adnak.

A ragados száj- és körömfájás vármegyénkben jóindulatú és rosszindulatú alakjában ismeretes. Mintha egy-egy évi kimaradásával visszatérő járvány volna. Súlyosságánál fogva emlékeztet és tanulságos marad a tetsőlyjai járási 1920. évi eltiltási járvány. A kiindulási község marhaállományának 88%-a megbetegedett, 3,7% elhullott, 60,7% kényszervágásra került és 29,2% látszólag gyógyult. A gyógyultak később, mint fulladozók, husrá lettek értékesítve.

A nemzeti közvagyon védelme miatt ajánlatos volna a járványmentes országban legelső ízben konstatált esetet kártalanítással járó írtással csirájában elfojtani.*

A mételegy 1926-ig vármegyénkben szórányos betegségnek ösmertük, inkább csak a levágás során. Kivétel 1915/1916 esős ösze volt, amely után a levágott marhák 50%-ában előfordult a mételegy. 1926 országosan is fekete betűkkel lesz feljegyezve az állattenyésztés és állategészségügy történetében.

Sopron megyében ezáltal a községek 56,6%-ában volt mételegy, részben helyi fertőzöttség, részben behurcolás révén. A fertőzött községek marhaállományából megbetegedett 6,9, a juhállományból 43,9%. A disztolozás előtti veszteségünk marháknál 0-17, juhoknál 1-79%. Disztollal orvosolva lett a fertőzött községek marháinak 66,6, a juhoknál 90,5%-a. Az orvosolt marhák közül gyógyult 96,4-99,5 (97,2), a juhok közül 87,9%. Juhoknál a kedvezőtlenebb gyógyulási százalékokat a végeves fertőzéseknek kell betudni.

A mételegy gyérítése és kiirtása kettőn fordul meg: a kulturterméni munkán és az eddig is jól bevált Disztol-orvoszer olesőbbodásán és azon is, hogy a szer eddigi hatóságában változást ne szenvedjen. A mételegy azonfelül a jó, erőteljes és bőséges takarmányozáson múlik.

Az 1926-os esztendő megyénkben még más okból is emlékeztet marad; a sok csapadék kilugozta, értéktelenné tette a takarmányt és ez igen szembetűnő borjaink silány, gyengén fejlődő, beteges voltán.

Ha még felemlitem a gümőkört, úgy felsoroltam a legfontosabb állategészségügyeket, amelyek leginkább veszélyeztetik állatainkat.

A gümőkör gyakoriságáról tájékoztatnak a következő adatok: a megye közbághidjain levágott marhák 8,9-16,9%-át találták gümőkórosnak. A háború előtti vágóhídi gümőkör átlaga 9,8, a háború alatt 12,9 és a háború után 11,6%; 1,8%-kal rosszabbul állunk a háború után, mint a háború előtt. Egyik uradalomban 1923-ban gümőkör miatt

*) A külföldön és részben nálunk is folyamatban levő *Besredka*-féle antivírus-alkalmazás és a *Pfeiler* ajánlotta sejt-ingerkezelési módszer eredményei megmutatják majd, mennyire befolyásolhatók kedvezően a száj- és körömfájás másodlagos fertőzésein alapuló utóbajok. Ha az utóbajok elkerülhetők, a száj- és körömfájás elveszíti félelmetes, rosszindulatú jellegét.

elhullott 8 és e betegség miatt eladásra került 116 marha összesen 124 számossal, ami az ottani marhaállomány 2,48%-a volt. Nem minden uradalomban ilyen magas arányu a gümőkör. Kiscsúszkák marháik között is emelkedő a gümőkör-százalék.

Állami szegénységünkben az állati gümőkört egyelőre a magánérdekeltségnek kell megoldania és pedig az állatbirtokosoknak az állatorvosokkal karöltve. Soron kívül, levágás után kell kiküszöbölni a lögygümőkóros teheneket, mint a nyílt, leginkább fertőző gümőkör legveszedelmesebb alakját. Állatkiállításokra csak nem reagált bikákat szabadna engedni s ezt hatósági állatorvosi bizonyítvánnyal igazolni. Ugyanezt kellene megkivánni köztenyésztésre eladandó hágbikák után is. Uradalmak bika-, tehen- és üszökszükségletüket tuberkulinra nem reagált anyagból fedezték.

A gümőkör egyébként csak némi jóakarattal is lényegesen gyéríthető; levegőre, napfényre, kifutásra, legelőre a tenyészállatokkal és gyérülni fog a gümőkör és szaporodni a gümőkörtől önként gyógyuló állatok százeleka, addig is, amíg kipróbált és bevált eljárással a betegség gyógyítható, vagy védőoltással megelőzhető (*Calmette-Guérin*).

De nemcsak a betegségek veszélyeztetik az állatállományt, hanem mindaz, ami a betegségre hajlamosít. Kifogástalan takarmány és ivóvíz, valamint tiszta istálló, a betegség ellen-ségei és az egészség barátai.

Az állattenyésztést — miként az állategészségügyet is — nem közvetve, hanem közvetlenül kell intézni; a törvény és a rendelet csak irányító, minden mikénti végrehajtásuktól függ. Ez pedig a néppel való gyakori érintkezést kívánja és állatjairól, legfőképpen és becézett kincseiről lévén szó, inkább szeretetteljes, oktató, példázgató modorban, mint hivatali szigorúsággal. Nevetve kell az igazságot megmondani. A községek közötti egészséges versengést kell felkelteni, mire a többi a gazdák már maguk végzik. Vándortanító módjára és szinte észrevétlenül kell az állam irányító akaratát a néppel elfogadtatni. Törökni kell, hogy népünk mintegy önönmagától végezze és akarja azt, amit az állam jónak talál. Mindezek alapja a bizalom, amelyet megszerezni nehéz, de szükséges.

Kovácsik Károly
m. kir. állategészségügyi tanácsos.

Természeredmények és a mezőgazdaság helyzete.

Augusztus 6-án jelent meg a földművelésügyi minisztérium legutóbbi termésjelentése, amely a fontosabb terményeknél a valószínű természeredményeket a múlt évi tényleges eredményekkel hasonlítja össze.

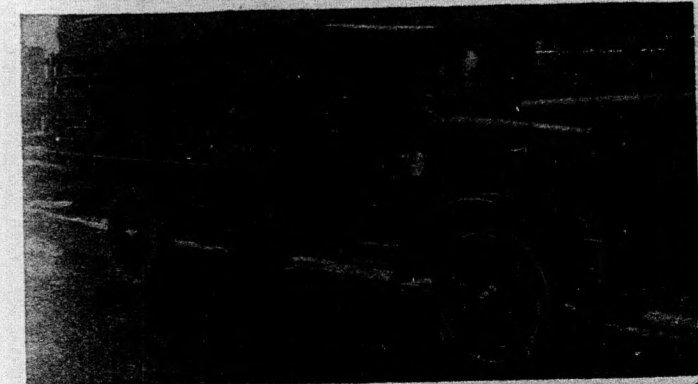
A gabonaneműek terméshezamát a július 20-i becsléssel szemben a folytatólagoosan végzett cséplések eredményei ismét kedvezőbbnek mutatják, ami annak a körülménynek tulajdonítható, hogy a gabonafélékre járt kedvező idő következtében a magvak súlyosabbak, mint remélték.

A buza hordását mindenütt befejezték és a munkálataokra kedvező időjárás mellett a cséplés is javában folyik, sőt egyes vidékeken már a befejezéshez közeledik. A szem általában kitűnő minőségű.

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a buza folyó évi learatott területe 2.746.455 kat. hold. Ezen a területen a gazdasági tudósítók és a m. kir. gazdasági felügyelőségek cséplési eredményeken alapuló jelentései szerint kat. holdankint 7,44 q, vagyis összesen mintegy 20.437.000 q az ideai valószínű buza-termés.

A múlt év hasonló időszakában (1926. augusztus 4-én) az akkori becslés alapját képező területen összesen 18.355.000 q buzatermesre számítottunk.

A rozs cséplését is legnagyobb részben már bevégezték. Az újabb cséplési eredmények a rozs nál is örvendetes javulást mutatnak. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a rozs ideai learatott területe 1.162.311 kat. hold. Ezen a területen a gazdasági tudósítók és a m. kir. gazdasági felügyelőségek cséplési eredményeken alapuló számításai szerint kat. holdankint 5,13 q, vagyis összesen mintegy 5.964.000 q folyó évi valószínű rozstermés. A múlt évnek ugyanebben az időszakában az akkori számítás alapjául szolgáló területen összesen mintegy 7.567.000 q rozstermesre volt kilátásunk. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy az

INTERNATIONAL

1, 1 1/2, 2, 2 1/2 gyorsjáratu és 3-, 4-, 5-tonnás nehéz

teherautomobilok

a leggazdaságosabbak! • Vezérképviselő!

SZÉKELY GARAGE, Budapest, VIII., Práter-utca 44/B

Telefon: József 354-08

7958

Telefon: József 354-08

RÉTI ZOLTÁN állatbizományos

BUDAPEST, IX. kerület, Sertésvásártér.

Levél cím: Réti Zoltán, Budapest, IX., Sertésvásártér. — Távirat cím: Réti Budapest Sertésvásártér

Telefon: József 366-29, József 343-03

Lakás telefont: József 319-11

Foglalkozik: a ferencvárosi vásárokon sertés, bizományi eladásával. Hízott és sovány sertések, zsir, szalonna és hus adás-vételnek közvetítésével. — Kívánatra vásári jelentéseimet díjmentesen küldöm és szakszerű felvilágosítással szolgálok. 1606

idei terméseredmények az 1926. évi termésmennyiséggel szemben mutatkozott több mint másfélmillió métermázst tevő csökkenése nem kizárólag a gyengébb termésnek tulajdonítható, hanem részben annak a következménye, hogy rozstot a folyó évben mintegy 53,500 kat. holddal kisebb területen termesztünk, mint a múlt évben.

Az árpa cséplését is sok helyütt már elvégezték. A szem minősége általában jó. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint az árpa folyó évi learatott területe 710,626 kat. hold. Ezen a területen kat. holdanként 7.04 q-t, összesen pedig 5.003,000 q-t tesz a folyó évi valószínű árpatermésünk. Az 1926. év hasonló időszakában az akkori számítás alapját képező terület összesen 4.858,000 q árpatermést várnak.

A zab aratását Nógrád és Zemplén vármegyék hegyes vidékeinek kivételével mindenütt befejezték, cséplése folyamatban van. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a zab területe 447,609 kat. holdra terjed. Ezen a területen kat. holdanként 6.49 q, vagyis összesen mintegy 3.104,000 q zabtermésre számíthatunk. A múlt év ugyanebben az időszakában az akkori számítás alapjául szolgáló területen a várható zabtermés összes mennyisége 2.622,000 métermázsa volt. Folyó évi valószínű zabtermésünknek a múlt évihez képest mutatkozó mintegy félmillió métermázst tevő csökkenését is nem annyira a múlt évinél gyengébb terméshozam, mint inkább az okozza, hogy ideai zabterületünk körülbelül 40,000 kat. holddal kisebb az 1926. évi területnél.

A tengeri a július hó közepe körül járt esőkre igen szép fejlődésnek indult, esővét kihányta és vidékenként egy-egy száron két-három cső is van. Szemfejlődéséhez újból bő esőre volna szüksége. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a tengeri folyó évi területe 1.820,596 kat. hold. Ezen a területen kat. holdanként 9.22 q, összesen pedig mintegy 16.770,000 q tengeritermés várható. A múlt évi hasonló időszakban az akkori becslés alapját képező területen 21.723,000 q tengeritermésre számítottak.

A burgonya korai fajtái alatt kevés és többnyire apró gumó van. A késői fajták fejlődése a júliusi esőkre megindult, most már azonban újból erősen színylik a szárazságot. Ha hamarosan kiadós, jó esőt kapnak, még szépen kifejlődhetnek. A Központi Statisztikai Hivatal által megállapított adatok szerint a burgonya folyó évi területe 440,369 kat. hold. Ezen a területen kat. holdanként 40.20 q, összesen pedig mintegy 17.873,000 q burgonyatermésre lehet kilátás. A múlt év ugyanebben az időszakában az akkori számítás alapjául szolgáló területen összesen 20.637,000 q burgonyatermést reméltek. A terméskilátások csökkenése részben a májusi fagykároknak, részben pedig a szárazságnak következménye.

A cukorrépa-vetések eddig jól túrték a szárazságot. Levélzetük dus és erőteljes s gumófejlődésük is jó, de utóbb már — különösen a homokos talajokon — színylik a szárazságot. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a cukorrépa ezévi területe 106,940 kat. hold. Ezen kat. holdanként átlag 112.49 q, vagyis összesen mintegy 12.030,000 q cukorrépatermést várhatunk. A múlt év ugyanebben az időszakában összesen mintegy 14.460,000 q cukorrépatermésre számítottak. A takarmányrépa eddig ugyancsak jól fejlődött és erőteljes, a szárazságot azonban már szintén nehezen tűri. Az őszi repce vetéséhez a talajelőkészítő munkálatokat a szárazság hátráltatja s eddig igen keveset vetettek el. A kerti velemények a mélyebb fekvésű vidékeken jók, a dombos, homokos talajokon azonban gyengék. A júliusi esőkre mindenütt javultak ugyan, a szárazság miatt azonban utóbb ismét kezdenek visszamaradni. A paprika hüvelyei elég nagy számban fejlődtek, de nem elég nagyok. Közepes termést ígér. A pöröshagymát jóközepes eredménnyel több vidéken már felszedték. A bab a szárazságot színyli, hüvelyei kicsinyek és hiányosak. Az egyéb hüvelyeseket (borsó, lencse, búkköny) már betakarították

és kicsépezték. Terméseredményük közepesen valamivel jobb. A káposzta korai fajtáit már piacra hozták, de a fejek aprók. A későiek eddig jól fejlődnek és szépen borulnak. A komló még birja a szárazságot, jól fejlődik, indája elég magas. A köles korai vetését már levágták, a későbbi vetések a szárazság miatt alacsonyok. Talárkát alig vetettek. A szárazság miatt nem fejlődik. A cirok, ahol esőt kapott, ott jól áll, szára magas, cimerét kihányta, de sok helyen rövid lesz a szakállja. A kender sűrű növése volt, szára azonban sok helyen alacsony maradt. Nyüvését befejezték, áztatása folyamatban van. Rostja finom. A magnak hagyott kender jó termést ígér. A len nyüvését szintén befejezték, általában elég jól fizetett. A dohány az utóbbi két hét alatt szépen fejlődött. Alsó levelei jó nagyok és érni kezdenek. További gyarapodásához mielőbbi bő esőre volna szükség.

A mesterséges takarmányok fejlődése az esőhiány miatt legtöbb helyen megállt. A lóhere alacsony maradt és ritkul. Csak elvétve ad gyenge harmadik kaszálást. A lucerna szintén gyér növése és alacsony, negyedik kaszálásra nem kielégítő. Az ideai vetés eddig igen jól fejlődött, de most már esőt kíván. A muhar még közepes, de már ez is színyli a szárazságot. A csalamádé elég sűrű ugyan, de sok helyen alacsony, korán vénül s lábon szárad.

A réteknek a júliusi esőkre szépen indult sarjnyüvészt az utóbbi hőség és szárazság ismét megakasztotta, kevés kivétellel gyenge sarjtermésre van kilátás. A legelők a kijáró jószágnak csak ott nyújtanak még táplálékot, ahol bővebb eső járt, egyebütt már kiszültek.

A gyümölcsfák közepes termést adnak. Az alma, körte és szilva között sok a ferges és lehullanak. Az őszibarack igen jó minőségű, a korait már piacra hozták. Dió csak ott mutatkozik bővebben, ahol tavaszi fagy nem érte.

A szőlő. Az elemi csapásoktól megkímélt szőlők elég szépen fejlődnek. A szőlőfürt bogycépképződése előrehaladt s a korai csemegefajta szőlők már kezdnek világosodni. Helyenkint a peronoszpóra és lisztharmat fellépte észlelhető, a védekezési munkák folyamatban vannak. Jégverést jelentettek: Tiboldaróc, Szirák, Balatonalmádi, Vöröshérsény és Neszmély községekből, helyenkint 50-80% kártétellel. Ezidőszert jó közepes termés várható. A bor ára minőség és Malligand-fokonként 8-10 fillér, literenkint pedig 80-200 fillér között mozog. A borkereslet és kínálat általában lanya.

VEGYESEK.

Halálozások. Özvegy nagyjesezni *Jeszenszky* Béláné báróné, született granzowi *Koller* Mária Anna, augusztus hó 9 én hosszu szenvedés után 59 éves korában elhunyt. Az elhunytban *Jeszenszky* Andor báró, az OMGE igazgatóválasztmányi tagja édesanyját gyászolja a nagy és előkelő rokonsággal együtt, közte *Korányi* Frigyes báró és bodajki *Kelemen* Ferenc, a Magyar Földhitelintézet igazgatója.

Id. *Malkó* Károly földbirtokos, város képviselő folyó hó 5-én váratlanul elhunyt. Temetése folyó hó 6-án volt Kiskunhalason.

Truskovszky Ferenc dr., az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagja, f. hó 1-én, 39 éves korában Miskolcon elhunyt. Temetése f. hó 3-án volt Felsődobozán.

Cimadományozások. A kormányzó a magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére *Klein* Sándor szolgálaton kívüli huszárkapitány, nagybirtokos, miskolci lakosnak a közéleti terén kifejtett érdemes tevékenysége elismerésül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta. — A kormányzó a magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére *Cseh* József állategészségügyi tanácsosnak nyugdíjaztatása alkalmából sok évi buzgó szolgálata

elismerésül az állategészségügyi főtanácsosi címet adományozta.

A magyar revíziós liga megalakulása. Annak idején a napilapok megemlékeztek arról a mozgalomról, amelyet *Almássy* Imre gróf, az Országos Mezőgazdasági Kamara elnöke indított abból a célból, hogy *Rothermere* lordnak a békerrevíziót sürgető akciója támogatására a magyar gazdasági érdekképviseleti szervezetek, intézmények és a társadalmi egyesületeket szövetségbe tömörítse. A liga e hó 11-én, csütörtökön tartotta végleges alakuló gyűlését, amelyen országos elnöké *Herczeg* Ferenc író, felsőházi tagot, a Délvidéki Otthon elnökét választották meg. Társelnökök lettek: *Almássy* Imre gróf, *Balkányi* Kálmán, *Balogh* Elemér, a Hangya szövetséget vezérgazdátója, *Madarassy* Beck Gyula báró, *Belatiny* Artúr, *Bernát* István, a Magyar Gazdaszövetség elnöke, *Buday* Barna, az OMGE igazgatója, *Feller* Henrik, *Fenyő* Miksa, *Gallowich* Jenő, *Lányi* Márton, *Marschall* Ferenc dr., az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatója, *Molnár* Dezső, *Mutschenbacher* Emil dr., az OMGE igazgatója, *Nagy* Emil, *Pekár* Gyula, *Perényi* Zsigmond báró, *Rákosi* Jenő, *Sándor* Pál, *Steinecker* Ferenc dr., egyetemi tanár, a Faluszövetség alelnöke, *Somssich* László gróf, az OMGE elnöke, *Steuer* György dr., *Szávay* Gyula, *Szontagh* Tamás, *Tolnay* Kornél, *Tormay* Cecília, *Urmánczy* Nándor és *Vermes* Béla. A szűkebbkörű ügyintézésre alakult végrehajtóbizottság tagjai: *Fenyő* Miksa, *Herczeg* Ferenc, *Marschall* Ferenc dr., *Mutschenbacher* Emil dr., *Neményi* Ernő, *Perényi* Zsigmond báró, *Sándor* Pál, *Sebess* Dénes, *Szávay* Gyula és *Teleki* Pál gróf lettek. A választások megejtése után *Almássy* Imre gróf beszédében rámutatott arra, hogy a vezetőségbe megválasztottak névsora az egész magyar társadalom egységes összefogásának bizonyítéka, ami már magában véve is biztosítja a liga jövő működésének sikerét.

Sörárpakiállítás és vásár Miskolcon. A Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület a következőket közli: Számos tekintélyes gazdátársunk részéről biztatást kaptunk arra nézve, hogy az egyesület által régebbi időkben rendezni szokott miskolci sörárpa-kiállítást és vásárt folyó év augusztusában kíséreljük meg felújítani. Az előző felhívással megkérdeztünk gazdátársaink hozzánk küldött nyilatkozatukban helyeselték a felvetett eszmét és tudatták velünk, hogy az ideai sörárpa-kiállításon részt öhajtanak venni. A kezdett így biztosított lévén, 1927. augusztus hó 29-én Miskolcon, a Tiszáninneni Mezőgazdasági Kamara támogatásával a vármegyéhez a nagytermében sörárpakiállítást és vásárt rendezünk és felkérjük a gazdákat, hogy ezen a kiállításon minél számosabban vegyenek részt. Miután a sörárpa-kereskedélemmel foglalkozó tekintélyes kereskedők és sörgyárosok ígéretét bírujk, hogy vásárukat meglátogatják és szükségüket kiegészítik ott rendezett vásárlás utján biztosítani, az a reményünk, hogy a termelők és kereskedők eme közvetlen áruforgalmi érintkezése révén a közzgazdasági érdekeknek hasznos szolgálatot vélnék teljesíteni. A rendezéssel egybekötött teendők azonban kívánatosak teszik azt, hogy előre tudjuk, vajjon kik azok a gazdátársaink, akik től kiváló árpatermésük beküldésére számíthatunk. Miután e terményeket a kiállítás előtt jóelőre elhelyezni és rendezni kell, felkérjük a kiállításon résztvenni szándékozó gazdákat, hogy bejelentéseiket augusztus hó 10-ig, a bejelentett árut pedig hibátlan kis csomagokban (ládikóban) augusztus hó 21-ig a Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület címére (megyeház) bérmentve küldjék be. A beküldendő mennyiség fajtánként öt kg-ban lett megállapítva, amely mennyiséget azonban vissza nem küldjük, ezzel szemben azonban sem nevezési, sem térdíjat nem kérünk. A beküldendő mintával egyidejűleg bejelentendő: a termelő neve és lakhelye, a termelés helye, a beküldött minta fajtája, lehetőség szerint

MÉSZNITROGÉN

17-19% garantált nitrogéntartalommal a legjobb és legolcsóbb

Az összes művelési ágaknál, különösen kalászosoknál, kapásoknál és szőlőnél a legjobban kifizetődik.

Gyártja: „Nitrogén” Műtrágya és Vegyipar R.-T., Budapest, V., József-tér 1. szám.

Telefon: 106-19, 151-79

Gyár: Dicsőszentmárton.

Sürgönycím: Nitrogén

Szállít legelőnyösebben a Kálszindikátus eredeti árjegyzése szerint 40-42% -os

KÁLISÓT

továbbá Thomassalakot, szuperfoszfátot, kénsavas ammóniát, chilisalétromot és trágyameszet.

INGYENES MÜTRÁGYÁZÁSI TANÁCSADÓHELY!

a nemesítés mennyiség. tradíciók fel térhetünk értékes tal Nógrád é kérjük tájékoztat hó 26-án. I cs. és kir. k s. k., felső Lukács Bél.

Sörárpaki Gazdasági sörárpabem ben is meg már most a talos hely A bejelent augusztus h amelyet vis sem nevezendő min kezők: A beküldött száma és A bíraló-b dött mint szubjektív ber hó 2-á sal egybek ségeiben.

A tej- Bauernver lentést ad zetéről. A déről szá államok t áralakulás a követke után a ré folytán az aminek k A fontos növekedés zötlén ala sát idézt értékesítés fennakadá vissza nagy met arra, sai még az nek. A fel ug, hogy kilátás, h marad es

Helyre száma 10 kezdéséb szerepel igazítva n szólalást mondotta

A He utóbbi ig tartotta megjelen meg jele ügyében tárgyaba tervezett földműv Gazdasá Kamara. Heves kezete, vármegy György Ivány F nyoztak jutalma csatlak felterjes rodott v lyeek ál szempo Goszton szepten Ezután tartotta gépekr és hátr azokról intéző zett az

A G sárnap amelye sági é

a nemesítés száma és a minta alapján eladásra váró mennyiség. Tekintettel, hogy a sörárpavásár régi gazda tradíciók felújítása lenne, a régi gazda tradícióktól nem térhetünk el már csak azért sem, mert e régi vásárok értékes találkozói voltak Borsod, Abauj, Zemplén, Nógrád és Heves gazdatársadalmának, ismételten kérjük gazdatársaink szíves részvételét és mielőbbi tájékoztató bejelentését. Miskolc, 1927. évi július hó 26-án. Hazafias üdvözléssel: *Melezer László* s. k., cs. és kir. kamarás, egyesületi elnök. *Tarnay Gyula* dr. s. k., felsőházi tag, nyug. főispán, ügyvezető elnök. *Lukács Béla* s. k., növénytermelési szakosztályi elnök.

Sörárpakiállítás és vásár Sopronban. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület a minden év őszén szokásos sörárpabemutatóval kapcsolatos vásárt a folyó évben is meg fogja tartani. Bejelentések eszközölhetők már most a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület hivatalos helyiségében Sopron, Csengeri-utca 13. sz. A bejelentések és a sörárpaminták beküldési határideje augusztus hó 28. Beküldendő mennyiség fajtankint 10 kg, amelyet vissza nem küldenek, ezzel szemben azonban sem nevezési, sem térdíjat nem számítanak. A beküldendő mintákkal egyidejűleg bejelentendők a következők: A termelő neve és lakhelye, a termelés helye, a beküldött minta fajtája, lehetőség szerint a nemesítés száma és a minta alapján eladásra váró mennyiség. A bíráló-bizottság augusztus hó 31-én fogja a beküldött mintákat objektív és szeptember 1-én pedig szubjektív bírálat alá venni és megvizsgálni. Szeptember hó 2-án délelőtt 10 órakor nyílik meg a kiállítással egybekötött vásár az egyesület hivatalos helyiségében.

A tej- és tejtermék-világpiac helyzete. A svájci Bauernverband árjegyző hivatala negyedévenként jelentést ad ki a nemzetközi tej- és tejtermékpiac helyzetéről. A most kézhezvett jelentés a folyó év II. negyedéről számol be. Ismerteti a legnagyobb tejtermelő államok termelési viszonyait, a tej és tejtermékek áralakulását s végső összefoglalásában a helyzetet a következőkben jellemzi: A késői kitavasodás után a rétek és takarmányok erőteljes növekedése folytán az első kaszálások jó eredményeket adtak, aminek következtében a tejtermelés is bőséges volt. A fontosabb termelő államok termelési növekedése a többi államban a piaci helyzet kedvezőtlen alakulása általánosan a tej- és vajárak lanyhulását idézték elő. A sajtpiac is csendes volt, mégis az értékesítés, bár kissé nyomott árakon, nem szenvedett fennakadást, úgy, hogy általában nem maradtak vissza nagyobb készletek. A jelentés felhívja a figyelmet arra, hogy a nyáreleji nagy termelés utóhatásai még az elkövetkező hónapokban is érezhetőek lesznek. A felhozatal mindenütt elég bőséges még ma is, úgy, hogy számottevő árváltozásra egyelőre nincs kilátás, hanem a piaci helyzet továbbra is nyugodt marad csekély árváltozásokkal.

Helyreigazítás. A „Köztelek“ f. é. július hó 17-iki száma 1091. lapján a harmadik hasábján második bekezdésében sajtóhiba folytán Elek István dr. neve szerepel *újnépi Elek Ernő* helyett. E tévedést helyreigazítva megállapítjuk, hogy az igazgatóválasztmányi gyűlés jegyzőkönyvének a jelzett helyén között felszólalást nem *Elek István dr.*, hanem *újnépi Elek Ernő* mondotta el.

A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület legutóbbi igazgatóválasztmányi gyűlését július 20-án tartotta Egerben. *Borhy György* elnök üdvözölte a megjelenteket, majd *Dóry Béla* egyesületi titkár tette meg jelentéseit, a Gyöngyösön létesítendő mentelep ügyében, az egyesület alapszabályainak átdolgozása tárgyában, majd jelentette, hogy az augusztus 14-ére tervezett hevesi lókiállítás megtartás és arra a földművelésügyi miniszter, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, az Országos Mezőgazdasági Kamara, a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara, Heves vármegye, a Magyar Mezőgazdák Szövetsége, Heves nagyközség, poroszló *Graefl Jenő*, a vármegyei lótenyésztési bizottság elnöke, *Borhy György* egyesületi elnök, *Gosztony Andor* és *Szent-Ivány Farkas* alelnökök értékes ajándékokat adományoztak a versenyek nyerteseinek kellő módon való jutalmazására. Az igazgatóválasztmány ezután csatlakozott a Miskolci Kereskedelmi és Iparkamara felterjesztéséhez, amelyben az a tulságosan elszaporodott vásárok visszafejlesztését szorgalmazza, amelyek állategészségügyileg és a mulasztott munkaidő szempontjából is egyaránt károsak a mezőgazdaságra. *Gosztony Andor* alelnök javaslatára az egyesület szeptemberben tanulmányutat rendez a Dunántulra. Ezután enderédi *Balogh István* okl. gépészmérnök tartotta meg ismertető előadását a motoros szántógépekről, ismertette az egyes traktor-típusok előnyeit és hátrányait. Végül az egyesületi titkár beszámolt azokról a kísérletekről, amelyeket *Beniczky Imre* intéző Tarnaszentmiklóson szikes parcellákon végzett azok sziktelenítése céljából.

A Győrvidéki Földművelők Egyesülete múlt vasárnap látogatott gazdaggyűlést tartott Győrött, amelyen számosan megjelentek a vármegye gazdasági és társadalmi életének kiválóságai közül. A

gyűlésen megalakították a sokorópátkai gazdakört, majd *Rosenbeck Alfonz* egyesületi titkár tartott ismeretterjesztő előadást a gyümölcsfatenyésztés körüli hibákról és a gyümölcsfák ismertebb betegségeiről.

Kertészeti kiállítás Keszthelyen. A Balatonvidéki Gyümölcsészeti és Méhészeti Egyesület augusztus 7-én szépen sikerült kertészeti kiállítást rendezett Keszthelyen, amelyen megjelent *Mayer János* földművelésügyi m. kir. miniszter is, akit *Sztankovics János* gazdasági akadémiai igazgató, az egyesület elnöke üdvözölt. A miniszter válaszában elismerésének adott kifejezést a kiállítás szép sikere és a nemrégiben alakult egyesület eredményes munkálkodása felett.

Legyünk óvatosak a külföldi acélárnyűgnyőkkel szemben. Az alábbi felhívás közlésére kérték fel szerkesztőségünket. „Az idén tavasszal egy elszázzal acélárnyűg kópiseletében, előkelően öltözött urak keresik fel az alföld nagyobb gazdaságait és előadva azokat a nehézségeket, amelyekkel német gyárosok Elzászban küzdenek, próbarendelést kértek az uradalmak vezetőitől. A látogatásnak sok helyen eredménye is volt, nagy volt azonban a rendelést tett gazdaságok meglepetése, amiképpen a gyár olyan mennyiségeket szállított le, amelyeket hosszú éveken keresztül sem tudtak felhasználni. Gazdatársaink nyilván nem voltak tisztában azzal, hogy a csekélynek látszó mennyiségek évekre szólnak, több ezer svájci frankot kitévő készleteket jelentettek. Felhívjuk mindazokat, akik hasonlóan jártak, hogy egyetemes eljárás érdekében címüket a „Köztelek“ szerkesztőségével közöljék.“

Az OFB nyilvános tárgyalás. Az Országos Földbirtokrendező Biróság (Budapest, V. Markó-utca 16.) újabban a következő ügyekben tűzött ki nyilvános tárgyalást. Sorra kerül: *A OFB szűnési tanácsában* 1927. évi augusztus 17-én, délelőtt 11 órakor: *Telkibánya* község földbirtokrendezési ügyében a kiküldött bíró felterjeszti a megváltási ár megállapítása tárgyában hozott elsőfokú ítéletet. *Baltavár és Hegyhátsíber* községek megváltási ügyében a cserékitalapítás és az évi haszonbér tárgyában hozott elsőfokú ítélet felülvizsgálata: augusztus hó 18-án, délelőtt 11 órakor *Mikóháza, Villi, Vitány* községek földmegváltási ügyében csereterület nagyságát megállapító ítélet. Ugyanakkor zárt ülésben: *Mikóháza, Villi, Vitány* községek megváltási ügyében a tárgyaló-bizottság pótvajaslata. Nyilvános ülésben. *Zalatassenyő* község földmegváltási ügyében a tárgyaló-bizottság vajaslata: augusztus hó 19-én délelőtt 11 órakor *Boldva és Ziliz* községek földmegváltási ügye.

A Szent István ünnepre feláru lesz a vízum. A magyar külügyminisztérium a Szent István-hét külföldről érkező vendégei és az érdeklődő közönség részére 38106/2-1927. sz. a. kelt leiratával 50%-os vízumdíjmentességet engedélyezett. Együttal felhatalmazta a belügyminisztérium utján a határközveket arra is, hogy azok, akik a fenti időszakban netalán vízum nélkül érkeznek, a vízumot — az 50%-os kedvezménytel — a határállomáson is megkaphassák. A kedvezményt azok élvezhetik, akik a határt augusztus 18-20-a között lépik át.

A Magyar Kir. Népjóvá és Munkügyi Minisztérium hivatalos lapja, a „Népességügy“ folyó hó 1-1. számában a Pázmány Péter Tudományegyetem Közegésztudományi Intézetének egy rendkívül érdekes cikket közöl. *Andrikszka* tanár tollából „Ujabb légyirtó-szerek“ címen. A közlemény hosszasan foglalkozik a FLIT hatásával. Ábrával mutatja be a rendkívül szellemes permoszójejt is és fel-őröli azokat az irodalmi adatokat, tudományos és állami intézetek (egyetem, állatorvosi főiskola, rovarani állomás, főkaptárnyás, postakárkaptár), külföldi nagy állami és tudományos intézetek szakembereit, amelyek egybenhangosan állapítják meg azt a tényt, hogy a FLIT emberre és állatra egyaránt ártalmatlan. Rendkívül keveset fogyaszt és ezért nagyon olcsó, szag nem kellemetlen és a bőrt nem irritálja. Hatása alatt percekkel minden rovar (légy, szunyog, moly, hangya, bolha, poloska, szabogár, ember, állati és növényi szék) petéivel és serkétével együtt elpusztul. Különösen kielmély a közlemény a FLIT-nek állami szerekre való teljes közömbösségét, ami azt is bizonyítja, hogy a FLIT-elt állatokban nyitott edényekben tartott tejben sem szag, sem semmielő változás nem volt kimutatható. Szorú a vezetése alatt álló egyetemi intézetben végzett kísérletek alapján is megállapítja a szer egészen kiváló voltát, valamint azt a lényeges haladási, amelyet a FLIT a legyek és egyéb rovarok irása során jelent.

Terméstöbblet és a Porzol porpácolás.

A Chinoin-gyár közli: Az 1926. év őszén, valamint az idei tavasszal ismét nagy része a magyarországi gazdaságoknak Porzol porpácolt használt és ezek tapasztalataikat most közölték, egyrészt az előállító gyárral, másrészt hivatalos helyekből és Mezőgazdasági Kamarákkal. Az értesítések kivétel nélkül azt jelentik, hogy a Porzolporpácolás után község egyáltalában nem mutatkozott a vetésekben. Sok gazda van ezek között, akik Porzol mellett rézgáliccal is pácolták és ezek azt jelentik, hogy a rézgálic is elég jól hatott, mert ezután is elvették taláikat a vetésekben üszköt, viszont ezen gazdák egyöntetűen megjegyzik, hogy a Porzolos táblák a rézgálicokkal szemben feltűnően gyorsabban és sűrűbben keltek, jobban bokrosodtak, a magasságbeli különbségek idővel ugyan eltűntek, de a vetés állása mindig szebb, a Porzol után és természetben is mindenütt többet ígér. Számos gazda az eredményt, a többtermést, már keresztzámban is meg tudta állapítani. Pontosabb kísérletvégzők pl. a Fegyverneki Gazdasági Iskola sulyban is megállapította, hogy 1000 négyzetöleknél úgy árpa, mint búzánál 40-60 kg. terméstöbblet volt Porzol után a rézgáliccal szemben. Feltűnően sok ily irányú jelentés érkezett a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamarához, melyek közül egy néhány itt következők: A porzollal pácolt buza 3-4 nappal előbb kelt mint a rézgáliccal csávázott és sokkal sűrűbb lett annál. A buza

fejlődése kezdetől fogva erősebb volt a Porzollal pácoltnál és ma is többet ígér. Szentés, 1927. június 27.

A Csongrád vármegyei Gazdasági Egyesület nevében *Kádár Árpád* s. k. egyesületi főtitkár. A rézgáliccal csávázott búzával összehasonlítva sokkal szebb volt a vetés Porzol csávázással. Jászszentlászló, 1927. június 27.

Jászszentlászlói Gazdakör *Szaniszló Ferenc* s. k. elnök.

Porzol porpácolóval pácolt buza 48 (negyvennyolc) órával előbb kelt ki, mint a rézgáliccal csávázott. Az így előállított nagyságbeli különbség jó ideig volt észlelhető, míg azután ez a különbség lassankint eltűnt. Az érsnél pedig azt tapasztaltam, hogy 24 órával előbb lehet aratni, mint a többi, annyival értékebb. Csongrád, 1927. június 28. *Amanlyk Sándor* s. k.

A Porzollnak serkentő hatását észleltem a kikelésnél és község a gabonában elő nem fordult. Homokmégy, 1927. június 21.

Homokmégy nagyközség Főjegyző aláírás s. k.

Kikelés után is erősebb volt a fejlődése, mint a rézgáliccal pácoltnak. A rézgáliccal pácolt vetőmagnak a fejlődése is lassu. Porzollal pácolt búzában község egyáltalában nincs. Reformátusköveháza, 1927. június 28.

Ravasz Pál s. k.

A csávázás idején a kelésben a Porzollal csávázott buza feltűnő módon jól csirázott és kelt a rézgáliccal csávázott búzával szemben. Kő- és porzóság nem fordult elő. Cegléd, 1927. június 27. *vitéz Kassa Béla* s. k.

Porzollal pácolt vetőmag 3-4 nappal gyorsabban kelt, mint a vele egyidőben vetett rézgáliccal pácolt vetőmag. Egész őszön keresztül ádábbnak, erőteljesebbnek, valamint sűrűbbnek is látszott a Porzollal pácolt vetés, mint a gálics. Község nem fordult elő. Szentés, 1927. június 16. *Cseuz Károly* s. k. m. kir. gazd. tan., földbirtokos.

Porzollal pácolt búzánál már a kikelésnél észrevehető volt nemcsak a gyorsabb kikelés, hanem erőteljesebb, szélesebb levelek. Jobb termést ígér, mint a mellette, de külön vetett búzám, amely kékköves 2%-os folyadékmal csávázott. Ábrózfalva, 1927. június 29. *Csabarka János* s. k.

Porzollal pácolt vetőmag csiraképessége sokkal felülmúlja a kékkövel csávázottat, nézetem szerint 90%-a kelt ki, a kékkövel csávázottak csak 80%-a kelt ki és a Porzollal csávázott sokkal dúsabban hajtott, mint a kékkövel csávázott. Üszög nem volt. Csikéria, 1927. június 27. *ifj. Borcsák József* s. k.

Ha jó székot, ponyvát, manitát, raffiát, lótakarót, gazdasági kötéltárukat óhajt vásárolni, kérjen ajánlatot a 45 év óta megbízhatóbbnak elismert *Fischer J. R-T.* zsk- és ponyvagyrártól, Budapest, V., Nádor-u. 31/33. *Ponyvaközlésznés.*

Kertész, virágágyai, melegházi, gazdasági épületekre üvegablakok ifj. *Weiss Gyula* táblaüvegnyagykereskedőnél, Budapest, V. kerület, Vadász-utca 29. szám. 1599

Nagyszabású lesz a Vas- és Reklámkiállítás. Teljesen készen várja a Vas-, Gép- és Háztartási Ipari Kiállítás, valamint az I. Nemzetközi Reklámkiállítás a csütörtöki megnyitást. Mindkét kiállítás nagyszabású látványosság lesz és nemcsak a bel-földön, hanem a külföld minden részében is óriási érdeklődést mutatkozik a két kiállítás iránt. A környező államokból eddig 60 csoportos utazást jelentettek be a kereskedelmi kamarák, gyáripari testületek részéről. Amíg a vas- és gépiipari kiállítás ezen felett iparág legkiválóbb cégeivel a magyar vasszakma nagyszerű technikai fejlettségét reprezentálja, addig a reklámkiállítás rendkívül érdekes és mozgalmas csoportokkal mutatja be a modern reklám szükségességét. A bel- és külföldi látogatók részére kedvezményes utazási és vízumkedvezmények állnak rendelkezésre.

NYILTÉR.
(E rovatban foglalkozt nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Jelzálogkölcsonok! Folyószámlahitel! Parcellázások!
Mindennemű pénzügyi tranzakciók!
Schwarz Gusztáv banküzlet
BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 3. sz.
Telefonok: József 448-04, József 448-05, József 448-06
Sürgönyeim: SCHWARZGUSZT BUDAPEST. 7515

Patkány-, egérintő „RATINOL“
Biztos hatású irtószer. gyökeresen irt. Más állatra, emberre ártalmatlan. Napi árban utánvétellel szállítja: **RATINOL LABORATORIUM, Budapest, VII., Murányi-utca 36.** 7751

UJ ÉS HASZNÁLT

CSÁK, PONNYVÁ

Kölcsönzés,
gyártás, eladás

NAGEL

Adolf, Budapest, V., Arany János-u. 10.
TELEFON: 23592, 28082. TÁVIRAT: NAGELA

Sertéshimlőellenes
valamint a magy. kir. földmivélségi
minisztérium által utólag engedélyezett

Sjuhhimlőellenes
ojtóanyag kapható:

Dr. PÉCSI DANI és ISTVÁN Ojtóanyagtermelő-Intéze-
tésben, Budapest, VI., Teréz-körút 31. szám
Telefon: Teréz 288-00

KEMNA J., BRESLAU

forrógőzeke- és Diesel-motoros utihengergyár
budapesti igazgatósága: VI., Vilmos császár-ut 51.
telefon: Teréz 291-21

ajánl budapesti raktárról való azonnali szállításra
jutányos árban

1 drb uj szab. Kemna-szecskavágót

erőmeghajtásra, 12 m-es távfúvószerkezettel, óránként
kb. 15 q szalma-szecská, vagy 50-60 q zöldtakar-
mány teljesítményre, takarmánysilótelephez.

Fizetési feltételek: megegyezés szerint!
Részletes ajánlattal és szóbeli felvilágosítással
a budapesti igazgatóság díjtalanul szolgál.

Bulyovszky-utcai leánynevelő
intézet és internátus

4 polgárt vagy kö-
zéiskolát végzett leányok részére a legkiválóbb irodalmi,
művészeti továbbképző.
Német, francia, angol nyelv, iparművészeti és zenei ki-
képzés. Középkolai oktatás, tánc, sportok stb.
Elsőrendű ellátás, mérsékelt díjak!
Bentlakók, félbentlakók, bejárók. 7945
Prospektust kívánatra küld:

Dr. Förstner Gyuláné igazgatónő,
Budapest, VI., Bulyovszky-utca 10. szám. Telefon: 971-93

Ekealkatrészek

összes gyártmányuk legjutányosabban beszerezhetők:

Műszaki Autoforgalmi és Kereskedelmi R.-T.
Budapest, VI., Horn Ede-utca 3. Telefon: Lipót 921-23
Árajánlattal szívesen szolgálunk! 7940

SZÁVA SÁNDOR
mélyfurási vállalat és egészségügyi berendezések
gyára, Budapest, I., Budafoki-ut 93. sz. 7118

Furt és súlyesztett kutak
bármily mélységben, gazdasági vízvezeték- és szivattyu-
telepek tervezése és kivitele. Költségvetés díjtalan!

*Mein
kitünő cikkek*

Postán
szállítjuk
mindenhová

Budapest, Póstaftók 32.

**Mezőgazdasági cukorgyárak
teljes berendezését**
napi 10-15 vagon répa feldolgozására, valamint

Komló-
Gabona-
Tengeri-
Répaszelet-
Burgonya-
száritókat

legjobban gyárt és szállít a
MAGYAR VEGYIPARI GÉPGYÁR R.-T.
(REICHEL & HEINZLER) 7943
Budapest, X. ker., Noszlopi-utca 1. szám.

Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ingatlanforgalmi osztálya

O. F. B. eng. 8092/1923. szám

Budapest, IX., Köztelek-utca 8, II.

Haszonbérbe vételre
ajánl Fejér megyében 240 magyar holdas prima
talaju birtokot, megfelelő épületekkel, azonnali
átvételre — házi kezelésből — 10 évi bérleti
időre. Szükséges tőke legalább 45-50.000 P.
A bérlet rentabilis voltáról a megejtett
helyszíni szemle alapján győződünk meg.

Válaszbélyeg

Hűtünk és jeget gyártunk
az Audiffren-Singrün-rendszerű szab.

rotációs **A-S** hűtőautomatával

Nincs
kezelés!

Nincs
utántöltés!

és a hűtőtechnika legújabb vívmányával
a szab. forgódugattyús „ROTA” hűtőgéppel

GELLÉRT IGNÁC ÉS TÁRSA R.-T.
Budapest, V., Koháry-u. 4. Telefon: T. 212-91

Hosszu gyakorlat-
tal rendelkező **tisztviselőnő,**
ki a gyors- és gépirásban, valamint mindenféle irodai
munkában megfelelő jártassággal bír, gazdaságban vagy
gazdasági helybeli központi irodában **állást keres.**
Tíz évig egy előkelő budapesti nagy részvénytársaságnál
működött mint önálló munkaerő. Megfelelő referenciákkal
rendelkezik. Szíves megkereséseket „Mebizható 7964”
jelige alatt a kiadóhivatatalba kér. 7964

Megbizásból BIRTOKOT
keresek
500-2000 hold tőkebefektetésre
alkalmas, reális értéket jelentő

Kézi csapágyesztergályozógép magyar
szabadalom

Bármely idegen
fém vagy ös-
tötrre csapágy
pár perc alatt
centrikusan be-
állítható és leg-
pontosabban
kicsiszorí-
ható. Nékül-
hetetlen gép-
műhelyek, ura-
dalmak, gaz-
daságok stb.
részére.

Ára: 125 P

Schvarcz József és Tsa, Budapest,
Vilmos császár-ut 53., műszaki fémcsiszradéknagykereskedő.

Gajary Ödön gazdaságra, öregecsertő, nyilatkozata
Az önkéntől vásárolt kézi csapágyesztergályozó gép
minden tekintetben kitünően bevált. Mióta a gép meg-
van, semmiféle csapágyat nem küldtök javítóműhelybe, hanem
magunk öntöttük ki és esztergályoztuk ki a géppel. A csapágyak
sokkal jobbak lettek, mint a műhelyekben, mert a géppel sokkal
lelkiamerősebben végzi a munkát az a gépész, ki szűzán a gépet
is maga kezeli. Eddig még minden gépnél csapágyát (csapágy-
lokomobil, tengervízárterp, stb) még a WD motorkész csapágyát
(s) ezzel a géppel esztergályoztuk ki.
Az öltök csapágyról a gép beszerzési ára már meg is térült,
szerzése nagy megtakarítást jelentett a gazdaságunk. 7882

Óvás!

Figyelmeztetjük ügyfeleinket, hogy csakis oly csapágy-
fémeket fogadjanak el eredeti angol vagy amerikai gyártmány-
ként, melynek minden darabján nemcsak a gyáros neve és
márkája védjegyzve van, de tényleg onnan származik.
Megállapítottuk ugyanis, hogy hangzatos név alatt Buda-
pesten gyártott fém, mint amerikai proveniencia lesz hirdelve
és árusítva, miért is el fogunk járni az ellen, ki a tisztesség-
telen verseny ebbeli rendelkezései ellen vét.

The Hoyt Metal Comp., angol és amerikai csapágyfém-gyárosok
(gyárak London, St. Luis, Chicago, Detroit, New-York).

Augusztus hó 18-án nyílik meg a
Vas-, Gép- és Háztartási Ipari Kiállítás
I. Nemzetközi Reklámkiállítás

Nagyszerű látványosság!
Városligeti Iparcsarnok.

7745

FLY-TOX

felhő megöl

legyet, szúnyogot, molyt, hangyát, bolhát,
poloskát, svábbogarat, tetűt stb.

As amerikai Mellon Institute találmánya. Emberre
és állatra veszélytelen. De biztos halál férgekre és
rovarokra. Nem hagy foltot. Hatása garantált.
Háztartásokban, gazdaságokban fizemekben nél-
külözhetetlen. — Óvakodjunk utáztatoktól.
Más szert ne fogadjon el. Ügyeljünk a
Fly-Tox (klejtve: Fláj tox) névre.

1/2 literes üveg szájfújtatóval P 8-40
2 literes bádogtartály P 24-
1 drb. kézipermetező P 5-80

Mindenütt kapható!
Magyarországi vezérképviselet:
Bévezér Ernő és Társa, Budapest,
V., Nádor ucca 30. Tel.: L. 886-25
Prospektust kívánatra küldünk.

GROZIT BÖRFEDÉLLEMEZ
rossz zsindelytetők
gazdasági épületek fedésére legkiválóbb

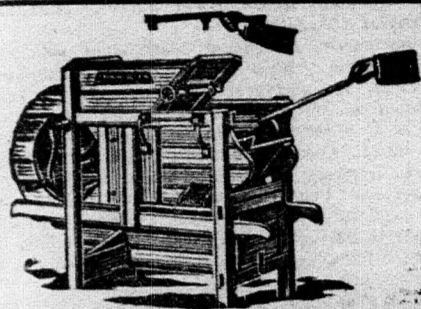
Gyártja és fedést vállal:
**Grozit aszfalt- és kát-
rányvegyitermékgyár**
Budapest, VI., Berlini-tér 3.
TELEFON: 287-06 7881

Eddig több millió m² fedve

Vas, Gép és Háztartási Ipari Kiállítás (Rádiókiállítás)

I. Nemzetközi Reklám Kiállítás • A Szent István hét nagyszabású kiállításal • Városligeti Iparcsarnok—Fővárosi Csarnok
Augusztus 18-tól szeptember 15-ig!

7745

Ismeri Ön a legújabb eredeti „KALMÁR“-ROSTÁT??

egyszerre tisztít és fajsúly szerint osztályoz is.
Bővebb felvilágosítást, olcsó árajánlatot ad!

Kalmár Zs. és Társa, különleges terménytisztító-gépgyára
Hódmezővásárhely.

7921

GERMISAN

TUTAN

a legkiválóbb magas higanytartalmu csávázószer a legtokéletesebb magas higanytartalmu porcsávázószer

100 kg. buza GERMISAN-nal való halomesávázási költsége 67 fillér, tehát a GERMISAN a legolcsóbb és legjobb csávázószer. 7295

Megrendelhető: PANTODROG R.-T.-nél, Budapest, VIII., Baross-utca 13. sz.

Olcsó árak!

Világhírű CHRYSLER és O. M. AUTOMOBILOK

Kedvező fizetési feltételek!

nyitott, csukott és sport kivitelben állandóan raktáron!

Kellner Alfréd Autókereskedelmi R.-T., Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 11. Telefon: Teréz 264-75

Speciális BOSCH-MÁGNESEK FORDSON-TRAKTOROKHOZ

könnyen beépíthetők, mindig üzemképesek, a teljesítményt növelik
Uzemképesen, minden szerelési anyaggal pengő 344.—
Bosch Ford-gyertya jó és megbízható, ára pengő 4.—
Prospektus díjmentesen. Eladás és javítóműhely:

Bosch Róbert k. f. t., Budapest, VIII., Vas-utca 16.
Telefon: József 113-39 és József 28-91 Sörgöncim: Magnetbosch 1527/b

MOTOR- ÉS GÉPGYÁR MARTOS ÉS HERZ, BUDAPEST

Gyártelep: VII., ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT 87. SZ. TELEFON: JÓZSEF 96-22
Városi lerakat: V., BERLINI-TÉR 2., NYUGOTIVAL SZEMBEN. TELEFON: 20-43

SZIVÓGÁZ- ÉS BENZINMOTOROK TAKARMANYKAMRA, KASTELYVILAGITÁS,
SZIVÓGÁZ-, BENZINCSEPLŐGARNITURÁK ONTOZOBERENDEZÉS STB. HAJTASÁRA

LÁNÓTALPAS

28 és 30 HP

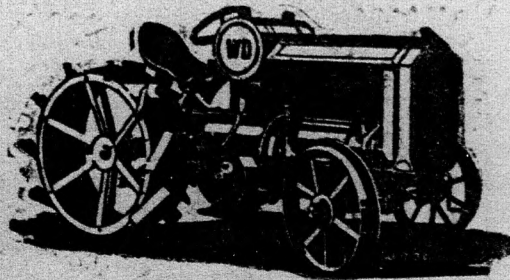
WD-TRAKTOROK

35 HP MOTOREKÉK 30 HP

WD-„HANOMAG”-é legjobb német gyártmányú traktorok, LÁNÓTALPAS vagy KERÉKES kivitelben és különböző lóerőteljesítménnyel. Mindenkinek módjában áll gazdasága terjedelmének, sorop- és talajviszonyainak a legjobban megfelelő gépet választani. — Érdeklődőknek legalkalmasabb traktorra költségmentesen tesszük ajánlatot, gazdaságuk üzemviszonyainak helyszíni megtekintése után. Kérjék árajánlatot! Állandó vagy raktár WD-gépekben és alkatrészekben!

KERÉKES

28-32 HP

„LIGO” R.-T., BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 31. TELEFON: 184-11
Sörgöncim: LIGONT, BUDAPEST 7981

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Somogy-szentmiklósi uradalom. A kérdett trágyában oly kevés meszet juttatunk a talajba, hogy attól gyakorlati mézhatást nem várhatunk: Kat. holdankint 1-1½ q-t adva, abban csak körülbelül 40-60 kg meszet hozunk a talajba. Ha más okok nem készítetnek rá, egyedül a méz-tartalom még nem teszi megokoltá az illető trágya vásárlását, mindenesetre leghelyesebb lesz kezdetnek csak kísérletezni vele.

M. I. Szőreg. Tessék a községi előljáráshoz fordulni, ott a szabályrendelet alapján meg fogják mondani, hogy mely vonalig haladhat az építkezés. G. J. dr.

Előfizető. Tököl. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Tessék a kérdését aláírással ellátva megismételni, de egyébként is érthetőbben feltenni, mert a jelen formájában amugy sem lehet arra válaszolni. Szerk.

Cipők, bakancsok és csizmák!

Legolcsóbb gyári árban!

2 pár rendelésnél postadíjat nem számítok!

Férfi sárga strapacipő, amerikai forma, pengő 14-
férfi sárga strapabakancs egybe szabott, kipróbált, tartós, pengő 10-
férfi sárga tehénbőr bakancs, egybe szabott, kipróbált tartós, pengő 12-13 20
Férfi fiom boxcipő, amerikai vagy francia forma fekete vagy barna pengő 19-21-
Férfi strapacsizma, fekete vagy barna, kemény v. puha szár pengő 24-26-
Képes árjegyzék kívánatra ingyen!

KISS H. cipőgyárikereskedő, Budapest, VII., Miksa-utca 13. Dohány-utca sarkán

Hirneves Szent Egydy-i GŐZEKEKÖTELEKET

legelőrendű minőségben raktárról azonnal szállít a gyár képviselője:

Magyar Béla

Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 30.
Telefon: T. 244-47

Hausner Dezső

gabona- és terménybizományos

Budapest, V., Zoltán-u. 16. (Nádor-u. sarkán)
Telefon: 232-99, 243-45, 968-69 Sürgőnycim: Nérde Gabona, takarmánycikkek, termények bizományi vétele és eladása, határidő-üzletek. Korpa és olajpogácsák. 7771

Hungária-drótfonatok

a legolcsóbbak és legtökéletesebbek!

Egyedüli gyártója: 331
HAIDEKKER SÁNDOR R.-T.
sodrony-, szövet-, fonat-, kerítés-, vasbutor- és lánogyár
Budapest, VIII., Üllői-ut 48/5.
Budai hők: II., Fő-utca 69.
Keleti hők: VIII., Fiumei-ut 3.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Használata tökéletes védelmet biztosít: buza-rozs-köszög; buza-rozs-árpa hópenész; árpa levélsikoltás és fedett-üszög; zabrepülő-üszög; rozs szárüszög és a vetőmaghoz tapadó egyéb káros gombák ellen.

A Tillantin a vetőmagvak csirázóképességét fokozza. A növényt nagyobb életműködésre serkenti, miáltal kettős célt szolgál: vetőmagmegtakarítást, nagyobb terméseredményt!

A Tillantin az üszögmentes termés biztosító!

1 kilogramm Tillantin nedvespáccal 12 métermázsa
1 kilogramm Tillantin szárazpáccal 5 métermázsa
kalászos vetőmag pácolható.

7876

Bővebb felvilágosítással és részletes irodalommal díjmentesen szolgál:

Mezőgazdasági és Ipari Vegyszerek Kereskedelmi R.-T.

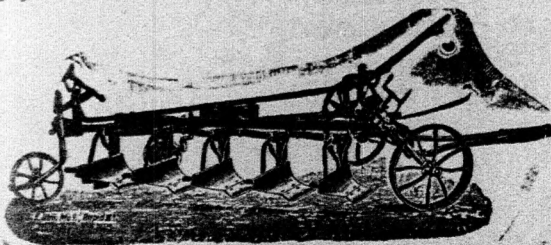
Telefon: J. 329-03

Budapest, X., Hölg-utca 14.

Sürgöny: Mezőkert

„Eberhardt” ekék és tárcsás boronák

Tekintetes Zentai Soma és Társa B. T., Budapest

Rapid III

Tisztelettel közlöm, hogy a RAPID III ekével minden tekintetben meg vagyok elégedve s azt ezek után meg is tartom. Munkája még az én nehéz terepviszonyaim mellett is annyira elbir minden bírálatot, hogy azok után azt hiszem, nyugodtan ajánlhatja a b. Cim még a legnehezebb műveletű gazdaságba is FORDSON traktorhoz...

Ráksi-pusztá, 1927. július 14.

Freytag Béla s. k.

Vezérképviselet: **ZENTAI SOMA és TÁRSA B. T.**, Budapest, V., Alkotmány-utca 25.
(bejárat a Vadász-utcán) Telefon: Teréz 299-75

Egyetlen kombinált salétrom és ammóniák nitrogénműtrágya

Leunasalétrom 26% BASF

Kitünő hatását őszi vetéseknél számtalan elismerés bizonyítja

FŐELÁRUSÍTÓ: **KALMÁR VILMOS**, Budapest, V., Lipót-Körut 5.

Minden érdeklődő szakszerű felvilágosítást, ingyen kísérleti anyagot és bármely műtrágya vételénél a legjobb feltételeket kapja. 7914

URADALOM

központi irodájának vezetését, illetve budapesti ügyeinek lebonyolítását vállalja egy kommersziális, mint admi-nisztratív tekintetben elsőrangú elismerést, összekötésekkel rendelkező cégvezető, aki a bankszámlák minden ágában járatos. Meghívásokat szívesen tárgyalásra, Elsőrangú referenciák 34. jellegű SIKRAY hirdetőirodába, Budapest, VI., Vilmos császár-ut 33., vagy VIII., József-körut 38. kér. 7973

Debrecen alatt
kb. 260 kat. holdas
bérlet

hoftfelszereléssel átadó. Felvilágosítást nyújt: **Dr. Tyroler Oszkár ügyvéd**, Debrecen, iparkamara. 7969

Tejgazdasági gépek

Westfalia tejfőlözők, tejhűtők, fejóvödrök, tejkannák stb. szolid kivitelben és árban kaphatók:

Stanga József tejgazdasági gépüzletében, Budapest, IX., Ráday-u. 26 K. Szíveskedjék a pontos címre ügyelni! 7874 Ajánlatok díjmentesen.

VESZEK

Balatonpartján birtokot, kb. 300 holdast. Legelőterület is alkalmas. Azonnal fizetek 2.000.000.000.

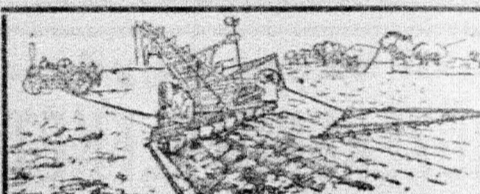
ELADOM

Keszthelyen november 1-én beköltözhető 6 szobás modern villámot. Fürdőszoba, garázs, istálló, kocsiszín. Ára 350.000.000. Ajánlatok: **dr. Kozák László, Keszthely, Erzsébet királyné-ut 19.** 7971

Egy-
éves mangalica tenyészkánok
eladók 7974

Hereg Festetics Uradalom, Berzence, Somogy m.

Minden gazda a
Köztelek Olcsó
Könyvtárát olvassa

Gőzekekötél

valamint egyéb mindenféle drótkötél legjobb minőségben
Hegedüs József okl. gépészmérnök
Budapest, IV., Papnövelde-utca 1. sz.
Telegramm: Hegemon 7922 Tel: fon: J. 454-04

**Drágábbat vehet, de jobbat nem,
mint a világhírű, 8 év óta legjobban bevált**

Austin

traktor

Kitünő angol konstrukció! — Legelsőrendű anyag! — Petróleum-
vagy benzinüzem! — A legkisebb fogyasztás! — Hosszu élettartam!
Felszánt 8 coll mélyen óránként 1 magyar holdat 6 kilogramm
petróleumfogyasztás mellett! — Ára 7904 pengő (K 98,800.000)

Kedvező fizetési feltételek! 7818

A POHL-TRAKTOR képviselők:

SATURNUS Műszaki és Gépkereskedelmi R.-T., Budapest,
VI., Teréz-körut 40. Mintaterem: Teréz-körut 60.

IKARUS HÜTŐ- és FÉMÁRU R.-T., Budapest
VI., Országbíró-u. 26/b Telefon: L. 978-93

Traktor- és motor-
eke- valamint személy-
és teherautó- **h ü t ő k**

bármily szerkezetben, új kivitelben és javítások.
Benzintartályok és 35 l. benzinkannák (Bidon).
Tejtransport-kannák, 25 l. elsőrangú tartós kivitelben.
Tejhűtők és egyéb tejgazdasági felszerelések.
Jutányos árak! 7316 Kívánatra ajánlattal szolgálunk!

Cséplőgéptulajdonosok rendeljék meg a
STERN-féle dobkosár-betétlécet!
680 kg. tiszta buzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 ke...
resztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosár-
ral el lett csépelve, betétsines géppel szakértőbizottság előtt
utancsépeleltünk. 7743

Kérdésközlésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:
BÁRDOS és BRACHFELD BUDAPEST, VI.,
Gyár-utca 5/F

Magyar-Belga Fémipargyár Részvénytársaság
Budapest, VI. kerület, Hungária-körút 115-117. szám.

Keskenyvágányú vasuti sinek
és összekötőanyagok,
kocsik és azok alkatrészei
stb.

Kovácsolt alkatrészek
gőzgépek és explóziós motorok
számára, úgymint könyöktenge-
lyek, forgattyúk, hajtórudak,
dugattyurudak stb. 7678
RUGÓK, CSAVARÁRUK stb.

„REKORD VIII” losonci típusu sorvető- és sortrágyázógép

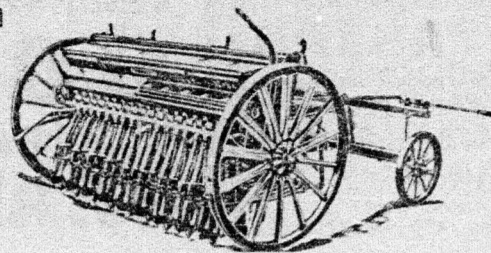
ismét kapható!

20.000 gép munkában

Sorban vet!

Sorban trágyáz!

Tökéletes munka!

Könnyű súly

Állítható sortávolság

Kibuktatható szekrény

Könnyen tisztítható

50% műtrágyamegtakarítás!

Jelentékeny terméstöbblet!

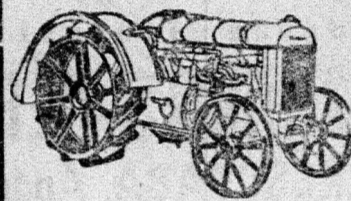
Két jármos állat 1/2 napi felváltással egy 18-soros műtrágyaszórós vetőgépet egész nap könnyen vontat.

Gyártja és árusítja:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvény-Társulat, Budapest

Gyár és igazgatóság: VI., Váci-ut 19. szám. Telefon: Lipót 909-33

Városi mintaraktár: VI., Vilmos császár-ut 65. Tel.: T. 124-40 • Flóktelep: Székesfehérvár, Nagy Sándor-u. 9.

FORDSON-traktor

szánt, vontat, csépel!

Kedvező fizetési feltételek, olcsó kamat mellett szállítja:

AUTOMOBIL ÉS TRAKTOR KERESKEDELMI R.-T.

autorizált FORD-képviselet

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 19. szám

Nagy alkatrésraktár!

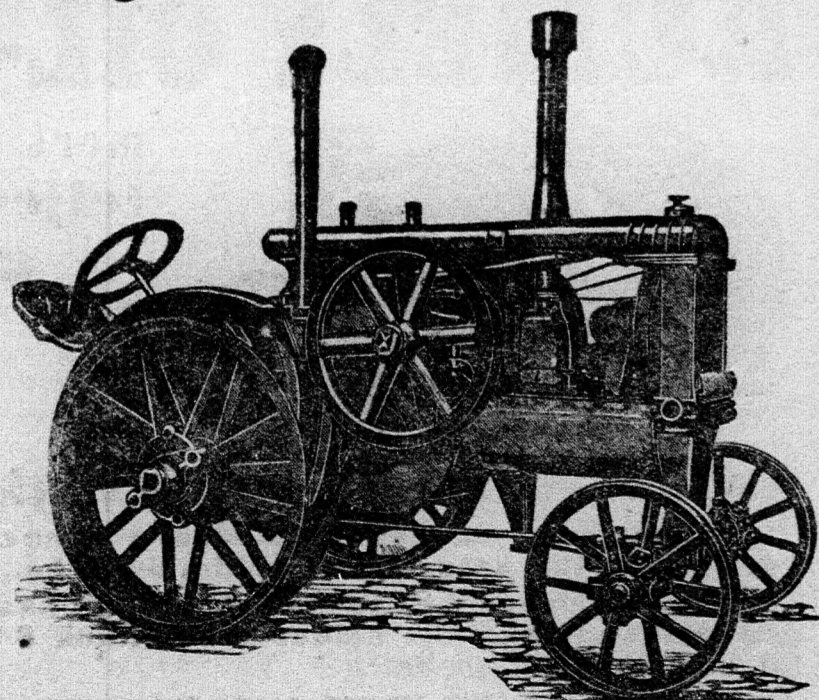
Kerületi képviselet:
Székesfehérvár, Nagy Sándor-utca 9.

Cséplési mázsakönyvek

vállalatunk nyomtatványosztályában szerezhetők be. „Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai R.-T., Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek). Gazdasági nyomtatványok árjegyzékét díjmentesen küldjük

Csak a nyersolajtraktor az,
amely igényeit 100%
erejéig kielégíti,

*mert a legegyszerűbb a szerkezete,
mert lassu járasu a motorja,
mert a legegyszerűbb a kezelése,
mert a legolcsóbb az üzeme és
mert hosszú az élettartama.*

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-
SHUTTLEWORTH R.-T. Budapest, VI., Vilmos császár-ut 57. szám.
Flókok: Győr, Kaposvár, Békéscsaba, Gyöngyös, Szeged.

Saborsky Ede és Társa
Budapest-Wien 7759
 szarvasmarha-, sertés-, borjú- és juhizmányosok
 IRODÁK: Sertésvághíd, telefon: József 18-30
 Machavághíd, telefon: József 18-89
 Saborsky István lakásának telefonszáma: J. 44-17

RÓZSA FARKAS
 gabona-, olajmagvak és mező-
 gazdasági termékek ügynöksége
 Budapest, V., Akadémia-utca 14. sz.
 Alapítva: 1896 7653
 Telefon interurban:
 Teréz 238-II és Teréz 237-96

Közvetít gabonát, ropót és minden egyéb olajmagvat, mező-
 gazdasági terményt beföldre és közvetlen külföldre is.
 Beszeres uradalmaknak magas protein- és zsírtartalmú bel-
 és külföldi mindenféle olajpogácsát, korpát stb. Az utód-
 államok legnagyobb olajgyárainak képviselője.

Ne mulassza el a kedvező alkalmat!!

Az elismerten tökéletes, természetes hang-
 színezett, **eredeti telefongyári**

NEUTRODYN

ötlámpás vevőkészülék

lámpákkal,
 hallgatóval,
 hangszóróval,
 telepekkel és
 külső antennával

az országban bárhol felszerelve és üzembn
 átadva összesen csak **500 pengő**

SZÁLLITJA: 7904

ADORJÁN BARNABÁS

VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 8.

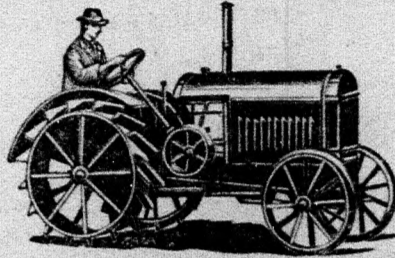
Ezen kivételes ajánlat
 augusztus 30-ig érvényes.

AZONNAL

szállithatunk vadonatúj, eredeti

CORMICK

20 és 30 HP petróleum-
TRAKTOROKAT

Eredeti gyári árak.
 Kedvező fizetési feltételek.

IGZKOVITS GÉPÁRUHÁZ
 BÉKÉSCSABA, Andrassy-ut 48.

Használt Fordson és más gyártmá-
 nyu traktorokat becserélünk. Érdek-
 lődök közöljék a becserélendő traktor gyári szá-
 mát, üzemképességét és mily árat igényelnek
 a használt traktorért. 7663

A CORMICK-traktor a traktorok királya!

SZÖLÖKARÓT, tűzifát, talpfát,

vagy bármilyen más faanyagot az ország bármely részébe
 azonnal szállítanak vagontelekben, előnyös árban

LÓWY SÁNDOR és JÓZSEF fatermesztők és
 fakereskedők
 Budapest, V., Mátyás-utca 9. Telefon: L. 113-17

TEJET, VAJAT

évi kötésre veszünk
VITAMIN Tejipari Vállalat
 BUDAPEST, VIII., Kálvária-utca 23. szám
 Telefon: József 323-40 7674

SCHILLINGER MIKSA

Zsák és ponyva
 kereskedés és kölcsönzés

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz.

Istállóablakot, magtárablakot

azonnal szállít 7740
FARKAS ÉS TÁRSA
 Budapest, VI., Lohal-s. 8. Telefon: L. 908-02

Gazdák figyelmébe!

Férfi és női angol lovaglő-
 osizmák, vízhatlan gazda-
 sági osizmák, vadász-
 cipők a legjobb kivitelben, a
 legolcsóbb árban megrendelhető

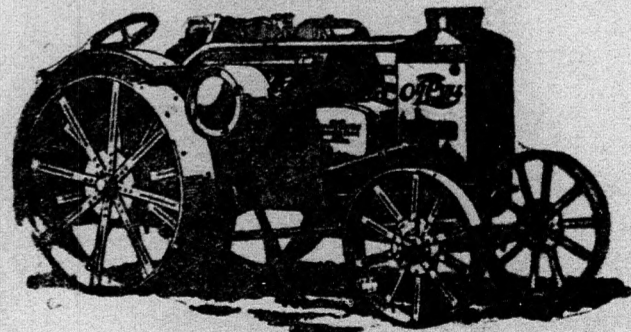
Stefanits János

cégjel 7594

Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 85. sz.

Ha nem akar látszólag olcsó, magasfordulatu gépekkel való kísérletezést
 nagyon drágán megfizetni, ha egy végeredményben tökéletes és egyuttal
 legolcsóbb géppel óhajt rendelkezni, úgy vegyen

RUMELY OIL-PULL traktort

mert ez még a legkötöttebb talajon is
 teljesítmény,

gazdaságosság,

üzembiztonság,

fenntartási költségek,

amortizáció

tekintetében minden más traktort lényegesen meghalad!

A Keszthelyi Gazdasági Akadémia versenyén 20-35 HP traktorunkkal 26 cm. mélyen,
 1 óra alatt 1-189 katasztrális holdat 9-025 kg.,

a Zalavármegyei Gazdasági Egyesület szántógép-versenyén 15-25 HP traktorunkkal egy
 óra alatt 1 katasztrális holdat szántottunk 8-9 kg. kat. holdankinti petróleumfogyasztással,
 20 cm. mélység mellett.

15/25 és 20/35 HP TRAKTOR raktárról azonnal szállítható.

Ajánlattal szolgál a vezérképviselet:

Mezőgazdasági és Ipari Gépkereskedelmi r.-t., Budapest, V., Balaton-utca 12. szám.

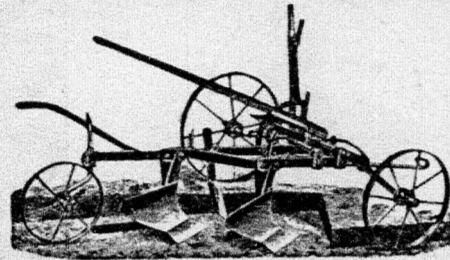
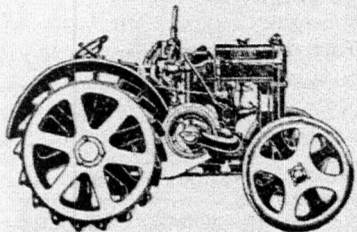
Sürgőnycim: Mezőipar

7217

Telefon: 292-29

védjeggyel ellátott, felülmulhatatlan, eredeti **Sack egy-, többvasu és traktorekék**, ugyszintén mindenféle méretű **tárcsásboronák**, a legkitünőbbnek elismert és legjobban bevált **CASE petróleumtraktorok**, valamint az eredeti **Deering-gyártmányu fűkaszalógépek, szénagyűjtő-gépek, eredeti WESTFALIA műtrágyaszórógépek, szalmakötélfonógépek** stb. raktárról azonnal szállíthatók

Felvilágosítással és árajánlattal készségesen szolgál:

Propper Samu R.T.

Budapest, V., Vilmos császár-ut 52.

GŐZEKE

részleteket mindenféle gyártmányu gézekéhez készít és szállít precíz kivitelben, acél fogaskerekeket, fémospágyákat, tűszekrényeket, ekevasakat stb. **SODRONYKÖTELEKET**

SZILÁGYI és DISKANT gépgyára, MISKOLCON
Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.T. Ford-antók, Fordson-traktorek képviselője. 7854

Évi kötés mellett

vajat és uradalmi tejet

átvesz legmagasabb napi áron **Sanus Tejüzem R.-T.**, Budapest, VIII., Karpfenstejn-u. 13. Telefon: József 458-52 7856

Piszkurai gazdaságunkban

nemesített vetőmagbuza

nagy mennyiségben kapható. Érdeklődőknek a **Mohácsi Takarékpénztár, Mohács** szolgál felvilágosítással. 7962

A sikeres méhészkedés feltételei, módja és eszközei.

Írta: Héjas Endre. Ára: 20 pengő. „Patria” R.-T. könyvostálya, Budapest, IX., U.101-ut 25. sz. (Közvetlen) 7962

Rhenania-foszfát

A jövő műtrágyája!

Tartalmaz könnyen oldódó foszfor-savat, hatékony meszet és kálicsót. Olcsóbb, mint az összes forgalomban levő foszfor-savat tartalmazó műtrágyák. Meglepő őszehasonlító eredményekről nemcsak a külföld, hanem már a hazai gazdasági kiállítások tesznek

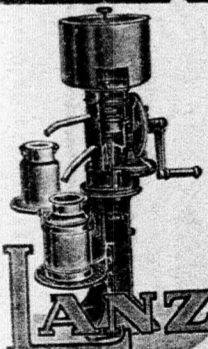
Alapított: 1873.

7917

Telefon: 288-09

DUKES ÉS HERZOG

Hlohovec ♥ Budapest, V., Géza-utca 1. ♥ Bratislava
A Rhenaniafoszfát-művek kizárólagos eladási irodája az utódállamok részére

A világhírű LANZ

tejfőlözőgépek

minden nagyságban raktárról szállíthatók.

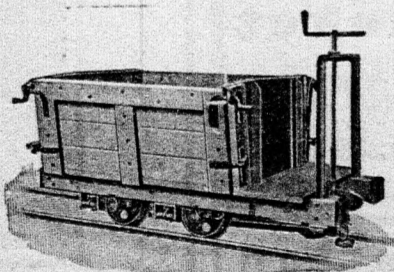
Ajánlattal szolgál: 7810

HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 12.
Telefonszám: Teréz 101-43, Teréz 101-44, Teréz 124-45

Sürgönyelm: **HANCO BUDAPEST**

Répakocsik

kerekek, kerékpárok, sinek, váltók és kötőanyagok

a **Győri Waggonyár** gyártmányal raktárról azonnal szállíthatók.

Angol-Magyar Bank Részvénytársaság
Kecsenyvágyu Vasutostálya 7714

Budapest, V., Vilmos császár-ut 32. sz.

MÜTRÁGYAFÉLÉKET,

Szuperfoszfátot, Thomassalakot, Kálicsót, Mészotrogént

stb., kivételes engedményekkel szállít:

FÖLDES GYŐZŐ Mag-és Terménykereskedelmi R.-T.

Telefonszám 141-10 Budapest, V., Zrinyi-utca 14. Sürgönyelm: Földesur Budapest

Biborherét, szöszösbükkönyt, őszi-, Viktória-, velőborsókat, valamint az összes gazdasági magvakat legmagasabb áron, megfelelő előleggel vásárolunk! • Mintázott ajánlatokat kérünk!

Ugyanott

télálló őszi zab

Magyarországon kitermelve, kiváló minőségben, azonnalra előjegyezhető!

Önműködő csigatriőrök

eredeti kiváló német gyártmány, mindenféle mag- és gabonaféleség tisztítására kaphatók:

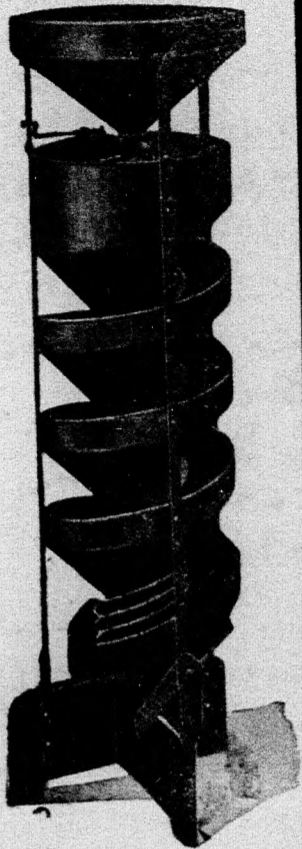

FÖLDES GYŐZŐ Mag- és Terménykereskedelmi R.T.

Budapest, V., Zrínyi-utca 14. sz.

Telefon: 141-10

Sürgőnycim: Földesur Budapest

Zsák, ponyva

gyártás, eladás és kölcsönzés 7740
SCHLESINGER és Tsa R.-T.
BUDAPEST, V., PERCEL MŰR-UTCA 2.
Sürgőny: Sackhaendler Telefon: 21528, 12985

Mangalica tenyészkánok

kaphatók **Csobaj Gyula gazdaságában, Csobaj**, Szabolcs megye. Posta, távirtda, telefon Csobajon, vasutállomás Tareal. 7187

Aratóknak Munkásoknak

1 kilogramm **erős paprika 2 pengő**
bérmentve szállítva

Rotányi paprikaház Budapest, VI., Teréz-körút 7.

Bernáth-féle ingkabát

Ingkabát 9"-, 10"-, 12"-, 15"- P
Férfiingek 2-60, 3-50, 3-90 P
Férfiingek 2 gallérral 5-50, 7-10, 7-80 P
Alsónadrág 1-50, 2"-, 3-10, 3-80 pengő
Női ingek 1-50, 2"-, 3-3-50 pengő

BUDAPEST

Vilmos Császár utca

Férfizokni 40 f, 60 f, 1"-, 1-50, 2"- P
Zsebkendők 40 f, 60 f, 80 f, 1-10, 1-50 P
Bőrkeztük 6-20, 7-80, 8-80 P
Amerikai női selyemharisnya a legjobb 2-80 P

Bérlet megszűnése miatt a Lamm B. és Fial külfüregdi gazdaságában azonnali eladásra kerül: a legjobb karban levő Clayton és Shuttleworth-gyártmányú **Sas loco mobil** és egy szijhajtásra, 2-36", sarospataki kövel ellátott **DARÁLÓMALOM**. Vevők forduljanak a Külfüregdi Számtartóshoz. Posta, távirtda és vasutállomás, Fürged. 7828

7930 Auto- és szántómotor-főtengelyek és hengerek csiszolása
dugattyúk és minden a szakmába vágó alkatrészek készítése
DEDICS TESTVÉREK
Budapest, VIII., Óriás-utca 15.
Alapítva 1903. Telefon: József 303-45

LUTZ
LAKK ÉS FESTÉKGYÁR R.T.
BUDAPEST VII. ÓRNAGY-U. 4.
TELEFON: J. 93-46 és J. 34-55
ZOMÁNCOK-FESTÉKEK - LAKKOK - ELISMERT LEGJOBB MINŐSÉGBEN.
Sikurit TOKÉLETESEN VIZHATLANIT FALAT BÉTON VAKOLATOT

Uradalmaknak úgy marha-, mint sertésekre a legelőnyösebb feltételek mellett **hizlalási hiteleket** folyósítunk. Beállítani való marhákat kívánságuk szerinti minőségben és mennyiségben beszerezünk. Szállítunk állandóan Erdélyből importált prima minőségű mezősegi járműökröket, szintén a legkedvezőbb hitel feltételek mellett. Kérjük ajánlattételre szíves felhívásukat.
Kunsági Állatbizományi R.-T., Budapest, IX., Gubacsi-ut 6. szám (Debreceni Első Takarékpénztár, Debrecen, alapítása.) 0901

Kivételesen olcsó árban ajánlunk használt, azonban kifogástalan munkaképes állapotban:
egy darab **Neumeyer 40 HP traktort** egy 4 és 5 vasu ekével,
két darab **Ruhrtali 28 HP traktort** 3 vasu ekével,
egy darab **Simmering-traktort** 2 vasu ekével,
egy darab **Welger szalmaprést**,
egy darab **12 HP Kudlitz-gyártmányu benzinüzemű lokomobilt**,
egy darab **4 HP motoros körfűrész**,
egy darab **6 és 8 HP Első Magyar Gazdasági Gépgyár gyártmányu gőzüzemű lokomobilt.**
Mindezek azonnali szállításra készletben vannak.
Legelőnyösebb árajánlattal szolgál a
MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARI GÉPKERESKEDELMI R.-T.
Budapest, V., Balaton-utca 12. sz.
Sürgőnycim: MEZŐIPAR Telefon: 92-29

ORION
CSÁVÁZÓ RÉZGÁLIC
Kérjen használati utasítást!

A Magyar Királyi Földmívelésügyi Minisztérium Növénybiokémiai Intézete által sokszorosán kipróbált és minden tekintetben bevált legjobb és legolcsóbb csávázószer az

„Orion csávázó rézgálic”
amely emeli a vetőmag csiraképességét, feltétlenül megöli az összes kórokozóspórát, előmozdítja az elvetett szemek gyors kikelését és fejlődését. Ára kilogrammonként az gyár P 2-40 és forg. adó. • Ingeny csomagolás. • 100 kilogramm buza csávázása 40 fillérbe kerül! • Gyártja az **ORION rézkohó és rézgálicgyár, Nagytétény**, megrendelhető a központi irodában, Budapest, Korall-utca 5. sz. vagy a magyarországi vezérképviselőnél!
„VITIS” Mezőgazdasági és Szőlészeti Aruüzlet, Budapest, V., Zoltán-utca 12. Telefon: Teréz 270-59, 257-81

TOKAJI NAGY LÁSZLÓ
okl. gazd. th. gazd. egyi. igazgató „D. F. M.” eng. fog. és gazd. szakértői irodája
BUDAPEST, VII. STÁHLY-U. 5. I. 8. (Rókus-kórház mellett) Telefon: József 254-64

ELVALLAL: birtokvételi, eladás, bérletiügyi megbízásokat. • Eladó birtokairól általa személyesen fölvetett becsület és leírás vevőknek ingyen ad! • Parcellázást bankhitellel. • Választott és vegyes bírósági, szakértői, becselési és jelzálogközlésügyeket. • Szakvélemények, szaktanácsok adását. • Gazdaságok beállítását, felszerelését, igazgatását. • Mindent szakkereskedő, intenzív, levelezési és előlekköltések nélkül. 1927

Egyedi kiválasztás, valamint keresztelés után nemesített eredeti
ESZENYI-féle vetőburgonyákra
 előjegyzéseket elfogadunk. Megrendeléseket az előjegyzések sorrendjében teljesítünk. Cím: Eszenyi Jenő gazdaságának központi irodája, Tornyospálca, Szabolcs megye. 6960

5000-8000 holdas birtokot
 megvételre keresek. Csak tulajdonosok ajánlatát fogadom el. Szíves értesítéseket „V. B. 2665” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 2665

BÉRELLET
 Dunántul **2400 m. holdas** elsőrendű birtok, modern mezőgazdasági szeszyárral, 6 szobás bérlőkkel, prima elegendő épületekkel, vasut a birtok közepén, jól instruálva f. évi **okt. 1-től 10 évre kiadó**, ügynökök kizárva. Cím „7966” alatt a kiadóhivatalban. 7966

Kölcsönt ohaítók fordulhat-
 nak közvetlenül
AGRÁRIA Részvénytársasághoz
 Budapest, VII., Erzsébet-körut 2. szám.
SÜRGŐSEN kihelyezünk birtokokra illeték-
 kedvezményes amerikai kötvénykölcsönt, budapesti
 házakra újabb, kedvező feltételű, amortizációs kölcsönt
 7 és fél százalékos alapon, **készpénzben** is.
 Holdankint legmagasabb összegig. 7972

TRIÓRÖK
 marott sojtókkal
 minden gabona
 tisztításra.
 Cséplőgép-
 szíták
 7905
 Törökresták. Mindennemű tyukasztott lemezek.
 Vetőmagtisztítótelepek
 Lucerna- és lóheretisztító triórök
STAHEL és LENNER triórök és lemeztyukasztógép
 részvénytársaság
 Budapest, VI., Országbirtok-utca 44-46. sz.

Veszek
 hizott, javított
marhát, sertést.
Szállítok igás, beállítani való, tarka
ökröt, tinót. 7893
Lutter Béla állatkereskedő
 Budapest, IV., Múzeum-körut 17., IV. 12.

Stock
Ford és Fordson
Oliver és John Deere eke
alkatrészeket
 speciális amerikai
traktor-, henger- és gépolajat
 jutányos árban raktárról szállít
DEUTSCH ZOLTÁN
 BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 19.
 Telefon: T. 255-77 (Interurban) 7890 Telefon: T. 255-77 (Interurban)

BÖRIBUTOROK
 Bársony- és selyemfauteuilok
 kényelmes és állandó raktára
 Ebédlőszékek és karosszék
 Függöny-különlegességek
KENDI SÁNDOR
 KÁRPITOSMESTER 7630
 Budapest, IV., Korona-u. 1. (IV., Váci-u. 16. sz., sarokház)

Gőzekeköteleket
 azavatoll legmagasabb esakittitai esztárdéssággal 7897
 eredeti gyári árskon azonnal esztállitok
Toepffer Róbert
 Budapest, I., Mészáros-utca 6. Telefon: József 85-05.

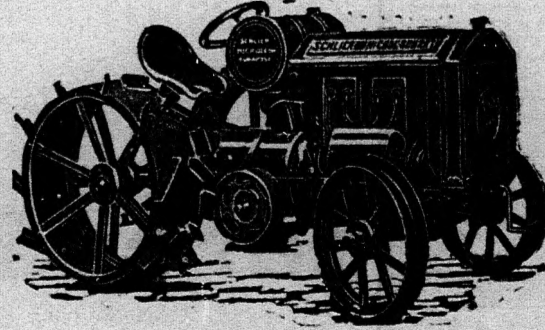
CEMENTIPARI
ÉPÍTŐIPARI
GÉPEK
SZANTÓ és BECK
 MÉRNÖK
SPECIALISGÉPGYÁRA
 BUDAPEST K. KER. GYÖMRŐI ÚT 76-78 SZÁM

SCHLICK-NICHOLSON

GÉP-, VAGON- ÉS HAJÓGYÁR RT. BUDAPEST, VI. KER., VÁCI-UT 45-47. SZÁM
 Hajógyár: Ujpesten. Mintaraktár: Budapest, VI., Vilmos császár-ut 63. szám.
 Fiókok: Szeged, Kólcsey-utca 11. szám. Szombathely, Zanati-ut. Nyíregyháza, Széchenyi-tér. Eger, Káptalan-utca.
 Raktárak: Nagykanizsa, Pécs, Kaposvár, Baja, Győr, Székesfehérvár, Szolnok, Gyöngyös, Debrecen, Miskolc, Békéscsaba.

Cséplőkészletek ✪ Schlick-Hanomag-traktor

Vontatós és magánjáró
 lokomobilok, gőz-, benzin-
 és szivógázüzemre. Cséplő-
 gépek minden nagyságban.
 Ásványi-félszárított tengeriszárított-
 gépek. Szecskavágók,
 darálók, morzsolók. Bor-
 sajtók, olajgyártási gépek.

Diesel-, petróleum- és benzin-
 motorok, félstabil lokomobilok.
 Kőjáratok. Stabil, fekvő és
 álló gőzgépek. Gőzkazánok.
 Szivattyúk. Jéggyári és hűtő-
 házi berendezések. Hid- és
 vasszerkezetek, daruk. Vas-
 uti, villamos- és iparvasuti
 kocsik. Folyamhajók. Szál-
 lító és bányaberendezések.

Vetőgépek. Szivógázmotorok.
Tőzegtüzelési generátorok.

Kérjen használati utasítást!

Kérjen használati utasítást!

VEGYESEK

Cukorrépaszedést keresek... 2598

Videken eivállalám gimnázista... 2638

Teheneknél, kocáknál

petefészekirtást (miskarólast) végez... 2641

ELADÁS

Venni akar valami gazdasági gépet alkalmi áron?

Braun és Ürményi céghez Budapest, V., Országház-tér 10.

Momentán az alább felsorolt gépek kaphatók fenti cégnél... 2641

Egék Hofherr-típusú 8" és 10" Sack-ekék, ujak, felárón.

Hugófogas kultivátorok 1.5 német márká, 9 és 11 fogal, ujak, alkalmi áron.

Fordson-traktor és Oliver-eké hozzá illeszképes kerben.

Gözeke Grubber alig használt, félárón.

Gözeke, 4-vasú hímbeke, Hofherr gyártmány.

Gözekekötetek 12.5 mm. vastagok, alig használtak.

Tárcsásboronák üzempépes kerben, fogatosak.

Szénagyűjtő-16 gerely-lyék, 2x és 3x fogasak.

Szalimkázalozó Hofherr-Schranz gyártmány, renováva, félárón.

Sorvetőgépek, Mellichar és egyéb gyártmányok.

Járgányok javított állapotban.

Zseckavágók, Köhne KDO, Lanz Góllát stb.

Daráló, repavágók, Burgonyafülesztő 600 liter tartalmú, törökaszülékkel.

Otájpogácsatoró amerikai gyártmányú, jó kerben.

Szénas, szalma-, cirok-sajtók, kézi-és gőzfűzme, ujak és használtak.

Brons-motor fél Diesel-rendszer, nyersolajra, 8 HP renovára.

Otájpogácsatoró berendezés, víznyomóos sajtó, két pórkölöszű stb. 7170

Ekealkatrészeket, nevezetesen szántóvasakat, kormánylemezeket, talpakat, bármely gyártmányú ekeket, legjobb anyagból, olcsón szállít: Braun és Ürményi, Budapest, Országház-tér 10. 7170

Gözekeplökeszletek, lokomobilok, cséplőgépek, benzínmotorok, félstabilizátorok gyárilag javítottan jó állással szonnára kaphatók Seifried Hugónál, Budapest, Forgách-utca 16. 2237

Patkány-egér-irtó folyadék, Parirali mérgeztetés, tökéletes. Gyártja Ditrichstein, Budapest, VII., Kötész-utca 27. 1319

Gazdák figyelmébe! Szuper foszfát, mézszénitrogén, szónasavas trágyamész, kálisó, rézgálla, császó-szerek, istállótrágya, mázas, zsákok, ponyvák, boroshordók, használt holtfelszerelések stb.-re ajánlatot díjmentesen tesz Mezőgazdasági cikkek Bizományi Vállalata, Budapest, Lovag-utca 15. Telefon: Teréz 104-17. 2418

Otcsón eladó egy 30 HP Langen és Wolf stábil szivószivómotor ócska tar tozókaival. Bálint, Kistengelye, Tolna m. 2555

Rózsakedvelők figyelmébe! Fajtaazonos rózsaujdonságok és jól bevált régi faják kaphatók a bencepusztai gazdaság falkolájában, u. p. Nagy könyvi, Tolna megye. Kiváncra fajtájegyzék ingyen. 2601

80 lóerejű WD haterkés, kintűs kerben való motor, majdnem csak a vas árban 45 millió (3000 pengőért), egy darab Fordson, mely sohasem szántott, kisebb dolgot végzett, tehát teljesen jó kerben 38 millió (3040 pengőért és két darab szénagyűjtő, 8-2) lóerejű gépek megfelelő, csakis vasárban eladó Maár Zoltánál, Alattánon, Szolnok m. 2601

Első Magyar Gazdasági kúnyfi hátsó fogas-kerekes, 1927-ben alakított magánjáró, 1070 cm széles, négyéves kőrdígyűrés Um-rath cséplővel és felszereléssel, részleteire is eladó, esetleg részeseplésre is kiadó. Gyenese József, Kiskunhalas, V., Szász Károly-u. 4. 2343

Gépkereskedelmi részvényszék felosztása óta felfutó otcsón eladtnak egy- és kétfású ekék, boronák, rugófogó kultivátorok, motor-ekék, cséplő-zekrény, zseckavágók, kézi talókapák stb. Felvilágosítást nyújt Abonyi László, Budapest, V., Árböc-utca 1. Telefon: Lípót 909-10. 2644

Gazdasági kőteláru, derbői készítésű, a legolcsóbban beszerezhető Szabó István-nál, Budapest, VII., Tábornok-utca 31. 2656

Egy Umrath-gyártmányú szénagyűjtő 700 Horeszra cetré-úrtartalommal és 2 darab 20 akós szűrtelőkád, jó kerben lévő, ócsón eladó. Barhanovits Antal fűszerüzlet, Budapest, II., Iskola-utca 34. 2634

Dinnye vagontelben eladó. Bérghazdaság, Bana. 2632

Gyékény 10 vagon, elsőrendű, ipari célra feldolgozható, kintűs minőségű eladó vagonba rakva, vagonként is előnyös áron. Mérey Ernő, Budapest, IX., Erkel-utca 20. 2683

Eladó 1000 q buzaszalma-lazán és annak kis és nagy törekje Baria János, Besenyszög, Pusztá-Tenke, Szolnok megye. 2284

Eladó 10-es Fowler gözekekészlet 7 os, 5.5 és 8-as ekékkel. Felvilágosítást ad Ujnépi gazdaság, u. p. Magyarzserdahely. 2685

Gözeke huszas, Heucke-gyártmányú, gyárilag javítva, balancékkel, felszereléssel, cséplőgépek, lokomobilok kaphatók Seifried Hugónál, Budapest, VI., Forgách-utca 16. 2704

Bérházak, lakó-, családi házak, Budán, Pesten, környéken nagy választékban Birtokirodában, Budapest, Rákóczi-ut 38. 2705

900 kal. fejszemeszű föld-birtok eladó. Értekezni dr. Borbély György, Budapest, József-körút 69. Telefon: József 341-96. 2706

KÖSZENBANYÁK FŐELÁRUSÍTÓJA

Értesítjük a t. Gazdák közönséget, hogy a legjobb porosz szent mindenképp olcsóbb áron bocsátjuk rendelkezésükre. Saját érdeke minden gazdának v. gazdaság vezetőjének, hogy tőlünk ajánlatot kérjen, mert nagy megtakarítást ér el. Központi iroda: Budapest, IV., Váci-utca 27-29. Vidéki képviselők, üzletszervezők felvételnek! 7610

Jó fedőnád vagonba rakva is kapható Velencetavi halgazdaságnál, Gárdonyi, Fejér m. 2508

Fehér mustármagot (kissé dohos) vetési célokra megfelelő csiraképes, jutányosan szállít a PANTODROG R.-T., Budapest, VIII., Baross-utca 13. sz. 7923

Szuperfoszfát-Chilisalétrom-Kálisó-Mésznitrogén-Ammóniak-stíkségletét mielőtt beszerezni, saját érdekében kérjen ajánlatot: Grünfeld és Berczeller cégél 7105 Budapest, V., Nádor-u. 12.

Szénát és szalmát préselve vagy lazán, teljes vagonrakományokban szállít legolcsóbb napi áron Böhm Arnold takarmány- és terménynagykereskedő Budapest VII., Vörösmarty-utca 20. sz. Telefon: József 41-31 7798

Hutyra-Marek: Állatorvosi belgyógyászat már teljesen kapható! I. kötet ára 12'40 P II. kötet ára 24'80 P Postadíj külön. "Patria" R.-T. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)

VÉTEL Eladni akar valami gazdasági gépet? Forduljon bizalommal Braun és Ürményi céghez Budapest, V., Országház-tér 10. 7170

Használt traktorokat, cséplőgépeket, gözekeket és traktorekéket legolcsóbban vásárol, csereért és elad: L. Lukács Vilmos gép-nagykereskedő, Nyiregyháza. 1137

Prima birtokot 300-400 holdasat keresek megvételre. Kizárólag dunántúli egy tagban lévő sík-birtok. Bérbe levő is lehet. Ajánlatokat ügyünk kizárásával a Kiadóba „Dunántul” 2563* jellegre kérék. 2563

Vennék esetleg bérelnek 100-600 holdat 610-holtfelszereléssel, lehetőleg idősebb, gyermektelen föld-birtokos családtól, mindegy részre nézve kedvező feltételekkel. Ügyünk kizárva. Baumann Herde Vilmos, Rákospalota. 2842

400-800 holdas birtokot keresek megvételre kézpénzfűzetés mellett. Dr. Borbély György, Budapest, József-körút 69. 2707

Purifikátort, lóheredőrszót keresek. Közvetítőt díjazok. Alberti Sándor, Veresegyház. Post megve. 2636

Lóheredőrszólógépet megvételre keres Nagygyantál és Gosztai Földbérlo R.-T., Buda-pest, Bécsi-utca 8. Telefon: Teréz 259-83. 2615

BÉRELET Bérelnek 50-től 300 holdig Budapest vagy más dunántúli város, vasút, ut mellett, birtok a elő-gondó gazdasági épületekkel. Ajánlatokat „Agilis” gazda 2446* jellegre a kiadó-birtoktól továbbít. 2446

Csongrád, Bihar és Jász-nagykereskedő megyében 200-500 holdig keresek bérletet október 1-re. Lehet fele legelő, vagy esetleg több. Csorba György, Hódmező-vásárhely, Szentesi-u 116. sz. T. 259-83. 2635

Kiadó birtok. Az első-segédi határban (Somogy m., u. p. vasútállomás Alsósegéd) 60 magyar hold, kelendő időben jelentkező esztendő 60 magyar hold szántó, rét egy tagban azonnal kiadó. Érdeklődni lehet Reform-Lelkészi Hivatalnál, Alsó-segéd. 2637

Kertet vagy kertészkedőre alkalmas területet 3-5 holdig keres október 1-ig Barta kertész, Tass. 2269

Vasablakokat és vasszerkezeteket jutányosan szállít: Faragó és Társa Budapest, VI., Béke-tér 6. szám. Telefon: Lípót 914-14 7313 Különsztályi malomhengerek ciszolására és rovátkolására.

Lóhere- és lucernamag arankamentesítő-rosta (Kollerich-gyártmány) 400 pengőért eladó. Cim: Hegedűs József, Budapest, IX., Sorok-sári-ut 100/102. 7875

100-200 holdig jó birtok-keresek. Közvetítőt díjazok. Alberti Sándor, Veresegyház. Post megve. 2636

Bérbeadó pomád határban 13 hold prima föld, kertészetre kiválóan alkalmas, közepén víz folyik. Bővebbet ld. Veresegyház, Pomáz, Lappa Vidor-u. 2667

Dunántuli bérghazdaság főtisztje huszonnégyezer pengő kézpénzzel és nyolcvanezer pengő tehermentes ingatlanfedezettel hasonló állást vállal, vagy közreműködésével társul postkörnyéki kereszény nagybirtok. Ajánlatok „Mezőber 7932*” jellegre a kiadóhivatalba. 7932

Nyergék, lószerszámok loápolási cikkek, javítások 7827 Wowsz J. angol nyergeskészítő Budapest, VIII., Baross-utca 46. sz.

Eredeti Louis Schopper, Lelpzig hitelesített gabonaminőségű mérlegek vezér-képviselő: Kemény Manó Budapest, V., Rudolf-rakpart 8. Telefon: Teréz 159-02 7916

100-200 holdig jó birtok-keresek. Közvetítőt díjazok. Alberti Sándor, Veresegyház. Post megve. 2636

Bérbeadó pomád határban 13 hold prima föld, kertészetre kiválóan alkalmas, közepén víz folyik. Bővebbet ld. Veresegyház, Pomáz, Lappa Vidor-u. 2667

Dunántuli bérghazdaság főtisztje huszonnégyezer pengő kézpénzzel és nyolcvanezer pengő tehermentes ingatlanfedezettel hasonló állást vállal, vagy közreműködésével társul postkörnyéki kereszény nagybirtok. Ajánlatok „Mezőber 7932*” jellegre a kiadóhivatalba. 7932

Nyergék, lószerszámok loápolási cikkek, javítások 7827 Wowsz J. angol nyergeskészítő Budapest, VIII., Baross-utca 46. sz.

Eredeti Louis Schopper, Lelpzig hitelesített gabonaminőségű mérlegek vezér-képviselő: Kemény Manó Budapest, V., Rudolf-rakpart 8. Telefon: Teréz 159-02 7916

Félstabil gőzgép Máv. Gépgyár gyártmányú 35 HP, 12 léfkörre engedélyezve, 24 m² tüzelőfelülettel, gyárilag javítva, szállítható azonnal, olcsón, előnyös fizetési feltételek mellett kapható: KOHNA M. cégnél, Budapest, VI., Váci-ut 39/41. sz. 7952/4

Vasablakokat és vasszerkezeteket jutányosan szállít: Faragó és Társa Budapest, VI., Béke-tér 6. szám. Telefon: Lípót 914-14 7313 Különsztályi malomhengerek ciszolására és rovátkolására.

Lóhere- és lucernamag arankamentesítő-rosta (Kollerich-gyártmány) 400 pengőért eladó. Cim: Hegedűs József, Budapest, IX., Sorok-sári-ut 100/102. 7875

100-200 holdig jó birtok-keresek. Közvetítőt díjazok. Alberti Sándor, Veresegyház. Post megve. 2636

Bérbeadó pomád határban 13 hold prima föld, kertészetre kiválóan alkalmas, közepén víz folyik. Bővebbet ld. Veresegyház, Pomáz, Lappa Vidor-u. 2667

Dunántuli bérghazdaság főtisztje huszonnégyezer pengő kézpénzzel és nyolcvanezer pengő tehermentes ingatlanfedezettel hasonló állást vállal, vagy közreműködésével társul postkörnyéki kereszény nagybirtok. Ajánlatok „Mezőber 7932*” jellegre a kiadóhivatalba. 7932

Nyergék, lószerszámok loápolási cikkek, javítások 7827 Wowsz J. angol nyergeskészítő Budapest, VIII., Baross-utca 46. sz.

Eredeti Louis Schopper, Lelpzig hitelesített gabonaminőségű mérlegek vezér-képviselő: Kemény Manó Budapest, V., Rudolf-rakpart 8. Telefon: Teréz 159-02 7916

100-200 holdig jó birtok-keresek. Közvetítőt díjazok. Alberti Sándor, Veresegyház. Post megve. 2636

Bérbeadó pomád határban 13 hold prima föld, kertészetre kiválóan alkalmas, közepén víz folyik. Bővebbet ld. Veresegyház, Pomáz, Lappa Vidor-u. 2667

Dunántuli bérghazdaság főtisztje huszonnégyezer pengő kézpénzzel és nyolcvanezer pengő tehermentes ingatlanfedezettel hasonló állást vállal, vagy közreműködésével társul postkörnyéki kereszény nagybirtok. Ajánlatok „Mezőber 7932*” jellegre a kiadóhivatalba. 7932

Nyergék, lószerszámok loápolási cikkek, javítások 7827 Wowsz J. angol nyergeskészítő Budapest, VIII., Baross-utca 46. sz.

Eredeti Louis Schopper, Lelpzig hitelesített gabonaminőségű mérlegek vezér-képviselő: Kemény Manó Budapest, V., Rudolf-rakpart 8. Telefon: Teréz 159-02 7916

Félstabil gőzgép Máv. Gépgyár gyártmányú 35 HP, 12 léfkörre engedélyezve, 24 m² tüzelőfelülettel, gyárilag javítva, szállítható azonnal, olcsón, előnyös fizetési feltételek mellett kapható: KOHNA M. cégnél, Budapest, VI., Váci-ut 39/41. sz. 7952/4

Vasablakokat és vasszerkezeteket jutányosan szállít: Faragó és Társa Budapest, VI., Béke-tér 6. szám. Telefon: Lípót 914-14 7313 Különsztályi malomhengerek ciszolására és rovátkolására.

Lóhere- és lucernamag arankamentesítő-rosta (Kollerich-gyártmány) 400 pengőért eladó. Cim: Hegedűs József, Budapest, IX., Sorok-sári-ut 100/102. 7875

100-200 holdig jó birtok-keresek. Közvetítőt díjazok. Alberti Sándor, Veresegyház. Post megve. 2636

Bérbeadó pomád határban 13 hold prima föld, kertészetre kiválóan alkalmas, közepén víz folyik. Bővebbet ld. Veresegyház, Pomáz, Lappa Vidor-u. 2667

Dunántuli bérghazdaság főtisztje huszonnégyezer pengő kézpénzzel és nyolcvanezer pengő tehermentes ingatlanfedezettel hasonló állást vállal, vagy közreműködésével társul postkörnyéki kereszény nagybirtok. Ajánlatok „Mezőber 7932*” jellegre a kiadóhivatalba. 7932

Nyergék, lószerszámok loápolási cikkek, javítások 7827 Wowsz J. angol nyergeskészítő Budapest, VIII., Baross-utca 46. sz.

Eredeti Louis Schopper, Lelpzig hitelesített gabonaminőségű mérlegek vezér-képviselő: Kemény Manó Budapest, V., Rudolf-rakpart 8. Telefon: Teréz 159-02 7916

ALLAS GAL ALKAI

Házvezető hánklasz... 2638

Soffóri... 2638

Méhész... 2638

Főgépész... 2638

Házvezető... 2638

Úrasági... 2638

Számítar... 2638

30 éves... 2638

7875

7875

7875

7875

tisztje
nyelven-
tettel
állal,
kereséni
24" jelgére
7952

számok
tások 7827
egkésztő
ca 46. sz.

Manó
rakpart 8.
-02 7918

félé
dók

hafel-
cikkek
LAJOS
gyár R.-I.
PEST

és gyár:
i-ut 62. sz.
sef 321-34
és raktár:
a 40. szám
a sarok)
sef 453-52

Co."

ák
sákkal,
pengőért
PEST
7878

ÁLLÁST KERESŐK

GAZDASÁGI ALKALMAZOTTAK

Házvezetőnők, főző gazd-
háziasszonyok, nőstén és
nőne inasok kitűnő bizonyít-
ványokkal ajánljuk. A
Házvezetőnői iroda, Budape-
st, Rákóczi-ut 53. Telefon:
József háromszázharmine-
stenkilenc. 2651

Szifon vagy kulcsári állást
elfogadnék bármil-
keri helyre. András, Bu-
dapest, VIII., Órmosgyu-u.
14. III. 29. 2652

Műkertész, ki a kertészt
összes szaktudás-
ban teljes szakkeresettel
bíró, alkalmazást keres folyó
évi október 1-ére. Szíves meg-
keresést kér Székely-
László, Kondoros, Békés m.
2658

Méhész-kertész vállalko-
zásiállásra bármilyen
mehézet kezeléséért, állást ke-
resve vejevel, ki a kertészet
összes ágában gyakorlott
kertész. Műkeresz, Tass. 2660

Főgépész, ték-, telefon-
szelvényekben perfrák, akku-
mátorok, motorok és gép-
gépek karbantartásában jár-
tass. Állást keres. Ács Antal,
Nagydorog, Villanytelep.
Tolna megye. 2661

Házvezetőnő gazdasági
segédül állást keres vidéki
28 éves keresetény vállán
úrnő. Ajánlatok, Lenke 2662
jelgére alatt a kiadóhivatal-
törzsből. 2662

Úrasági kocsi állást keres,
felesége kitűnően
fő. Kitűnő bizonyítványai
vannak. Ajánlatokat, Kocsis
2663 jelgére a kiadóba kér.
2663

Számartói, segédül állást keres
szerepnyű, 30 éves, nő-
stén, 5/2 éves gazdasági
gyakorlattal, elsősorban refe-
renciával, mérlegképes-
könyvelő, levelező. Szíves
megkeresést, 2978" alatt a
kiadóhivatal törzsből. 2678

30 éves, önálló keré-
gyártómester, nő,
konvenció állást keres na-
gyobb uradalomban szere v.
újévre. Nyíri Lajos keré-
gyártómester, Mezőberény.
2689

Kulcsári, magiárost vagy
gazdai állást ke-
res október 1-re földművel-
és kertészeti tapasztalattal, 29 éves,
róm. kath., nőstén fiatal
ember. A gazdaság minden
ágában járta. Cim: D. J.,
Budapest, I., Somlót ut 9. sz.
Göllerthezy. 2677

**Gyümölcs- és konyhakert-
ész** állást keres október el-
sejfére. Csoma, Budapest, X.,
Közösvári-utca 9. 2678

**Minden bognár- és ká-
márkák dármmunkában**
járta vagyok, október el-
sejfére állást keresek. Kraja
Sándor, Fejgyó. 2679

Kertészi állást keres októ-
ber elsőjé bel-
pésére, nő, gyermektelen
fiatal ember, a kertészet min-
den ágazatában szakszerűen
járta. Cim: Sztics Sándor,
Héves, lakás a zsidó iskola
mellett, Héves megye. 2681

Gazdasági vegyész dok-
tor, vizsgázott
élelmiszervegyész, ki több
évig mint asztaliész mtkö-
dötti Németszáz gazdasági
intézetben, állást keres. Kitű-
nő referenciákkal rendel-
kezik. Ajánlatokat kér Dr. E.
Koch, Hohenheim, Würtem-
berg, Landwirtschaftliche
Hochschule. 2698

Inasházaspár jó bizonyít-
tomban elsőjére állást keres,
felesége jól főző szakácsnő.
Cim: Kalmár János, Nagy-
korpád, Somogy m. 2697

Ajánlok háziasszonyokat,
háziasszonyokat,
gazdaságiasszonyokat, cseccemő-
gondozónőket, inas. Házi-
asszonyok irodája, Budapest,
Rákóczi-ut 8/b. Telefon: Jó-
zsef 388-80. 2698

Műkertész, kertészet összes
ágazatában járta, állást ke-
res. Bankó Sándor, Felsőgöd.
2709

ÁLLATOK

Többévi feles tartásra ad-
ható fésűs juhot és 50 darab
esőri bányát. Ajánlatokat
kérek a "Szarvasi Közönsé-
kiadóhivatalba Szarvas, Bék-
és megye. 2475

Pekingi fajkacsa nyírmedi
fajbaromifarmról
származó, idej keltetőket,
állandón kaphatók. Király
kaszár, Torma-pusztá, u. v.
Csepreg. 2682

BAUER B. GYULA

R.-T.

ÁLLATBIZOMÁNYOS,

**Budapest, VIII.,
Bezerédy-utca 10.**

Szűrgönyút:
Luculus Budapest

Vásári iroda: József 450-78

Irodai telefon: Józ. 321-70

**Nizott- és sovány serté-
sek, szarvasmarhák,
borjúk, juhek, bárányok,
szalonna, zsir és bus-
adás-vételnek közvetítése**

kizárólag bizományban

Export! 7688 Import!

Sertésküldemények címe:
Budapest-Ferencváros

Sertésvásártér.

Marhakupemények címe:
Budapest-Ferencváros

Marhavásártér.

Felhívás! Husserletenyész-
tés csak akkor
lesz igazán rentábilis, ha ki-
váló leszarmazau, ország-
osan törzskönyvezett, magas
teljesítményű tenyésztálat-
kat tart. Kivánására az ügy-
vezetés méréselt önköltsé-
g fedezése mellett maga
választja ki a törzskönyvezett
tenyésztekből, a kívánt faj
és minőségű sertéseket. Egye-
sületes tagjaink mindenféle
fajtájú és nemű eladó tenyész-
állásait nyilvántartjuk. A ten-
yészítés és takarmányozás
összes kérdéseire névze, kollé-
gáinkat várjuk.

A felvilágosítást adunk. Par-
telja egyesületünk és kérje
alapszabályainkat! Husserlet-
tenyésztők Országos Egyesü-
lete, Budapest, IX., Üllői-ut
25. Köztelek. (Dupla válasz-
bélyegyet kérünk)

Közepnehez 3-4 éves faj-
lasza Perek-
ron fedezőtment megvételre
keres Győri Székeskáptalan
Szentpáli gazdasága, Győr-
szemere. 2654

200-300 darab feles-
juhot te-
nyészetre vállalk. Vereas
László, Mezőtur. 2535

Keresek idej 300 darab fésűs
anyabányát meg-
vételre. Jolánta bér gazdaság,
u. p. Inke, Somogy megye. 2579

Kocát, mangalicát 30 darabot,
bot, kost 12 darabot
keres az Apavári gazdaság,
Karcag. 2558

Tenyésziránymegváltoztatás
előjából eladó 10 darab te-
nyészibivalyó, 1 darab
bivalybika és 2 darab erős
jármosbivalyó, a bivalyok
fialok. Svasics Gyula gas-
dasága, Balatonederics. 2659

Felhasználás 250-500-ig
fésűs merinó
birkákkal keresetlik. Jolánta
bér gazdaság, u. p. Inke, So-
mogy megye. 2524/a

Erdélyből importált első-
rendű jármos-
bivaly Kandall Parkas Nyír-
mihályi gazdaságában kap-
ható. 2614

Kitűnően belovagolt magas
félvér, 6 éves pej
kanca, 188 cm. magas, eladó.
Ára 1000 P. Ugyanott 2 kis
félsamerikai jukker kanca,
valamint több más lo eladó.
Cim: Uradalom, Okány. 2655

Szabolcs Bálint
szilfajajori
fajsertéstelepen

Angliából importált és
törzskönyvezett szülők
után származó 5-6
hónapos 7951

nagy yorkshire
és
közép yorkshire

kanok és kocák kerülnek
eladásra.

A szilfajajori tenyész-
és 1927. évi tenyész-
állatállomány

3 első díjjal

tüntették ki. Eladók az
előjegyzések sorrendjében.

Szabolcs Bálint fajser-
téselepe, Szilfajajor,
Fejér m. Állomás, posta.

Fehér úkrök legelőből el-
adók Székedencsel
bér gazdaságban. U. p. Ne-
mevid, Somogy megye. 2579

Bérlőtűnk felazamolása foly-
tán eladásra ke-
rül szeptember 30-ig 400 da-
rab merinó anya, 12 darab
koc és 300 darab vegyesivaru
toklyó és bárány, kb. 800 q
la réti széna, 80 darab anya-
koca (mangalica), 8 darab
jármosbirkó, 12 darab tünd és
30 darab lo. Cim: Nagyszigeti
Bér gazdaság, Tiszskürt. 2633

Keresek 3-4 száz darab
rambouillet birkám-
nak nagyobb gazdaságba fe-
lestartásra helyet október
1-ére. Csorba György, Hód-
mezővásárhely, Szentesi-utca
116. szám. 2634

2-300 darab juhok rü-
helyet keresek. Megkeresést
"Prima 2655" jelgére alatt a
kiadóba. 2635

Jól tejlő anyától származó
hollandi bika eladó. Új-
népi gazdaság, u. p. Mogy-
szardahely. 2686

Lincoln-Német tenyész-
kanok
előrendű minőségben eladók.
Újnépi gazdaság, u. p. Ma-
gyarszerdahely. 2687

Felcs helyet keresek 200 da-
rab anyá, 100 darab
növekedő hazai fésűs birká-
nak. Kiss József, Várpalota. 2688

Méhészet, 42 család méh-
kaptaiban, mindenféle méhézeti
eszközökkel, 120 családra való
kaptaival eladó. Bővebbet
Görbeesigeti Gazdaság Puszta-
csanak, Szolnok megye. 2689

200 darab hazai fésűs
rambouillet
anyajuh kiadó október 1-étől
három évi felostartásra, tu-
lajdonos való megy. Reflek-
tálók kizárják a birtok nagy-
ságot, takarmány és legelő
mennyiségét. Nagy urada-
lomba bármily messze, el-
megy. Sztics János, Puszta-
csanak, Szolnok megye. 2690

Elmennék 200 darab ram-
burgi anyabirák-
val uradalomba felhasználás-
nak. Bárdi Imre, Tápószéle
2701

Egy pár sötétpej, 167 cm.
magas amerikai
kanca, nyolc- és tízévesek,
gyors, me bízható kocsilovak.
eladó Dombóvári Feren-
csárdi birtokos ügét-ménés-
ben, Zalacséb. 2702

Elsőrendű lippizai fokotó
négyes, 6 évesek,
ugyanazok hátasok is, eladó.
Ujváry Valéria, Pécel. 2700

Lópenzió

napi 45-60 ezer korona
Budapest, Német-u. 18. 7194

**Nagy oklevéllel hitte-
tetve a XXXI. és XXXII.
Orsz. Tenyészállatállomány**

**Elsőrendű eredeti
bonyhádi TEHENEKET**

hasasokat, borjúkat és te-
nyészbikákat keresek. Bír-
nyai meztőlésben tartás iránta szívesen
fogadok. Gondos nevelés.
Házi társalgás német. Zon-
gora. Bendenitter Manóvá.
Gödöb. 2640

FUCHS LAJOS tenyész-
és
kocakodó UJPEST,
István-tér 17.
Szűrgönyút: Fuchs Lajos
Telefon: Ujpest 87.

Kitűntetve
számos első és második
díjjal!

Kohn Samu és József
volt régi óg beltagja

Kohn József

lamét meg-
keresde mű-
készsé és
azt a régi
szolid ala-
pon folytatja

SEÁLLIT elsőrendű
bonyhádi hasas-
és
borjas-
teheneket,
tenyészbikákat és
jármosbirkókat.

Iroda: Budapest, VII.
Kottanbiller-u. 33. 7328

VEGYÉSEK

Baromifarmokat tojástér-
velésére
bármilyen rendszerben tervez
épit H. Dénes Lajos építé-
mester Szeged. 2394

Nyári munkára vállalkozik
20-30 munkástársával
Mezőkövesdről július 30-ig.
Cim: Takács József summás-
gazda, Mezőkövesd, 4. tized
548., Bor od megye. 2511

Szülőtermelési borgazda-
ságiüggek-
ben szaktanácsadóra, szak-
őröl teendőkre, fizetve
ellenőrzésre, tervekészítésre
vállalkozik Koszitsky nyug.
országos borászati kormány-
biztos Budapest, Hieronymi-
ut 58. 1651

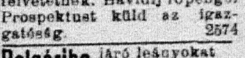
Méhészet, felállításához
10.000 pengő kölcsönt keresek
tíz évi részlete. Zárt levelezés.
Cim: 2689" alatt a ki-
adóban. 2660

A gyönyörű hegy déken fekvő
szentendrei ref. polgári
iskolai **internátusba** és
a külön épületben levő
leányinternátusba tanu-
lók valláskönyvét nélkül
felvétetnek. Havidíj 70 pengő.
Prospektust küld az igaz-
gatósság. 2674

Polgáriba járó leányokat
teljes uralomra
fogadok. Gondos nevelés.
Házi társalgás német. Zon-
gora. Bendenitter Manóvá.
Gödöb. 2640

Uricsalád 1-2 fiatalember-
nek vagy diák-
nak elsőrendű kosztot és cea-
ludis otthont nyújt. Cim:
K. V., Budapest, Üllői-ut 23.
I. 40

Szeptemberre két gyerme-
ket teljes
ellátásra vennék szép laká-
somba. Gondos felügyelet.
Cim: 2659" alatt a kiadóban.
2639

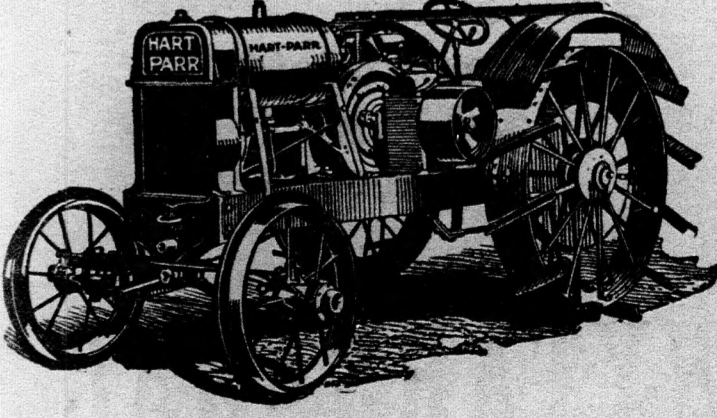
Törött gépresek
repedt, kimart kazánok

elektromos hegesztése

Lajos és Székely gépgyár,
Budapest, VI., Béke-tér 3.
Uj berendezések gyártása és
hegesztő-óktatóműhely 4377

26 évi munka eredménye: a jelenkor legjobb traktora!

A gondos gazda csak olyan traktort vásárol, melynek nagy munkateljesítménye és hosszú élettartama mellett sok esztendő tapasztalata tanuskodik. **HART-PARR** traktorok hazánkba már a háboru előtt (1911. évben) is kerültek és ezek a gépek még ma is dolgoznak!
A **HART-PARR** traktorok hosszú élettartamának az a magyarázata, hogy a gyár idejekorán felismerte, hogy nehéz földmunkára nem kényes, nagy fordulatu automobil-szerkezet, hanem egyszerű, szolid és erős gép való és ugy szerkesztette gépét, hogy a **HART-PARR** traktorok valóságos mezőgazdasági traktorok,

melyek nagy munkára képesek és nehéz talajon is kitűnően beváltak!

Az 1927. típusu **HART-PARR** traktorok szerkezeti újításai ismét biztosítják a **HART-PARR** traktorok vezető szerepét, mert munkateljesítményük megnagyobbodott, üzemük még olcsóbb lett!

Hivatalos vizsgálatok szerint a 36 lóerős Hart-Parr traktor **óránkénti 1.9 m. hold** teljesítményével a magyarországi eddigi összes ismert eredményeket felülmulta!

Ha a gazda szántási költségét csökkenteni akarja, csak hosszú életű, minimális alkatrészutánpótlást igénylő traktort választhat!

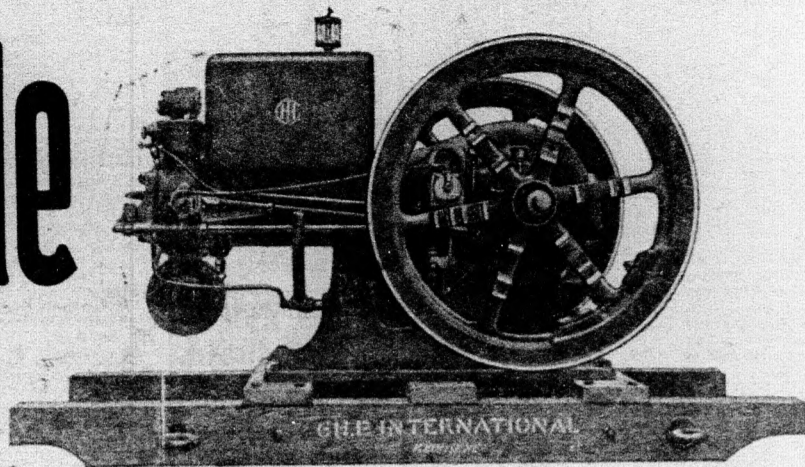
LEGKITÜNÖBB REFERENCIÁK:

Részletes ismertetéssel és ajánlattal készséggel szolgál:

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T., BUDAPEST, V., VÁCI-UT 80.

KÉRJE A 15. SZ. ÁRJEGYZÉKET!

A „Cormick“-féle petróleum-kismotorok

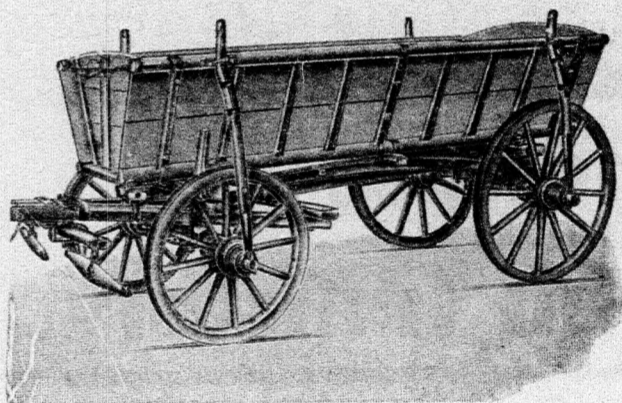

a magyar-cseh kereskedelmi szerződés új vámtételeinek rendelkezése folytán

22-30%-kal lettek olcsóbbak!

	Sulya kg.	Eddigi vámtétele 100 kg.-kint	A motor eddigi ára	Új vámtétele 100 kg.-kint	A motor új ára
3 HP	224	200 ar. kor.	P 1.584.—	80.— ar. kor.	P 1.100.—
6 „	424	130 „ „	„ 2.280.—	65.— „ „	P 1.800.—

Nem tűzveszélyes! Üzemköltség óra-lóerőnkint 10 fillér! Bárhol felállítható!

Alkalmi vétel:

„Hungária“ gazdasági szekér

1600—1800 kg. hordképességgel, levegőn szárított erős kőrisfából, karbolineummal impregnálva
ára darabonkint . . . . . P 170.—

Lényegesen olcsóbbak lettek:

vetőgépek
ekék

boronák

kukoricamorzsolók

fűkaszálók

szénagyűjtők

darálók

répavágók

Ajánlattal készséggel szolgál:

DÉNES B. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., VÁCI-UT 98.

Sürgőnycim: „Débert Budapest“

Telefon: Lipót 909-51 és 909-89

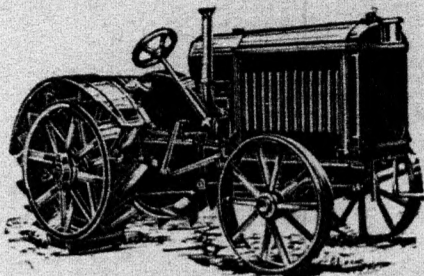
64—
Kisbírde
8 fillér, v
hirdetési
50% enge
Dijitalan á
Az ötven
Magyar G
Erdőtiszt
Egyesület
Üllői-ut 25.
Elemér m
főtanácsos e
Endre ügyv
alati működ
tartozó te
horza botl
vaslatba. M
nak, gazdas
ságnak érde
szedő állás
intéző, intéz
készt. s. j. a
társak a
Györgyos
mint legmeg
szereze me
OKL. GA
Intéző, leh
pályázatok
latokkal, m
küldetnek,
gazdasági l
hoz Szeres
Személyes k
lőzendő.
GAZD
Dr. Gross
vezető fő
leti intéz
leg. m. i. ö
N. S. Áll
szolgálati
ben része
zat és me
nem küld
Szerény g
keresték,
min a mez
Bizonyítván
tétel igénye
Tűkőpusz
őv. Verán
küldendők.
GAZ
ALKAL
Középbirt
zett gyak
előjére fel
kos gimnáz
sát is vállal
cia-némotny
latokat igény
vel „Lelki
alati a kiad
Ellető-kar
Króny J
Nagy-major
Gyümölcs
ber 1. vagy
belépésre,
gyümölcsös
zetését ön
tudja és a
keresztetbe
tassággal r
zók küldjél
másolatok
nem küldő
megjelölés
Henrik f
moszó, ein
Kertész
ban jártas
ért. Bizony
kel felzere
a Tűkőpusz
lézőségé
Adonypusz
Kastélyk
és gyümö
mint mént
tassággal
jére állít
ványokkal
tok Herf
pól gazda
Kertész
nak oly eg
tészeti mi
vább az
jártasságg
lattal rend
sések Esz
ságainak
Toronyosp
küldendők
Majoros
200 holdas
30—45 év
ködni tud
tétlen me
mas és or
tetik, ki a
kodásban,
nagy gya
feldolgozá
ben. Bizo
melyek v
uek és ré
nyek Láb
Szentgyőr
küldendők
Keresek
ság minde
velésben l
kot, 300 h
Cim: D
Nógrád m

„M.Á.V.A.G.” TRAKTOR

A magyar királyi állami gépgyár gyártmánya

Üzemanyag: petróleum vagy benzin
Erőkifejtés: 28—32 lóerő
Nagy teljesítőképesség
Minimális üzemanyagfogyasztás
Messzemenő garanciák

Tartós szerkezet
Tökéletes üzembiztonság
Könnyen kezelhető
Csépel! Szánt! Vontat!

Árajánlattal és felvilágosítással szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest
V., Vilmos császár-ut 32. szám

Merino precoce
tisztavérű, tenyészkosok kaphatók.
Igen magas gyapjuhozam mellett AA/AAA minőség.
Hazai Mezőgazdasági R.-T.
Budapest, VI., Andrássy-ut 98. sz. 7389
Telefonszám: 141-47 Sörgőnyeim: „Többtermelők”

Bérbe vennék

100—200 holdas prima talaju birtokot őszi átvetelre, elegendő és jó gazdasági épületekkel, lakóházzal, lehetőleg nagyobb kerttel. Ajánlatokat Lichtenstein Pál, Szécsény, címre kérek. 7949

Gőzekebérszántást

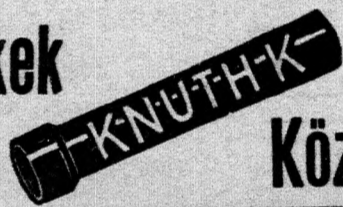
őszi és tavaszi szántást, gyeptörést, szőlőtelepek fáskolák, erdősítések mély rigolozását elvállalja
Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld
7908 Telefon: József 388-68 Sörgőnyeim: Wolffeke Budapest

KNUTH K.

MÉRNÖK ÉS GYÁROS

BUDAPEST, VII., Garay-utca 10. TELEFON: József 10-75

Vizvezetékek

Központi fűtések

RÉPAKOCSIK

600 mm nyomtávra, használt és új állapotban, mezel vasuti sínek, egyéb kisvasuti anyagok, jutányosan kaphatók:

KOHN A. M. cégnél,
Budapest, VI., Váci-ut 39/41. sz. 7952

Eladó birtok

Zala megyében, Balatonhenye községben, a balatonparti vasut mentén levő Zánka-Köveskál állomáshoz öt kilométernyire 80.000 négyszögöl prima szántó, rét és szőlőbirtok esetleg haszonbérbe is kiadó, augusztus 1-étől október 1-ig átvehető. Érdeklődni lehet: Schmidt Antal tulajdonosnál, Balatonhenye, Zala m. 7946

Mérleggyár
ZISKA J. utóda
Rostély György
Budapest, VI., Eötvös-utca 47. sz.
Telefon: Teréz 246-12
Alapítva: 1872. 7938 Javításhoz elfogadják!

Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat, Budapest
V., Zoltán-utca 2-4. 7097

Szállít: csépléshez, gőzzántáshoz és házfűtéshez
la tatai tojás- és téglabrikettet
la tatai darabos- és kockaszemet
Felsőgallai karbidot
Felsőgallai ^{nagyszilárda} cementet
Felsőgallai égetett meszet

Gazdag vadászszákmánya

csak akkor lesz

Vadászat

ha a vadászujságot olvassa és amit olvas azt megisziveli!
Kérjen mutatványszámot! Díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, IX., Fereny-körut 34.

Cséplési mázsakönyvek

vállalatunk nyomtatványosztályában szerkesztők be. „Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

Mezőgazdák

„Zuhataq” kutja

Tömeggyártás folytán

25%-kal olcsóbb árak!

Sok ezer darab évtizedek óta üzemben

Kizárólag szállítja a

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetsége
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

Sem olcsóbbat,
sem jobbat
nem vehet,

mint a legújabb típusu

Fordson-traktort

5 év óta kifogástalanul dolgozó Fordson-traktorok — melyek szántanak, csépelnek, darálnak, vontatnak — igazolják a gépek tartósságát és jóságát!

SZÁLLITJA:

A MAGYAR TALAJMŰVELŐ ÉS GAZDASÁGBERENDEZŐ R.-T.

FORD AUTORIZÁLT KÉPVISELET

Győr, Vilmos császár-ut 45. szám